ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1580

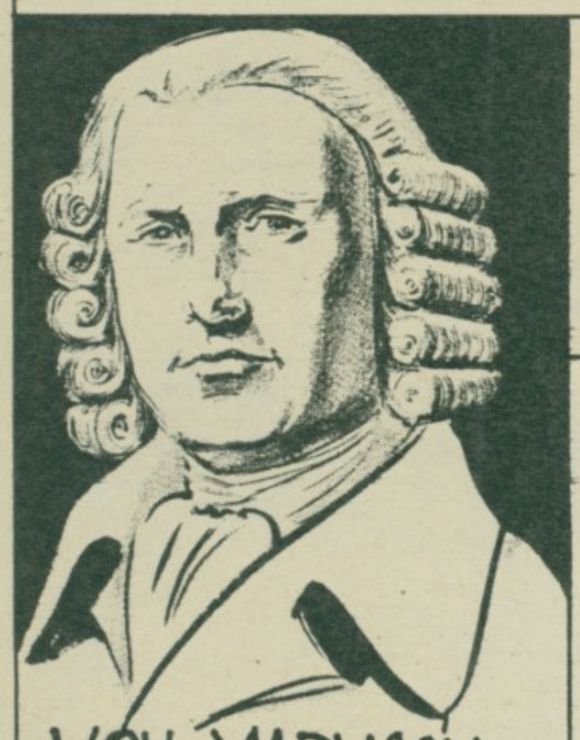
20 динара

9. 4. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII

Како се обући за космос?

Ripley

Веровали или не!

ЏОН ХАРИСОН

ИЗ ЕНГЛЕСКЕ

ИЗУМЕО ЈЕ ПОМОРСКИ ХРОНОМЕТАР 1761. ИАКО НИЈЕ ИМАО НИКАКВО ОБРАЗОВАЊЕ.

НИКОЛАС БОЈЕР

ЕНГЛЕЗ,

НА ЗАХТЕВ ИЗАСЛАНИКА КРАЉА ЕДВАРДА VI ПОДИГАО ЈЕ ВЕШАЛА ЗА ЈЕДНОГ ИЗДАЈНИКА. НА РУЧКУ КОЈИ ЈЕ НИКОЛАС ПРИРЕДИО ЗА ИЗАСЛАНИКА САЗНАО ЈЕ ДА ЈЕ СМРТНА КАЗНА ЊЕМУ ИЗРЕЧЕНА.

ВИРЏИНИЈА ПРАЈС

ИЗ ТЕНЕСИЈА ВОДИ КЛИНИКУ ЗА **ДИВЉЕ ПТИЦЕ**.

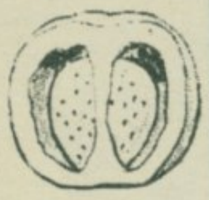

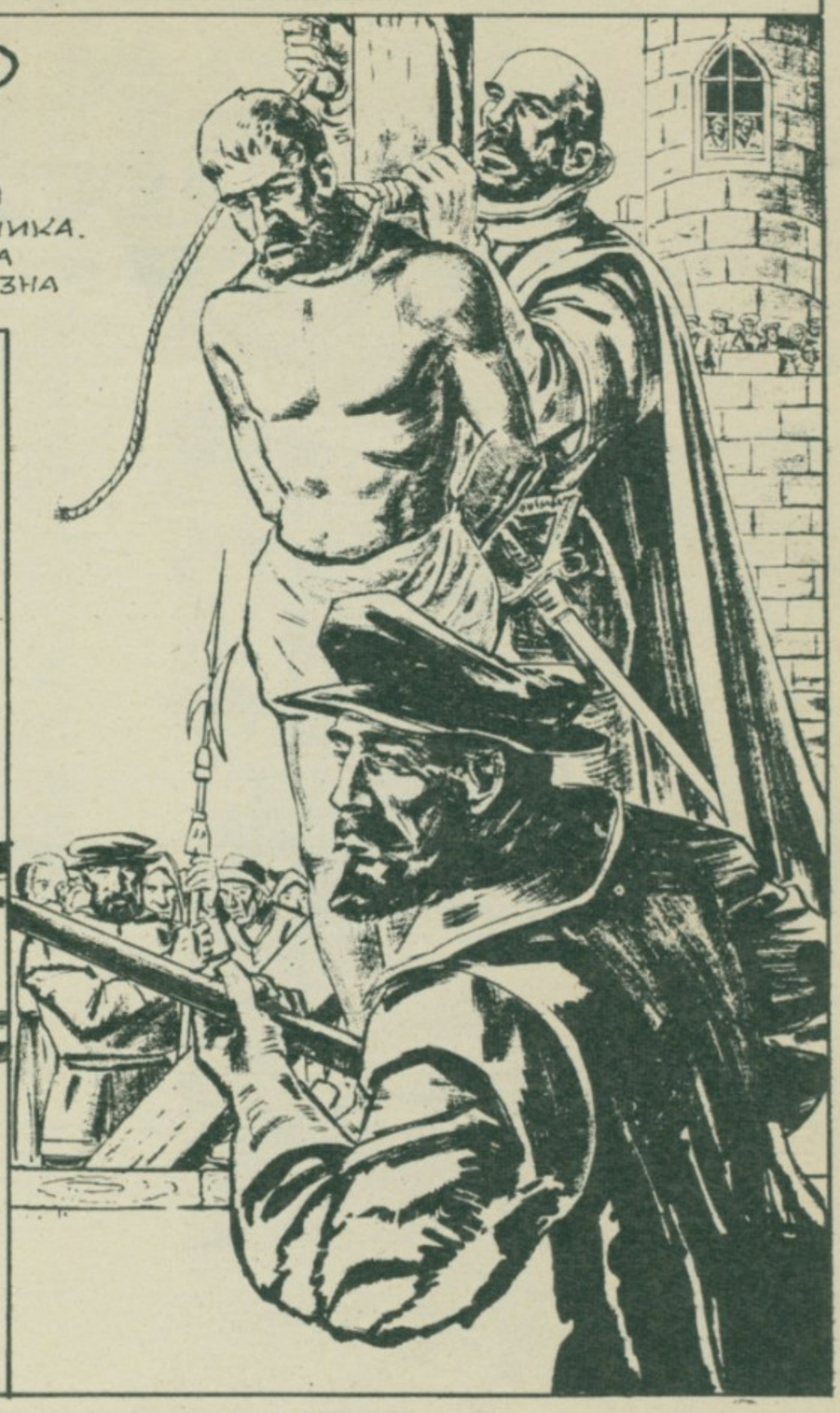
ЏИНОВСКИ ПЛАВИ КИТОВИ

НА СВОЈИМ ДУГИМ ПУТОВАЊИМА ОПШТЕ ИЗМЕЂУ СЕБЕ УЗДАСИМА НИСКЕ ФРЕКВЕНЦИЈЕ.

ЈАГОДУ

КОЈА ЈЕ ИЗРАСЛА У КРОМПИРУ ПРОНАШАО ЈЕ У СВОЈОЈ БАШТИ ДОН МИЛЕР ИЗ КАЛИФОРНИЈЕ.

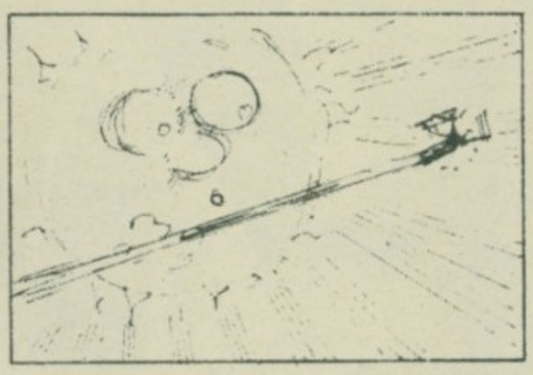
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● човечијем организму дневно је потребно само 0,3 милионита дела грама јода, али код деце која га немају довољно може доћи до менталне заосталости.

● желудачни сокови су тако јаки да могу да растворе цинк или направе пликове по кожи.

● најбржи летећи објекат који је човек икада направио била је свемирска капсула „Хелиос Б“ која је 1976. године приближила Сунцу на 43 милиона километара. На тој раздаљини услед силе гравитације ова летелица кружила је око Сунца брзином од 254 хиљаде километара на час, односно 232 пута брже од звука у високим слојевима атмосфере.

● посебне коштане ћелије постепено уништавају и обнављају коштано ткиво тако да се може рећи да сваких шест година добијамо потпуно нов скелет.

● најстарији цртеж скакавца налази се на папирусу нађеном у гробу осамнаестог фараона из династије Хоремхеба који је владао Египтом у 14. веку пре наше ере. Сама чињеница да је

скакавац овекосвечен на једном папирусу сведочи да су још у та давна времена најезде свих инсеката наносиле велику штету усевима старих Египћана.

● када Земља не би имала атмосферу, дању би температура на њој достизала до 110°C, а ноћу би износила минус 150. Ваздушни омотач, међутим, спречава појаву великих температурних разлика између дана и ноћи. На Месецу који нема атмосферу, те температурне разлике представљају један од главних проблема за васионске путнике.

● двадесет седмогодишња Кинескиња Лу Амеј из провинције Џангсу једна је од ретких особа која зна напамет најдужу кинеску баладу која се састоји од 2000 стихова. Балада је у ствари љубавна песма са

насловом „Пета кћи“ и потиче из 19. века. Главна јунакиња је кћи неког земљопоседника која се заљубљује у сиромашног сељака и бежи с њим пред својим разјареним братом. Кад су њеног драгог ухватили, она се од жалости бацила у реку. Баладу је недавно записао један студент књижевности и тако је спасао од заборава.

АУТОМОБИЛИ КОЈИ СУ УШЛИ У ИСТОРИЈУ

ГДЕ ЈЕ ЛЕГЕНДАРНИ ЛЕНОАР?

ЊЕГОВ ВЛАСНИК РУСКИ ЦАР АЛЕКСАНДАР II ПРВИ ЈЕ ВЛАДАР НА СВЕТУ КОЈИ ЈЕ ПОСЕДОВАО АУТО. ЦАР ЈЕ ПОГИНУО У АТЕНТАТУ, А КОЛА СУ ИШЧЕЗЛА КАО ДА НИСУ НИ ПОСТОЈАЛА.

Белгијски инжењер и проналазач Етјен Леноар направио је маја 1862. у Паризу први аутомобил снабдевен мотором с унутрашњим сагоревањем. Возило је имало три точка, а ишло је на угљоводонично гориво. Руски цар Александар II купио је један од ових прототипова и тако постао први владар на свету који је поседовао аутомобил. Цар је погинуо 1881. у атентату кад су противници царизма и полицијског режима на њега бацили бомбу. Године 1905. почело је интензивно трагање за његовим историјским аутомобилом који никад није нађен, као да је пропао у земљу.

ДОНОСИО ЈЕ НЕСРЕЋУ

Браћа Карл, Хајнрих и Франц Графт, иначе произвођачи бицикла, уортачили су се с Јозефом Ханском Стифтом и заједничким снагама 1897. године направили први аустријски аутомобил и истовремено први на свету с предњом вучом. Компанија је цветала, прототип се развио у више модела и један велики отворени „графт и стифт" с четвороцилиндричним мотором и предњом вучом купио је аустријски престолонаследник надвојвода Франц Фердинанд. У њему је Франц Фердинанд отпутовао у посету Сарајеву и налазио се у колима кад га је 28. јуна 1914. године хицима из револвера усмртио члан револуционарне организације „Младе Босне" двадесетогодишњи Гаврило Принцип. Овај атентат био је непосредан повод за избијање првог светског рата. Током следећих дванаестак година царски „графт и стифт" налазио се у власништву петнаест особа и доживео шест великих удеса у којима је изгубило живот тринаест људи. Након последње несреће која се догодила у Румунији 1926. аутомобил је враћен у Беч и налази се у Војном музеју.

ПОСЛЕДЊИ ПОСЛЕДЊЕГ

Руски цар Никола II купио је 1913. године у Паризу два „ролс-ројса" која су му допремљена у Москву. У колима је под био покривен скупоценим тепихом, седишта превучена чистом свилом, а сви остали делови израђени од најфинијег дрвета и племенитих метала. Био је то последњи аутомобил последњег руског цара — године 1917. избила је октобарска револуција.

ЖЕЉА ЛОРЕНСА ОД АРАБИЈЕ

За време рата с турским снагама у Сирији између 1916. и 1918. године Едмунд Аленбај поставио је на чело арапске националистичке гериле чувеног Лоренса од Арабије да би спровели заједничку офанзиву. Пуковник Лоренс је тражио и добио девет „ролс-ројса" за своју моторизовану јединицу. Један од аутомобила користио је и возио он лично. У само једном дану Лоренс од Арабије у прагњи још два „ролс-ројса" дигао је у ваздух два непријатељска моста, заробио две турске предстраже, напао и разбио коњичку чету Курда. После овог рата, када је Лоренса од Арабије Ловел Томас питао коју би ствар на свету највише волео да има, пуковник је одговорио: „Можда звучи детињасто, али бих више од свега желео сопствени „ролс-ројс" с довољно гума и бензина да ми трају целог живота".

ЗАДЊЕ УТОЧИШТЕ БОНИ И КЛАЈДА

Грађевински предузимач Цеси Ворен из Топеке у Канзасу купио је марта 1934. године нов новцат луксузан „форд V-8" за тада велику своту од седамсто осамдесет пет долара. Само месец дана касније, 29. априла, сиви „форд" нестао је испред Вореноье гараже. Украо га је до данас надалеко чувени разбојнички тандем Бони Паркер и Клајд Бароу. „Форд V-8" био им је последње уточиште. Возили су га двадесет и три дана као без главе од безбројних потера. У њему су у савезној држави Луизијани изрешетани из заседе — Бони је добила педесет куршума, Клајд двадесет седам, а „форд V-8" преконоћ је постао славан.

ХИТЛЕР СЕ ШЕПУРИО

Кад се налазио на врхунцу фашистичке хистерије 1941. године, немачки диктатор Адолф Хитлер имао је два идентична аутомобила марке „770-К мерцедес-бенц". Сваки је био дугачак преко шест метара, тежак око четири стотине педесет килограма. Аутомобили су били оклопљени металним плочама дебелим нешто преко три центиметра с прозорима од непробојног стакла дебљине око један и по центиметар. У резервоаре је могао да стане по педесет један галон (1 галон = 4,546 dm^3) горива, а кола су трошила један галон на пет километара. У овим „мерцедесима" Хитлер се шепурио на победничким парадама и смотрама освојених земаља. Кад је други светски рат завршен, Хитлерови „мерцедеси" доспели су у Сједињене Америчке Државе и један од њих недавно је на аукцији продат трговцу аутомобила из Висконсина за сто четрдесет једну хиљаду долара.

РОЛС-РОЈС ПРОТИВ АВИОНА

За време другог светског рата две државе, Америка и Енглеска, отимале су се о наклоност краља Саудијске Арабије Ибн Сауда, јер је и једној и другој нафта била више него потребна. То је испала и нека врста надметања између шефова ових држава Франклина Делана Рузвелта и Винстона Черчила. Кад је Рузвелт Ибн Сауду поклонио прекрасан авион „Ц-47", британски понос претрпео је тежак ударац. Черчил је тада окупио најбоље стручњаке фабрике „Ролс-ројс", иначе заузете производњом мотора за ратне авионе, и наручио аутомобил достојан једног источњачког владара. Лимузина намењена Ибн Сауду имала је на задњем седишту прави правцати престо довољно широк да се на њега седне ногу прекрштених пода се по муслиманском обичају.

У кола је уграђена моћна сирена, јаки рефлектори и изузетно широки бочни испусти за телесну гарду. Каросерија је обојена елегантном седефасто-зеленом бојом, а унутрашњост пресвучена металнозеленом кожом. Да би владар и у аутомобилу могао да упражњава муслиманске верске обреде, у њему се налазио резервоар за воду од бакра и умиваоник од најчистијег сребра који се лаким покретом превртао уназад и прашнио кроз одвод у поду. Између осталих „ситница" овај специјални „ролс-ројс" имао је радио-станицу, термос-боце од алабастера и уграђен ормарић, начињен руком уметничког столара, за комплете четака и чешљева. Енглези су пазили на сваки детаљ, па су четке направљене од најлона а не од далеко скупље свињске длаке пошто ислам забрањује све што потиче од те животиње.

КРОВ НИЈЕ БИО СПУШТЕН

Аутомобил „линколн континентал 1961" најмлађег председника у историји Сједињених Америчких Држава Џона Фицџералда Кенедија направљен је по наруџбини и могао је да прими седам особа: возача и агента службе безбедности на предњем седишту, две особе на покретним седиштима позади и три лица на почасном задњем седишту постављеном кожом. Ово седиште могло је помоћу нарочите ручице да се уздигне за осамнаест центиметара. Иза возачевог седишта налазила се шипка за коју се председник придржавао кад је желео да стојећи отпоздравља окупљеном народу. Сасвим позади на каросерији биле су металне ручке, а на задњем браniку узенгије за људе из тајне службе да их држе кад би се ауто кретао већом брзином. Аутомобил је био отворен, али је имао и четвороделни кров који је могао да га прекрије од ветробрана до задњег седишта. Овај кров није употребљен у Даласу 22. новембра 1963. године кад се председник Кенеди налазио у званичној посети Тексасу. Седећи на задњем седишту Кенеди је, како се испоставило, представљао одличну мету. Док је његов „линколн континентал 1961" лагано пролазио преко Дили Плазе у Даласу, одјекнули су пуцњи. Један метак погодио је Џона Кенедија у десни део главе и просуо му мозак. Од тог трагичног догађаја аутомобили „линколн континентал 1961" покривени су непробојним стаклом, каросерија им је оклопљена и увек су опремљени најновијим електронским уређајима за све врсте комуникација. И данас су део возног парка службе обезбеђења председника Сједињених Америчких Држава.

Б. Д.

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

ОЛИВА

Кад бих се са њом појавио на улици, људи су панично бежали, вриштали, падали у несвест, али и насртали на њу без трунке милости. Зашто? Белоушка је потпуно безопасна, чак веома симпатична змија коју је лако припитомити.

Једног априлског дана, поткресајући живу ограду између тротоара и дворишта наше куће у Девону, чувар парка је у жбуњу наишао на змију. Сасвим случајно сам се затекао у близини и у последњем тренутку спречио да је онако уплашен и бесан пререже оштрим сечивом. Пажљиво сам ухватио змију с обе руке и подигао.

— Остави је! Ти си луд. Ујешће те!

Нисам га послушао. Имао сам дванаест година, волео сам животиње, и знао да је то јединствена прилика да обогатим своју скромну збирку. Њено маслинастозелено тело имало је са сваке стране по један ред црних тачака, док су се иза „ушију" јасно оцртавале беле мрље (знак да је женка). О-

ивичене црним личиле су на праву отрлицу. Пошто сам је обавио око руке и подигао јој главу, дивио сам се неко време њеним тамним очима са жутим оквирима, продорном и поноситом погледу. Одмах сам је због маслинасте боје назвао — Олива.

ДРЖ'ТЕ СЕ, ЖАБИЦЕ!

Узнемирени чувар није могао да се начуди мојој смелости и стално ми је понављао да се пазим. Наравно да ни Оливи у том тренутку није било лако. Онако престрашена пустила је у погон све своје механизме одбране: почела је да се увија, шишти и испушта неку течност непријатног мириса. Иако је ујед многих змија смртоносан, а има и таквих које пљују отров, знао сам да Олива ништа од свега тога неће и не може учинити.

Пажљиво сам је донео кући и спустио у једну стару каду иза куће где сам већ држао неколико гмизаваца. Следећег јутра, међутим, на средини стомака, имала је неко чудно задебљање. Погледао сам у каду и одмах схватио да су један повећи гуштер и два нешто мања слепића — нестали. Шта сам могао? Јасно је било да ће овај оброк бити довољан за неколико дана, тако да о храни више нисам мислио већ сам се побринуо да јој у башти обезбедим једно лепо и пространо боравиште. Знао сам да белоушке живе у влажном жбуњу и уопште у близини воде, па сам за Оливу направио базенчић оивичен зеленим и равним каменим плочама, да би јој омогућио да несметано ужива на сунцу. Знајући да јој је за лакше кретање потребан нераван терен унаоколо сам посуо суве гранчице и шљунак.

Следећег дана за оброк сам јој понудио угинуле мишеве који су се претходне ноћи ухватили у мишоловку. Није их ни погледала. Њена омиљена храна било је нешто друго. А шта, то сам схватио кад сам видео са колико вештине хвата ситне жабе које су скакутале по трави. (Немојте мислити да је змија окрутна — то је једноставно процес који служи успостављању равнотеже у природи) Открила их је служећи се пре свега — њухом!

УДВАРАЊЕ

Иако су јој ноздрве мале, она на непцу има један помоћни орган који непогрешиво открива плен. У ствари, језик којим непрестано палаца сакупља из ваздуха молекуле мириса, преносећи их до овог „носа" са унутрашње стране а затим анализира.

Ову веома вешту али спору пливачицу затекао сам једном приликом у оближњем потоку са рибом у устима. Држала је плен за реп, и пошто су јој раширена пераја сметала да је прогута вештим покретом бацила је увис и покушала да је ухвати са предње стране. Промашила је и риба је умакла. Јурњава по води се наставила и рибица је ипак завршила у њеним устима. Само, змија је овог пута била мудрија: изашла је на суво, испустила је и затим поново ухватила како је њој било најзгодније...

Горња и доња вилица змије повезане су лигаментима што јој омогућује да прогута и веома крупне залогаје. (Наравно све сам то сазнао касније студирајући биологију). Изненађујуће делује и податак да плен у стомаку змије може да преживи о чему постоји сведочанство енглеског природњака Сарија: он је ухватио змију која је, вероватно у страху, из стомака избацила кратачу. Жаба је, веровали или не, одскакутала даље као да се ништа није догодило.

Другу једну причу о белоушкама такође сам чуо много касније од колеге запосленог у лондонском зоолошком врту. Једном су кобри за доручак бацили мужјака белоушке. Као да је наслутио шта га чека, мужјак се послужио необичним лукавством — почео је буквално да јој се удвара. Збуњена кобра се њихала напред-назад покушавајући, ваљда, да му да до знања како је све то уопште не интересује. Међутим, упорног „белоушана" ништа није могло да обесхрабри, па је тако здрав и читав дочекао јутро, кад су га (такође збуњени) чувари извадили из кавеза кобре и вратили код његове сабраће.

ЈУРЊАВА ПО СТАНИЦИ

Оливу сам често у картонској кутији носио у школу. Једном приликом, чекајући на воз, застао сам крај киоска станичног продавца новина. Није прошло дуго а човек је сав унезверен скочио са столице и почео да запомаже... За трен ока настала је неописива гужва. Једна жена се чак онесвестила. И док је Олива, као да се то ње ништа не тиче, мирно пузила преко наслаганих новина, један станични носач дограбио је метлу и немилосрдно је тресну по глави. Срећом, не дршком. Искористио сам панику, ухватио јадну Оливу и брзо је гурнуо натраг у кутију. Тад сам се заклео да је никад више нећу износити на улицу.

Другом приликом имао сам среће да у потоку налетим на једног мужјака белоушке (познаћете га по жутим мрљама) и тако Олива није више морала да живи сама. Посебно ми је било драго кад сам видео да су се спријатељили и да се воле. Иначе, белоушка се пари једном годишње — у априлу или мају — а у јесен пада у зимски сан.

После извесног времена схватио сам да у њеном стомаку расте нови живот, а и она се све чешће завлачила под једну гомилу суве траве и ту проводила читаве дане. Пожурио сам зато да јој, како сам то прочитао у једном приручнику, од превреле стајског ђубрива начиним природни инкубатор. Кад сам поново навратио да видим шта се догађа, затекао сам је како се брижно стара да што боље обезбеди својих тридесетак јаја са провидном љуском, у пречнику не већа од два центиметара. Нисам се изненадио што је тог момента зашиштала и претећи се устремила на мене...

Остала је ту пуних месец дана, после чега је изгладнела и онемоћала ипак изашла из свог склоништа и добро се најела.

СВУЦИ МИ КОШУЉИЦУ!

Са посебним занимањем и задовољством пратио сам како малишани помоћу једне израслине на устима која им касније отпада разбијају љуске. Пошто на неколико места пробију јаје и с муком промоле главу, одмарају се и по неколико часова а затим крећу у живот.

Ниједно „новорођенче" није било веће од кишне глисте, али кишу нису подносили — склањали су се у неки заклон и хранили пужићима и инсектима. Чим би се време пролепшало, окупљали су се у близини базенчића и заједно са Оливом уживали на сунцу. У строго природним условима, међутим, нема овакве породичне идиле јер мајка најчешће напушта јаја пре него што се отворе.

У току свог раста који је веома брз Оливини малишани мењали су кожу неколико пута, и то је готово увек трајало читав дан. Кошуљица је најпре пуцала око уста да би се затим одвојила од тела и омогућила змији да се из ње извуче. Мењали су им се чак и танушни капци на очима, односно провидне заштитне навлаке, јер змије у ствари немају капке.

И Олива је те године бар два пута променила кожу, али је то није одушевљавало — била је немирна, увијала се и превртала по трави, често се квасила да би коначно, тарући се о неку грану, покушала да се извуче из сасушеног оклопа. Једном сам јој чак и ја помогао.

Кад је дошло време за зимски сан, у октобру, од тридесетак Оливиних потомака избројао сам само седам. Остали су били жртве бројних непријатеља: пацова, јазаваца, птица... Па ипак, највећи непријатељ овог мирољубивог гмизавца био је и остао човек. Не знајући да је потпуно безопасна он подиже руку на белоушку чим је угледа. А ко ће онда чистити реке од болесних и слабих риба и одржавати равнотежу у природи? Ко ће заштитити наша поља?

Шта је касније било с Оливом — не знам. Тек, она је нестала. Да ли ју је неко убио? Не желим у то да верујем. Све некако замишљам да се одшетала до оближњег потока и ту остала у својој природној средини.

Роберт Локли

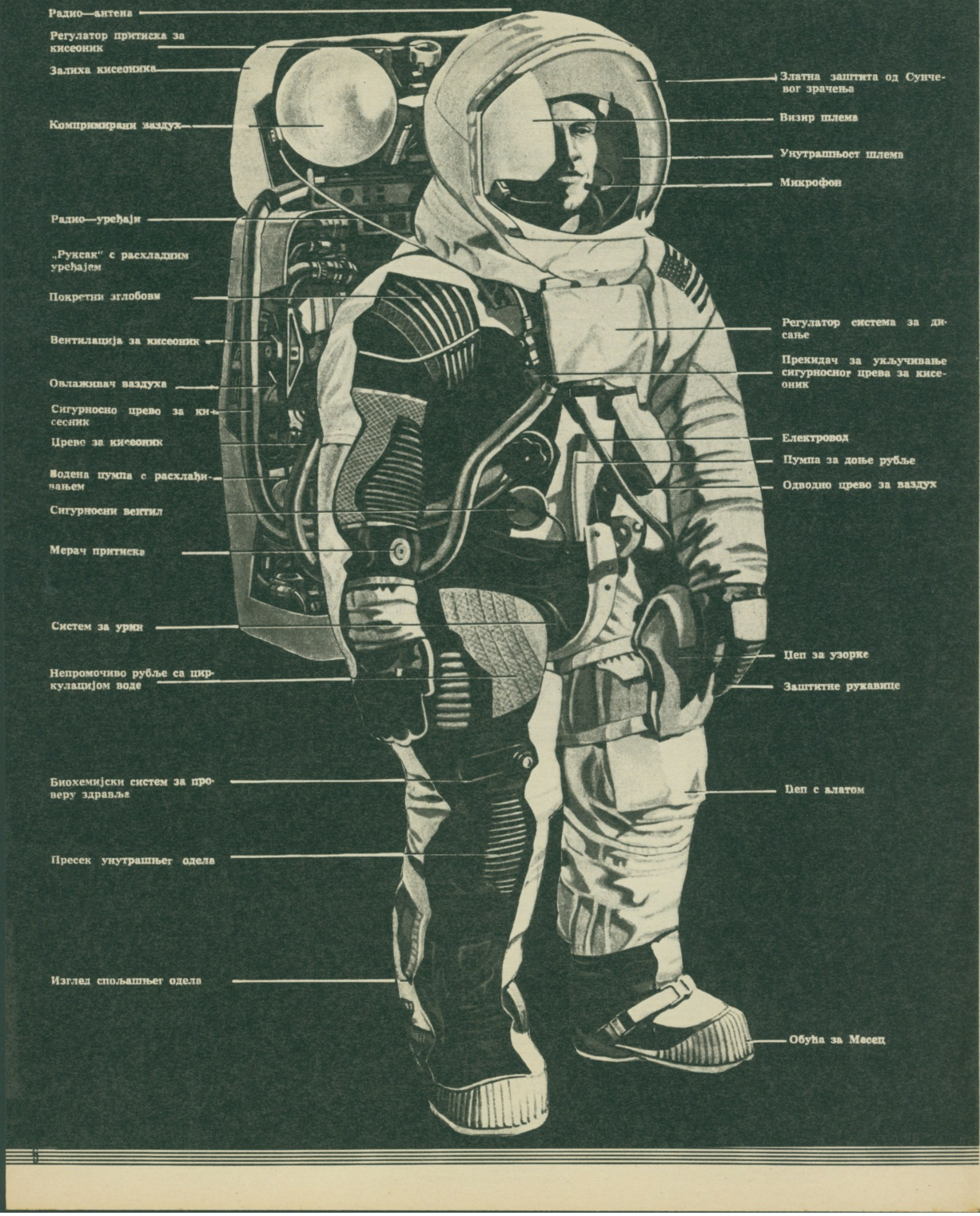

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА

Имате ли ви у кући неког љубимца: јежа, корњачу, канаринца, папагаја, мачку, пса, јаре, мајмуна или, можда какву још рећу егзотичну зверку? Памтите ли неки необичан, узбудљив, весео или тужан догађај везан за њих? Ако је прича заиста занимљива, напишите је, дужина не треба да прелази 3—4 куцане страницe и пошаљите на адресу: Политикин забавник, Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124, са обавезном назнаком „КУЋНИ ЉУБИМАЦ".

Не заборавите и лепу фотографију, боље црно-белу него у боји, на којој се ваш љубимац одлично види.

Најинтересантније радове ћемо објавити и хонорисати са 1500,00 динара!

Радио—антена
Регулатор притиска за кисеоник
Залиха кисеоника
Компримирани ваздух
Радио—уређаји
„Руксак" с расхладним уређајем
Покретни зглобови
Вентилација за кисеоник
Овлаживач ваздуха
Сигурносно црево за кисеоник
Црево за кисеоник
Водена пумпа с расхлађивањем
Сигурносни вентил
Мерач притиска
Систем за урин
Непромочиво рубље са циркулацијом воде
Биохемијски систем за проверу здравља
Пресек унутрашњег одела
Изглед спољашњег одела
Златна заштита од Сунчевог зрачења
Визир шлема
Унутрашњост шлема
Микрофон
Регулатор система за дисање
Прекидач за укључивање сигурносног црева за кисеоник
Електровод
Пумпа за доње рубље
Одводно црево за ваздух
Џеп за узорке
Заштитне рукавице
Џеп с алатом
Обућа за Месец

ВАСИОНСКА КОНФЕКЦИЈА

КАКО СЕ ОБУЋИ ЗА КОСМОС

ОДЕЛО КОЈЕ ЋЕ НОСИТИ СВИ ПУТНИЦИ ПРОГРАМА »СПЕЈС-ШАТЛ« ТЕШКО ЈЕ 39 КИЛОГРАМА И СТАЈЕ ПРЕКО МИЛИЈАРДУ И ПО ДИНАРА, А ИЗРАЂИВАЋЕ СЕ У 44 МОДЕЛА.

Без астронаутског одела свемирски путници не би преживели ни једну једину секунду! Одсуство притиска у васиони учинило би да крв прокључа. Да не набрајамо температуру, недостатак кисеоника, хиљаде летећих метеорита и још многе факторе који би значили тренутну смрт за становнике Земље на путу у свемир. Сваки путник у васиону, на Месец или учесник било каквог експеримента везаног за велике висине, васионски брод, ракету, одевен је у специјално одело.

Астронаути програма „Аполо“ носе са собом део „Земљине атмосфере“ да би могли да преживе. Осим система за нормалан притисак, вентилацију, заштиту, хлађење и грејање, дисање и исхрану ту је и мали милион уређаја за прикупљање података, заштиту од зрачења, одржавања везе са Земљом.

Предвиђа се да ће за летове „Спејс—шатла“ у следећих 15 година бити креирано још 44 модела различитих одела!

Одело за „Шатл“ је из два дела, облачи се једноставније и брже од претходних. Обезбеђује већу покретљивост захваљујући специјално уграђеним зглобовима и кутличним лежајевима на горњем делу одела. Испод њега астронаут облачи тесно најлон одело у коме циркулише вода, што му обезбеђује нормалан притисак. Око кукова му се налазе апарати за различита мерења. Контролни мини—компјутер налази се увек пред очима астронаута и сигнализира му на време ако нешто није у реду са притиском, влажношћу и температуром.

Шатл—одело је тешко 39 килограма, стаје преко милијарду и по старих динара. Не, није скупо. Јер, то је цена да би се преживело!

ЧУДАН УГОВОР У ЗАДРУ

КРЕСКО И ПРИБИЦА

Одувек су људи (они ожењени) знали на краће или дуже да скокну некој другој, комшиници, пријатељици и како се то све каже. Прошла раздобља, особито средњи век, била су нарочито нетолерантна према таквим слабостима. Тако сплитски статут из XIV столећа предвиђа врло неугодне казне за прилежнице: љубавница ожењена човека кажњава се бичем на стубу срамоте, оштрије него она која своју љубав поклони момку. Најоштрије се кажњава љубавница свештеника, њу ће бичем истерати заувек из града. У исто време свештенику или ожењеном човеку неће се ништа десити. Ето, тако је строго било то доба, мрачни средњи век, када „грешницима“ ништа није ишло наруку...

Међутим, отприлике у исто доба, тачније 1353. или још тачније 2. марта те године, одлучио се у Задру месар Креско, звани Микина, ожењен, да „озакони“ своју везу са љубавницом Прибицом из неког села у околини Задра. Пре тога на неколико година ожењио се Радицом, ко зна зашто, брак је тада у великој мери био економска заједница и склапао се по вољи родитеља.

Креско је лепо отишао с Прибицом јавном бележнику, Италијану Андреасу де Лантерио јер су бележници у Далмацији често били Италијани, и с њом склопио уговор о „прилежничком радном односу“. Бележници су у то доба писали уговоре по шемама, формуларима, па је тако постојао формулар купопродајног уговора, уговора о давању земље или неке зграде у закуп, о позајмици пара и уговори о узимању шегрта у науk или слуге на посао. Уговор с Прибицом склопљен је према овом последњем формулару и у њему се врло јасно и недвосмислено каже шта је она дужна да ради. Тако је она у месаревој кући и изван ње морала обављати разне послове и служити му поред осталог и својим телом — carnaliter — каже се у уговору јер уговор је састављен на латинском као и сви уговори у то доба у Задру. Није смела ништа украсти, а ни пристати да неко други газду краде, односно морала је лопова, ако га је спазила, пријавити газди као добра и верна слушкиња и — amasia — каже се у уговору на латинском, а то ће рећи љубавница.

Газда је био дужан да је држи у кући, није је смео избацити, морао је хранити и одевати и дати јој посебну собу, а ако би умро пре ње, из његове заоставштине имало јој се исплатити 60 либара, а то су биле велике паре за које се, рецимо, могло купити и два вола.

Ако је свакав уговор могао бити склопљен (а јесте јер се и данас чува у Хисторијском архиву у Задру — Andreas de Canterio, I, 8. 1 v.). то нам каже да је у то време било уобичајено држати љубавнице и поред казни којима је претио градски статут. Овај је уговор састављен највише зато да би се Прибица осигурала и добила 60 либара, ако би газда умро, јер с тим се парама могла лако удати. А морала је бити и згодна ако је газда рескирао толике паре. Али, то нам објашњава зашто толики други уговори нису склопљени: због стида, или да уштеди 60 либара које, јасно, није свако имао.

И. П.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПАУЗА!

З З З З З З

Е, ОВО ЈЕ ПО-СЛЕДЊА КАП!

ПРЕДЛОЗИ

ИЗЛАЗ

Distributed by King Features Syndicate.

ТУП!

... ЗНАЧИ, ПАЈА ТЕ ЈЕ ОПЕТ НАЈУРИО ?

ЗАШТО САД?

НЕМАМ ПОЈМА!

Copyright © 1981 Walt Disney Productions World Rights Reserved

ФАБРИКА ЧАЈА ПАЈЕ ПАТКА

САМО САМ ПРЕДЛОЖИО ДА ПРИМИМО КАФЕ-КУВАРИЦУ!

10-25

ГДЕ ЈЕ БУМС?

Све се догодило у тренутку. Балон се нагло подигао, конопац није издржао и лопта је полетела изнад Љубљане...

НЕПРЕДВИЂЕНИ ЛЕТ

Није се тог прохладног новембарског преподнева узбуђена маса света тискала да би била што ближе првим људима који ће полетети балоном. Није била ни 1873. година нити су гондолу достојанствено проверавали Пилатр де Розије и маркиз Арленде, људи који су тим својим летом отворили еру балонарства. И Јелисејска поља одакле су узлетели славни Французи била су далеко. Заједничка је, пак, била врста балона (и овај је као „погонску“ снагу користио топао ваздух) и жеља да се успе.

Те 1977. на Љубљанском барју, необрађеном пољу петнаестак километара далеко од главног града Словеније, неколико младих људи спремало се на први пробни лет балоном који су сами направили и, по ташти једног од њих, назвали „Бумс“. Било је предвиђено да се још недовршена летелица подигне на свега два-три метра изнад тла, само да провере гондолу. Није био уграђен ни вентил за испуштање топлог ваздуха који омогућава балону да се, по жељи летача, спусти, нити је био причвршћен горионик на плин који куполу балона пуни топлим ваздухом.

Први наш послератни балон са посадом (према досад познатим подацима) чврсто је држао за земљу најлонски канап дебео осам милиметара. Економиста Славко Шорн у гондоли покушавао је да учврсти горионик, са стране су му помагали Само Цејан, Андреј Кос и Франце Рихтер са синовима. И ... све се догодило у трену. „Бумс“ се нагло подигао, конопац није издржао и балон је попут птице полетео увис.

СУНЦЕ ЈЕ КРИВО

„Бумс“ се дизао неочекивано брзо. Сто, двеста, триста метара... Већ је улетео у облаке. Славко је био потпуно беспомоћан. Није постојала никаква могућност да утиче на лет балона који је био предвиђен тек за три месеца, кад буде потпуно опремљен. Шорн сад при себи није имао ни обичан висиномер ни часовник, био је лако обучен, хладноћа је убрзо почела да му се увлачи у кости.

Неко други би вероватно заурлао од страха али не и Славко Шорн, искусни једриличар и први змајар Југославије, човек који се, како сам каже, безбедније осећа у ваздуху него на земљи. Ипак, ово је било нешто сасвим друго, овде је мало или нимало могло да помогне његово „ваздухопловно“ искуство. Сад су одлучивали метеоролошки услови, јачина струја и температура ваздуха од чега умногоме и зависи лет балона пуњеног топлим ваздухом. „Због разлике у температури зауставићу се на 500 метара“, тешио се Шорн, „бар тако би требало да буде на основу података које су пре одласка на Љубљанско барје балонари добили од Републичке метеоролошке службе.“

И заиста, после краћег времена, кад су за њим остали непрозирни облаци и засјало сунце, „Бумс“ се зауставио. Сунце је, чинило се Шорну, сјало као да је лето. А поглед да ти памет стане: хоризонт кристално чист, у даљини обриси Јулијских и Камнишких Алпа. Међутим, Шорну памет умало није стала због нечег другог: сунчеви зраци загрејали су куполу балона и он је вртоглаво кренуо у ново освајање висина: 800 метара, 1000, 1500, 1800... Докле, питао се Шорн, мада је знао да ће се чим сунце ослаби ваздушна маса од 7500 кубика која је сад загрејана дизала балон, постепено охладити па ће несташни „Бумс“ морати да се спусти...

ПОТЕРА

Славкови другови који су после неочекиваног узлетања балона остали на Љубљанском барју нису се у почетку много узбуђивали. Летелица неће моћи ни високо ни далеко и, надали су се, да ће наранџасто-жуту куполу убрзо угледати како се приземљује. Узалуд. Прошло је више од пола сата а од „Бумса“ и Славка ни трага, прогутали их густи облаци. Страх ипак није надвладао разум и чланови балонарског друштва „Аеро-клуба Љубљана“ затражили су помоћ од оближњег аеродрома Брник.

Као ђаци који су нешто скривили, тако су се они осећали пред унакрсним испитивањем контролора лета који је сматрао да балон може да угрози безбедност авиона при слетању и узлетању:

— Колико високо може да се дигне то што ви називате балоном?

— Не знамо, зависи од топлоте ваздуха...

— А да ли знате може ли тај ваш пилот сам да спусти балон, односно да управља њиме?

— Не може!

— Па ви... ви сте једни обични... — Шорнови другови нису чули крај јер је контролор летења одмах ступио у везу с посадом дежурног хеликоптера. Међутим, због густе магле таква потрага била је крајње опасна па се од тога одустало. Позвали су СУП који је одмах послао радио-поруку, нешто попут потернице, свим станицама и патролама у југозападној Словенији јер су балонари, на основу метеоролошког извештаја, претпостављали да би балон са Шорном требало да лети у том правцу. И они и патроле милиције буквално су пресретали пролазнике питањем да ли су видели балон. Нико им није могао помоћи из простог разлога што су се облаци ниско спустили а балон је летео високо, високо изнад њих...

У међувремену, док су га на земљи тражили многи, Славко Шорн је горе високо на поду гондоле клештима урезивао разне дијаграме покушавајући да прорачуна где „Бумс“ може да га однесе. Једини страх који је тада осећао био је од помисли где би све балон могао да се спусти. Шта ако му падне на ум да се приземи на ауто-пут Постојна — Врхника а у том тренутку наиђе неко захуктало возило? Или се спусти на неки од далековода којима је Словенија испреплетена као пауковом мрежом?

— Балонарство није опасан спорт, ово што се догодило деси се једном у сто година — каже љубитељ висина Славко Шорн. — Сви који су заинтересовани могу се јавити на адресу: Балонарски клуб, Перчичева 40 — Љубљана.

НИСАМ ИЗ ЦИРКУСА!

Сунце је бежало западу, ваздух постао хладнији и „Бумс“ је коначно почео да се спушта. У даљини је Шорн угледао белу капу Триглава и одмах се сетио оног дана 1975. када се као први, досад и једини, Југословен змајем спустио са тог нашег највећег планинског врха. Колико је онда било лакше, све сам био прорачунао и — успео. А сад... Сад је балон ипак био све ближе земљи. Облаци су остали за њим.

Шарена купола ускоро се залелујала на око 300 метара изнад једног села. Радници у пољу у гомилама су кренули за „чудом“ које је лагано пловило ка југу.

— Ех-е-е-е-е, које је ово место-о-о...

— Пасја Раван — успели су мештани да се поврате од првог шока. — А куд си се то запутио?

— Тамо куд ме ветар однес-е-е-е...

— А јеси ли ти из циркуса?

— Нис-а-а-а-ммм...

Струје су однеле балон даље и, што је за Шорна било важније, још ниже. Већ се спустио на двеста метара од земље. Сада ће још ниже, задовољно се смешкао промрзли летач. Само кад би сад неко наишао да прихвати конопац да не ударим у оне куће тамо или се закачим о неко дрво и оштетим балон. Добро би било слетети на ону ледину поред пута...

У том тренутку из правца Шкофје Локе зијугао је плави милиционерски аутомобил и Шорн је угледао руку која је кроз прозор показивала према њему. Видели су га. Повикао је колико га је грло носило и из гондоле избацио конопац дугачак 70 метара. Аутомобил се зауставио и два човека у плавом потрчала су према баченом конопу и чврсто га зграбили. После пет и по часова Славко Шорн је додирнуо чврсто тле, четрдесетак километара од места где се балон отео балонарима.

*

После овог догађаја чланови балонарског клуба су потпуно средили несташног „Бумса“ и више пута без икаквих проблема летели њим.

Петар Милатовић

ПУТ ПРЕКО КРОВА СВЕТА

На стени стрмој као зид повезани ужадима висили су људи, триста метара изнад запенушаног Инда. Покушали су да избуше рупе за експлозив у камену. Када су најзад стене тврђе од дијаманта напросто „појеле“ врхове њихових бушилица, радници су покушали да напуне рупе експлозивом. Дошло је до неке грешке, експлозија је одјекнула пре времена; обрушила се стравична камена лавина и однела у понор 23 човека.

Даље на северу покренуо се глечер и испод муља и стења нестао је већ постављен део пута. На сличан начин срушио се и тек подигнути мост изнад Хунза. Али, упорни градитељи саградили су нови и радови су могли да се наставе.

На југу, код Патана, земљотрес је изазвао џиновску камену бујицу која је прекрила пут и двадесетак села. Број жртава? „То нико не зна“, рекао је један од шефова на градилишту. „Толико се камења нагомилало да никог нисмо успели да пронађемо“.

То је само делић онога што су морали да преживе градитељи пута преко Каракорума и после Хималаја највише планине на свету. Највиши врх Годвин Остин или Кр висок је 8.620 метара.

На сваком кораку градитеље су пратили смрт, очај и неописиви напори. Зато ми је чудо што каракорумски пут дуг 771 километар, нову саобраћајницу између Пакистана и Кине, с правом називају чудо 20. века. Радове је започела пакистанска армија која је пробијала прилазни део пута да би касније наставила кроз једну од најнегостољубивијих и најнеприступачнијих крајева ове планете. Тако пуних двадесет година. Тек последње деценије и Кинези су са своје стране кренули у реализацију оног грандиозног градитељског подухвата. Још једном се показало шта се све може учинити и то, без великих средстава и без најмодерније опреме, али уз много вештине и решености да се успе по сваку цену.

НА СВАКИ КИЛОМЕТАР — ЖРТВА

У провинцији Коџистан радници су лети морали да подносе и температуре од преко 50 степени Целзијусових док су се у горњим деловима трасе, који се местимично протежу и на надморској висини од преко 4500 метара, смрзавали на минус 30 степени. Ветар је достизао брзину од 150 километара на час! Према службеним подацима у току изградње пута погинуло је 406 Пакистанаца и Кинеза, док је 314 повређено — готово једна жртва по километру друма. Међутим, незванични извори баратају много вишим цифрама — 2000 Пакистанаца и 500 Кинеза!

Каракорумски друм има за Пакистан, као и за Кину, изванредан привредни и стратешки значај: он, рецимо, скраћује пут од Кашгара у кинеској аутономној покрајини Синкјанг-Ујгур до Бенгалског залива за најмање 2000 километара: од Кашгара до пакистанске луке Карачи је тачно 3200 километара, док до Шангаја који лежи на Жутом мору има читавих 5400 километара!

Област кроз коју пролази друм велика је отприлике као Шри Ланка и веома богата рудним благом: ту се налазе богата налазишта рубина, смарагда, сафира и граната, лискуна, бакра, олова и гвоздене руде.

Преко Каракорумског превоја (5658) прелазио је стари трговачки пут из града Леха (Кашмир) и Котан (Синкјанг). У 4. веку пре наше ере овуда је прошао, на путу за Индију, Александар Велики. а од времена династије Хан (2068. године пре наше ере до 220. године наше ере) овуда су кинески каравани преносили тзв. „свиленим друмом“ свилу, чај, порцулан и другу робу коју су мењали за злато, слоновачу, драго камење и зачине из Индије, Мале Азије и Европе.

Заслуга што је овај пројекат уопште покренут, припада некадашњем пакистанском председнику Ајубу Кану. Из чисто стратегијских разлога (подељени Кашмир) он је сматрао да је неопходно изградити један овакав пут у северним областима земље, којим ће моћи да се пролази и лети и зими.

БЕЛЕ МРЉЕ

Средином 50-тих година инжињеријске јединице пакистанске армије почеле су са градњом првог, 400 километара дугог одсека који је водио од Гилгита, административног центра северних области (девет месеци у години одсечен од осталог света због великих снежних наноса), до провинције Карора у кнежевини Сват. Тај део пута касније је повезан са већ постојећим, 120 километара дугачким асфалтним путем од Аботабада до главног града Исламабада.

Градитељи данас и сами једва могу и да поверују с каквим су се све искушењима тада морали да суоче. Нису познавали ни локално становништво, нису имали чак ни геолошку карту. Пред почетак један познати пакистански геолог рекао им је: „Мапе су овде пуне белих мрља. Наше знање ограничава се на оно што може да се види из авиона и ништа више“.

Млади мајор Гулам Сафдар Бут, који се јавио као добровољац, повео је 1958. године једну од првих истраживачких експедиција у забачене делове кнежевине Сват. Тамо горе пребивали су Јацистани, брдска племена на нивоу цивилизације старога доба. Војници су покушали да придобију неповерљиве горштаке делећи им у знак пријатељства цигарете и со. Упркос томе домороци су остали, углавном, непријатељски расположени. Чупали су кочиће којима су обележавана мерења плашећи се да ће им пут одузети и оно мало обрадивог земљишта. Други су секли телеграфску жицу користећи је за везивање коза или прављење замки. Динамит је нестајао. Ноћу су често околна брда одјекивала

Пуних 20 година и на стотине живота било ја потребно да се савлада Каракорум и изгради најважнија саобраћајница између Пакистана и Кине.

Пакистански војници везани алпинистичком опремом за стење буше рупе за експлозив. Пут се местимично протеже и на надморској висини од преко 4500 метара!

Једна од најтежих деоница каракорумског пута — друм је буквално усецан у стеновите громаде.

од експлозије — то су Јапистанци дизали у ваздух делове пута, а често и сами себе.

ЧАЈ И СТАКЛЕНЕ ПЕРЛЕ...

У почетку је било немогуће ангажовати преко потребну домаћу радну снагу. Војници су због тога морали да прибегавају лукавству: нудили су брђанима чај, шећер, петролеј и шивену одећу. И ускоро су Јапистанци почели да се окупљају око градилишта.

— Пошто су ускоро навикли да пију чај — прича Бут — ставили смо им до знања да ће добити чај (ако буду вредно радили са нама).

Пакистанска армија постигла је много успеха уз помоћ огледалаца, стаклених перли и осталих дрангулија које су се допале тамошњим женама а тако је најзад добијена значајна подршка и ангажовани први радници. Војни лекари лечили су локално становништво, нарочито децу и тиме је у великој мери пробијен лед.

Међутим, примитивност домаћина донела је и мноштво проблема. За ове горштаке равна површина је прави луксуз! После заласка сунца читаве породице долазиле у булуцима на пут да би ту преспавале ноћ! Вожња по мраку је због тога била само пуста жеља. Возачи камиона губили су сате и сате будећи и терајући буновне људе и стоку са друма.

КАД ЧОВЕК НАУМИ

— У почетку смо напредовали кораком пужа — сећа се пензионисани инжењеријски пуковник Ицас Уд Дин Кан. — У области Камила-Патан, на пример, наше екипе напредовале су једва 20 километара годишње?! А по плану, за само две године, требало је завршити 300 километара пута. Због тога смо морали четвороструко да увећавамо број радника, а затим смо тај број још једном удвостручили и тек онда смо имали довољно људи.

Повремено је радни морал падао на нулу. Код Торкамара, 300 километара јужно од Гилгита, пут је морао напросто да се усеца у стење уз непрестано отпрашивање. Експлозије су изазивале пукотине дуге и по три километра. После пуних годину дана Торкамер је најзад побеђен. Стајао је живота 13 људи.

Године 1962. мајор Бут се први провезао џипом завршеном деоницом пута. Када је стао да се одмори, у једном селу иза Торкамара пришло му је неколико сељака који још никада нису видели аутомобил, са крчагом пуним воде. — Животиња мора да је жедна — рекао је један од придошлих гледајући у ауто.

Пакистанци су желели да свсју мрежу путева на превоју Кунцераб, на надморској висини од 4600 метара, повежу са кинеском. Кинези су 1967. године започели са градњом крака дугачког 157 тешких километара од Халегуша, па све до врха превоја. Најпре је њихово учешће било строго чувана тајна. За њега се сазнало тек 1976. године када је тадашњи пакистански председник Зулфикар Али Буто изразио саучешће кинеској влади поводом одрона земље двадесетак километара северно од Патана, када је погинуло 25 људи.

Тада су већ дуж читаве трасе пута — обе стране назвале су га „путем пријатељства" — били ангажовани и Кинези: укупно 9500 људи, а по неслужбеним проценама и читавих 40.000! Рецимо и то да су већину мостова изградили Кинези. Свечано отварање одржано је 1978. на мосту Такот. Пакистанске власти представљао је инжењерац Бут, који је у међувремену напредовао до чина генерал-мајора.

Данас је возња каракорумским путем право уживање за туристе, али само оне јаких кола и нерава. Нигде се, као овде, не може тако непосредно доживети директан додир са природом и њеним силама. Наравно, за бројне тамошње становништво овај пут значи још много више. О храбрим и вредним градитељима и да не говоримо. О томе сведочи и следећи натпис на споменику који је подигнут у част изгинулих градитеља, код места Хунза, а саставио га је пакистански песник и филозоф Мухамад Икобал: „Кад човек нешто науми, онда може и брда у прах да претвори".

М. Ш.

ФЕНОМЕН КОЈИ ТРАЈЕ ПУНЕ ТРИ ГОДИНЕ

ТЕРЕЗА И ДАЉЕ ШТУЦА

Сваких петнаест секунди из њеног грла чује се: штуц, штуц... Девојка није способна за нормалан живот и ниједна терапија досад није јој помогла. У потрази за леком ових дана креће из Италије у свет.

ОД ЈЕДНОГ ДО ДРУГОГ ЛЕКАРА: Због штуцања које не престаје Тереза Ђаварини је била приморана да напусти посао. Све је мршавија јер не успева да се одмори, а не може нормално ни да једе. Хоће ли у Швајцарској коначно наћи лек за своју чудну болест?

Штуцање: сметња неоспорно досадна, па ипак нормална и честа. Нема особе на свету која никада није штуцала и неће поново штуцати. Да бисмо зауставили штуцања најчешће је довољно неколико гутљаја воде или благи ударац у леђа — неколико дубоких удисаја, или. ако то не помаже, да нас неко изненада застраши. У сваком случају, ови рецепти су функционисали до пре три године кад је забележен Терезин случај. јединствен у историји медицине. Све што се покушало да се штуцање заустави остало је без успеха. Девојка је у међувремену прилично смршала, постала је нервозна и потпуно је неспособна да обавља свој посао — била је запослена у једној социјалној установи у месту Гисалба. Неки кажу да Тереза Ђаварини може чак од тога и да умре! Срећом, сви њени сугрђани окупили су се око ње — бодре је и сакупили су добровољне, прилоге како би јој омогућили да крене на лечење. ма где.

У БОЛНИЦИ

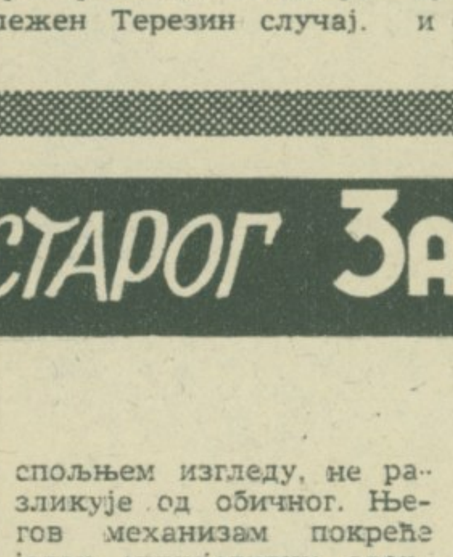
— Пре отприлике три године — прича девојка док јој штуцање стално прекида говор — оперисали су ми крајнике. Једноставна операција, али за мене је изгледа била фатална. Чим сам изашла из болнице, почело је ово досадно штуцање. Кажем досадно, јер се првих дана нисам нарочито бринула због тога. Ко још није штуцао? Разлика је једино у томе што ја никако не мо-

ИЗ СТАРОГ ЗАБАВНИКА

ЕЛЕКТРИЧНИ РУЧНИ ЧАСОВНИК УСКОРО ЋЕ ЗАМЕНИТИ ОБИЧАН

Направљен је први ручни електрични часовник. Његов проналазач, француски инжењер Пол Даржие, приказао је свој изум деветнаестог марта на свечаној академији у Паризу председнику Француске академије наука Албер Какоу и високим функционерима Министарства трговине и индустрије. Електрични часовник је плод напорних трогодишњих студија и истраживања његовог проналазача.

Електрични ручни сат се ни у чему, по свом спољњем изгледу, не разликује од обичног. Његов механизам покреће један минијатурни електрични генератор који није већи од зрна грашка. Ово му омогућује да се читаве две године не навија, све док трају резерве електричне енергије у генератору. Пошто се резерве истроше. генератор се замењује и брзо и лако.Нарочита одлика електричног часовника је његова велика прецизност и тачност. Осим тога, он не подлеже никаквим метеролошким и другим спољним утицајима, као часовник са федером на који утичу нагле промене температуре, хладноћа, влага и сл.

УТАКМИЦА ГОЛУБОВА ПИСМОНОША

Јула месеца све године у Хамбургу ће се одржати прва међународна утакмица голубова-писмоноша. Преко четири хиљаде најплеменитијих голубова из многих европских и прекоокеанских земаља налази се скоро две године на месту такмичења, ради упознавања „тркачке стазе", која износи 650 километара. Ови голубови могу да „развију" брзину од 80 километара, а кад је ветар повољан и до сто километара на сат. Међу голубовима се налази известан број оних који у једном лету превађују и хиљаду километара.

КОЦКАСТА ЈАЈА

Ради лакшег транспортовања у Америци се у последње време све више производе коцкаста јаја.

Њих, наравно не носе кокошке, већ коцкасте љуске израђује индустрија пластичних материја. па се у њих претачу природна јаја. Оваква јаја се лакше слажу у сандуке; сем тога, она се не кртљају приликом превоза.

ЧИСТОКРВНЕ ПЧЕЛЕ

Радећи већ неколико година на укрштању пчела, америчком професору Лајдлоу пошло је за руком да одгаји ројеве чистокрвних пчела са пла-

гу да се зауставим, ни дању ни ноћу. Тако сам после покушаја да сама себе излечим била принуђена да се поново обратим лекару. Дао ми је неке лекове и умирио рекавши ми да ће све бити у реду. Али, уместо олакшања штуцање се претворило у праву мору. Морала сам у болницу. Тамо су ме подвргли специјалној терапији и чинило се, бар у почетку, да ће бити резултата. Међутим, узалуд сам се надала: после извесног времена све је било по старом. Из дана у дан све више сам мршавила, ноћу се будим по хиљаду пута. Штуцање ми не да мира, исцрпљује ме физички и психички. Почела сам да узимам и средства за спавање, али ни то много не користи. Ноћ је за мене — језа. Једном сам сањала да сам оздравила и кад сам се пробудила било ми је још горе. Страшно ми је, али се и даље надам да ћу пре или касније ипак пронаћи лекара који ће ми помоћи. Имам двадесет једну годину а не излазим на улицу јер с људима не могу да проговорим без тог проклетог — штуц!

ИМА ЛЕКА — — НЕМА ЛЕКА

— Управо ових дана добили смо адресу једног специјалисте из Швајцарске — наставља Терезина мајка — који је већ имао успеха у лечењу неких сличних случајева. Идемо и тамо. Ако не, обићи ћемо читав свет, лек се мора пронаћи. Немогуће да девојци здравој као дрен штуцање упропасти цео живот. Да нам је ово неко причао не бисмо веровали, а можда бисмо се чак и насмејали. Нед'о вам бог да вас овако нешто задеси!

Лекари којима су се новинари обратили за мишљење поводом овог случаја кажу да је то сметња која би требало да прође сама од себе. Међутим, није прошла и питање је кажу докле ће Тереза то моћи да подноси Већ је умногоме променила и своје понашање. Повукла се у себе, ћути, не излази. Слаба утеха су јој и пријатељи који се труде да је колико-толико забаве и помогну јој да заборави сво је невоље. Родитељи су дошли до закључка да је најбоље да се праве да не примећују да штуца.

— Не смем ни да помислим шта све може да се догоди ако јој тај доктор Швајцарац не помогне... ако ове муке икад престану, то ће бити најсрећнији дан за нашу по родицу — оптимистички закључује Терезина мајка.

У стручњаке свакако треба веровати. а „Забавник" ће пратити шта се збива с Терезом и обавестити своје читаоце ако сазна неке новости.

Д. В.

вим, црним и смеђим очима. Професор Лајдло се нада да ће му временом успети да одгаји и такве пчеле које ће и по хладном времену излетати из кошница ради брања меда.

СНЕГ ПО ЖЕЉИ

Недавно је пронађена машина за прављење снега „по жељи". Машина може према потреби да ствара тешке и влажне пахуље снега, или лаки и суви прашић. Ова машина „прави" сто килограма снега у минути. Потребно је само 45 часова да се дугачка смучарска стаза покрије снегом дебелим петнаест сантиметара.

ПРОТИВ МОРСКЕ БОЛЕСТИ

Познато је да многи људи, па чак и неки поморци, тешко подносе дуготрајна морска путовања и да оболевају од морске болести. Иста болест се јавља и приликом вожње авионом. Недавно је пронађен нови лек, такозвани драмамин, који спречава и лечи морску болест. Довољно је узети једну пилулу драмамина пре поласка авиона, па да путовање буде удобно. На дугим прекоокеанским путовањима треба узимати по пола таблете сваких осам часова.

(април 1952)

ФАУСТ, ВЕРТЕР И КИСЕЛО ПЕЧЕЊЕ

Године 1749. у Франкфурту на Мајни рођен је Јохан Волфганг Гете, један од великана светске књижевности. Велики Гете стварао је пуних 67 година и за то време створио низ капиталних дела као што су драма „Торквато Тасо", Маријенбадска елегија", „Патње младог Вертера" и своје најпознатије дело „Фауст". Током дугог и богатог живота Гете је прошао готово кроз све књижевне стилове да би пред крај свога живота писао само њему својственим изразом — дубоким лирским романтизмом. Дубоким и мудрим виђењем човека и његових проблема Гете предстаљa врхунац немачке књижевности.

Поред историје књижевности где се налази на почасном месту Гете се може наћи и у гастрономским књигама не као поета већ као признати гурман. Волео је живот и све његове благодети, па и храну и пиће. Али, Гете је био веома пробирљив. волео је само веома пикантна јела и добра стара вина. Његови савременици имали су обичај да кажу: „Гете је можда понекад написао и неку лошу ствар, али зато није никада појео нешто лоше". Од свих јела која није волео Гете је највише мрзео кисели купус. Једном приликом био је позван на вечеру код неке своје обожаватељке, а милостива госпођа изнела је на сто његово омрзнуто јело. Угледавши на столу чинију киселог купуса Гете је зловољно устао од стола и отишао у другу собу. Растресен, дохватио је прву књигу која му је била при руци и почео је листати. Била је то књига Жана Пола, писца којег Гете није волео. „Прво кисели купус а онда још и један Жан Пол, то је превише за једно вече", узвикнуо је тада Гете...

Међутим, јело у коме је неизмерно уживао било је Зауербратен што у буквалном преводу значи — кисело печење. Данас је оно најомиљеније јело на трпези већине Немаца. Говедина маринирана у сирћету са зачинима припрема се с киселкасто-слатким умаком у готово свим немачким покрајинама. Разлике су само у саставу овог тамног и укусног умака. У Рајнској области у умак стављају мрвице од кекса како би умак био гушћи а додају му и суво грожђе.

За кисело печење потребно је набавити следеће: 1 kg говедине или јунетине (розбиф), 80 g свињске масти. Маринада: 1/2 l воде, 1/4 l сирћета, 1 кашика соли, 2 главице лука, 1 мрква, 5 зрна бибера, 2 клинчића, 1 ловоров лист, 2 зрна боровнице. Умак: со, бибер, 125 g сувог грожђа, 75 g мрвица од кекса (pettit beur) 1/4 l киселе павлаке.

Месо сперемо и припремимо. Састојке за маринаду скувамо и оставимо да се охладе. Месо ставимо у посуду од керамике, прелијемо га хладном маринадом и оставимо да 2 до 3 дана одстоји, при чему га морамо неколико пута окренути. Извадимо га из маринаде и пустимо да се оцеди, потом га препржимо на врелој масти, прелијемо процеђеном маринадом и печемо у рерни отприлике још око 90 минута стално преливајући соком. Последњих 15 минута ставимо суво грожђе у посуду с месом да се динста. Сок од печења зачинимо зачинима, додамо мрвице од кекса да буде гушћи, а додамо и киселу павлаку ради лепшег укуса.

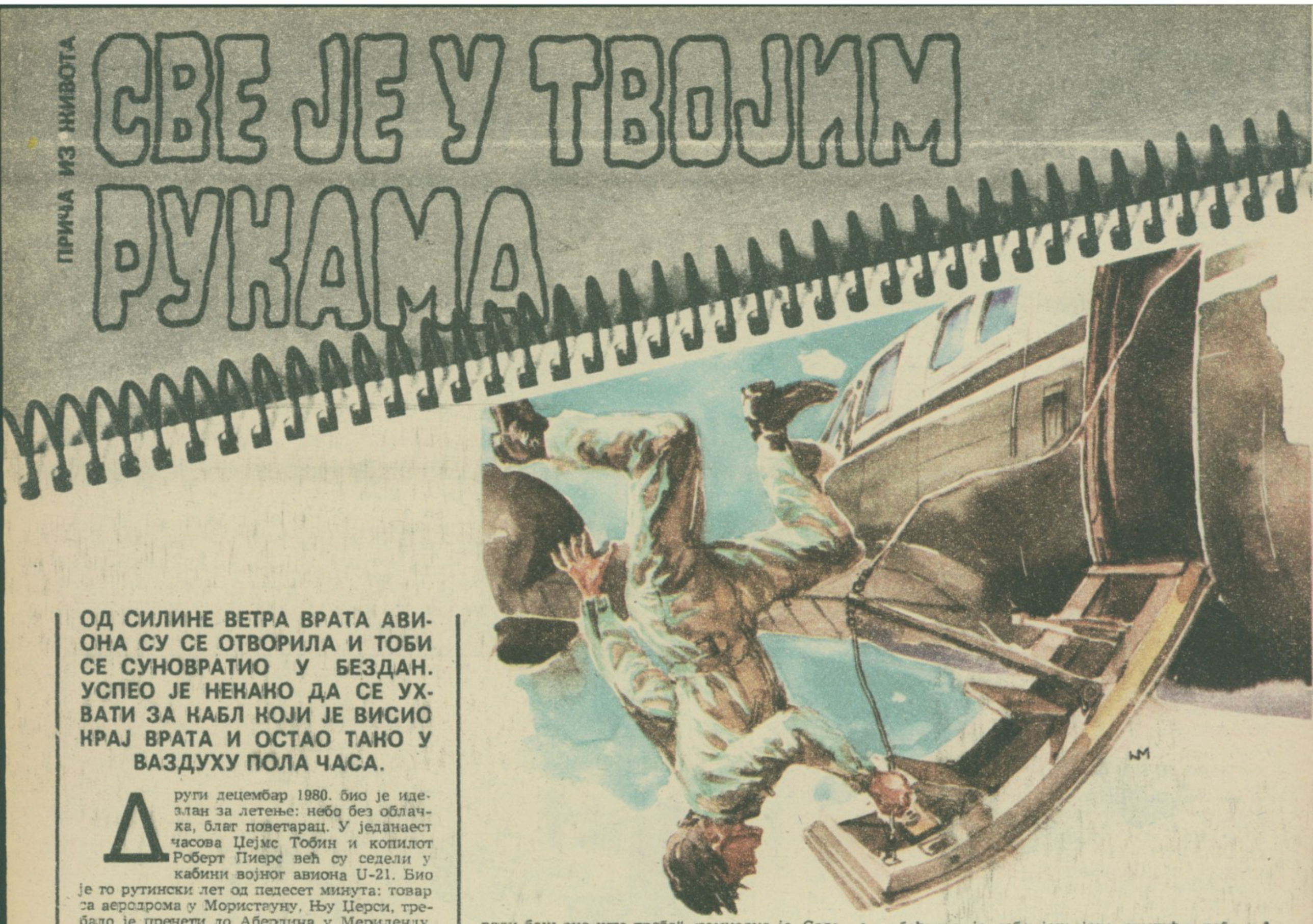
Кисело печење може се изнети на сто с кнедлама од кромпира и умаком или уз пржене крокете од кромпира и кашу од јабука.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

СВЕ ЈЕ У ТВОЈИМ РУКАМА

ОД СИЛИНЕ ВЕТРА ВРАТА АВИОНА СУ СЕ ОТВОРИЛА И ТОБИ СЕ СУНОВРАТИО У БЕЗДАН. УСПЕО ЈЕ НЕКАКО ДА СЕ УХВАТИ ЗА КАБЛ КОЈИ ЈЕ ВИСИО КРАЈ ВРАТА И ОСТАО ТАКО У ВАЗДУХУ ПОЛА ЧАСА.

Други децембар 1980. био је идеалан за летење: небо без облачка, благ поветарац. У једанаест часова Џејмс Тобин и копилот Роберт Пиерс већ су седели у кабини војног авиона U-21. Био је то рутински лет од педесет минута: товар са аеродрома у Мористауну, Њу Џерси, требало је пренети до Абердина у Мериленду. Ипак, за Тобина је то био први дан на новој дужности, а Пиерс се први пут нашао за командама једног авиона за превоз терета.

Авион је тек почео да се пење кад се упалила црвена лампица — знак упозорења. Тобин је одмах помислио да нешто није у реду с вратима. Окренуо се према њима, била су затворена. Имао је дванест година летачког стажа и доживео је већ неколико мањих незгода. Довео је авион у хоризонталан положај на висини од 2800 метара и рекао Пиерсу да преузме команде.

— Биће боље да одем и видим о чему се ради. Не бих желео да касним на новом послу.

Одмах је приметио да се ручка на вратима не налази под одговарајућим углом и пожурио да провери није ли се неки шраф на брави случајно одврнуо. Само што ју је дотакао, врата се изненада отворише и ваздушна струја повуче Тобина у бездан. Као кроз маглу угледао је најлонски кабл који је висио поред врата и у лету га зграбвио левом руком. Ледена ваздушна струја завртела је његово тело око металног подупирача на вратима који је уједно служио и као степениште. Томин осети јак бол у грудном košu, али кабл је и даље чврсто држао.

Пиерс је уживао за управљачем авиона кад је до њега допро много бучнији звук мотора. Погледао је преко рамена и угледао парче плавог неба на месту где би требало да су врата, а од Тобина ни трага. Испао је! — пролетело му је кроз главу. Још једном се окренуо и пажљиво погледао кроз отворена врата: спазио је ногу како се њише тамо-амо. „Је ли то заиста Џејмсова нога? — питао се. Изгледа да је некако успео да се задржи". Инстинктивно је дохватио полугу за гас и упола смањио брзину.

Грчевито се држећи за кабл Тобин је осетио да авион успорава. „Дивно! Роберт ради баш оно што треба", помислио је. Сада је притисак ветра био много мањи, па је прикупивши последње атоме снаге покушао да се приближи степеништу и ногама се закачи за њега. Успео је да леву ногу углави у довратак. Колико ће још издржати у ваздуху окренут наглавачке?

Тобин је срео Пиерса дан раније, али чуо је да одлично познаје аеродроме у северном делу Њу Џерсија. Само, да ли је то сад уопште важно? Осећао је да малаксава. Јака ваздушна струја поигравала се с њим као с увелим листом.

Пиерс се двоумио да ли да крене ка излазу и покуша да увуче друга у авион. Али Тобин је био крупан и тежак и сигурно не би успео да га подигне, поготову при тако снажној ваздушној струји. Поред тога, авион U-21 био је без аутоматског пилота и не би могао да настави да лети сам. Једино што је Пиерсу преостало било је да се што пре спусти. Бацио је поглед кроз прозор и угледао Тобиново модро лице. Одлучио је позове контролни центар у Њујорку.

Једанаест и петнаест двадесет деветогодишњи Дејвид Шелер седео је испред екрана радарског индикатора у великом њујоршком центру. Тог јутра ваздушни саобраћај није био густ.

— Овде војни авион 882! Морам одмах да слетим! — јавио се Роберт Пиерс.

— Где желиш да слетиш, 882? — упита Шелер.

— На најближи аеродром. Врата су ми отворена и човек виси на њима.

... Тобина је обузело чудно осећање пријатности — можда због висине, а можда и зато што је још био жив. Температура на тој висини износила је минус десет степени, али осим по рукама, није осећао хладноћу Као и сваког зимског дана, обукао је још једне панталоне испод одела за летење. „На сву срећу!" помислио је. „Ако данас уопште имам среће. Колико ћу још издржати у овом положају? Не смем да се предам". убеђивао је себе још јаче стежући кабл. Знао је да ће се извући само ако убрзо слете.

За то време Шелер је разговарао са Пиерсом. Пилот је предложио да се спусти у Сомерсету, на истоку Њу Џерсија. Услови за слетање на тај аеродром су погодни, одговорио му је Шелер. Знао је да „882" треба да направи велики круг да би тамо стигао. Хоће ли тај човек што виси издржати толики пут? Тада се Пиерс сетио малог, много ближег аеродрома на западу Њу Џерсија.

— Летим за Солберг — Хантердон. Побрините се да ме тамо сачекају кола хитне помоћи — јавио је контролном торњу.

Солберг — Хантердон био је мали аеродром у близини Сомервила, није имао ни контролни торањ!

Тобин је осетио како се авион полако окреће и спушта. Сада му је било много теже да се држи за кабл. Десна нога му је испала из довратка и његово тело снажно се љуљало на ветру. Десну руку више није осећао — беживотно се клатила на ветру ударајући га по леђима. Одједном је почео да се гуши. Чинило му се да ће му читава утроба изаћи на уста. „Унутра ми се све искидало! Угушићу се" — помислио је. Присилио је себе да мисли на оно што му је најдраже — на своју породицу. Имао је два дечака — седмогодишњег Џимија и четворогодишњег Криса — и жену Колин. „Рекао сам им јутрос само до виђења. Ни пољубио их нисам".

А у њујоршком центру Шелер је све уредио да се Пиерс безбедно спусти.

— „882", аеродром је удаљен од тебе шест километара. Можеш да му приђеш с које год стране желиш.

— Има ли ветра?

— Да! Дува брзином од осам чворова.

Чим је угледао аеродром, Пиерс је обавестио Шелера.

— Океј, „882"! Сада је све у твојим рукама. Срећно! — рече Шелер гласом човека који је навикао на овакве ситуације.

Када је у једанаест и двадесет пет на аеродрому Солберг — Хантердон зазвонио телефон, Сузана Нејцел, један од сувласника аеродрома, седела је у малој соби која је служила као оперативни центар и чекаоница. Јављено јој је да ће војни авион „882" неочекивано слетети на њен аеродром и да неко виси из њега. Због ограничених комуникационих веза није могла да буде сигурна да ли је пут за „882" чист. Пилоти су преко радија могли да разговарају с аеродромом тек кад му се приближе, али то и није било неопходно јер су за Солберг — Хантердон важила визуелна правила летења.

Изненада је један мали авион прелетео крај аеродромске зграде. Сузана се само надала да се неће наћи на путу тог војног авиона.

Инструменти у пилотској кабини показивали су да се „882" спушта брзином од тридесет метара у минуту. Свака два-три секунда Пиерс се окретао да би видео да ли је Тобин још тамо. Приметио је да су му уста чудно извијена, као да се гуши. Знао је да мора слетети полако и меко. Авион је имао два главна точка испод крила (Тобин је висио мало изнад њих) и један точак испод кљуна.

„U-21" убрзо се нашао изнад самог аеродрома. И баш кад је почео да се спушта, један авион је прелетео испред њега. „Полако, стари!" — рече себи Пиерс. „Пусти га да прође. Нећеш ваљда да се тркаш с тим комарцем од авиона". Сад се утркивао са смрћу, а да би је победио морао је бити више него опрезан и присебан. „Спустити закрилце... убацити у нижу брзину... смањити гас..."

Чим су спуштена закрилца, створио се такав ковитлац да је Тобинова нога излетела из довратка па је једва успео по други пут да је углави. Дим од мотора почео је да га гуши. „Зар сада да се опростим од живота?" — само што није заплакао. Већ је могао да види ужурбаност на писти, очигледно због њега.

Онда је угледао како се точкови извлаче право према његовој глави. Последњим атомом снаге покушао је бар мало да издигне тело. Није могао. Крајњим напором подигао је само главу и померио је што више у страну. У том тренутку точкови су дотакли бетон уз заглушујуће шиштање, али авион готово да није поскочио. Пиерс га је заиста мајсторски спустио.

И кад је Тобин помислио да је његовим мукама дошао крај, ошинуо га је страшан бол. Точкови су му бацали каменчиће са писте право у лице. Један га је погодио у око и готово га ошамутио од бола, али се он и даље чврсто држао за кабл.

Авион се најзад зауставио. Џејмс Тобин је мислио да сам скочи на земљу, али никако није могао да одвоји руку од кабла који је и даље грчевито стезао.

Кроз прозор аеродромске зграде Сузана је видела човека како виси на степеништу и потрчала. Кад је стигла до авиона, Пиерс је већ спустио Тобина на земљу и клечао крај њега. Овај је дрхтао, јечао и мрмљао нешто о својој руци.

— Све је у реду — храбрила га је Сузана!

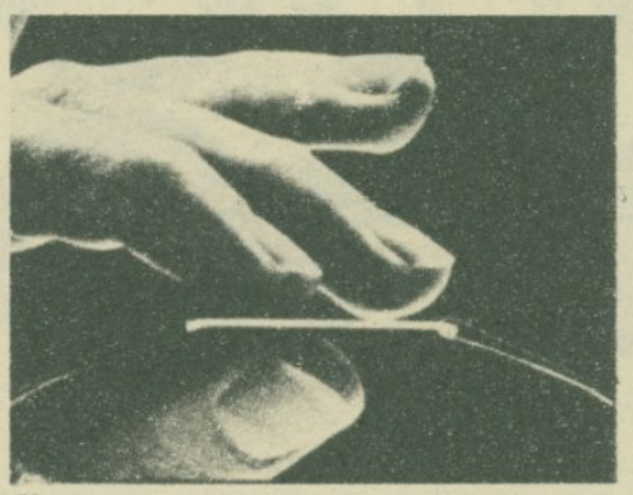
У четрнаест и тридесет болничарка у Сомервилској болници обавестила је Колин Тобин о стању њеног мужа. Имао је сломљену руку, повређу ска, посекотине по лицу од каменчића, поломљену хрскавицу на грудном кошу од ударања о врата, а оно што га је гушило у грлу била је само нагомилана — пљувачка.

☆

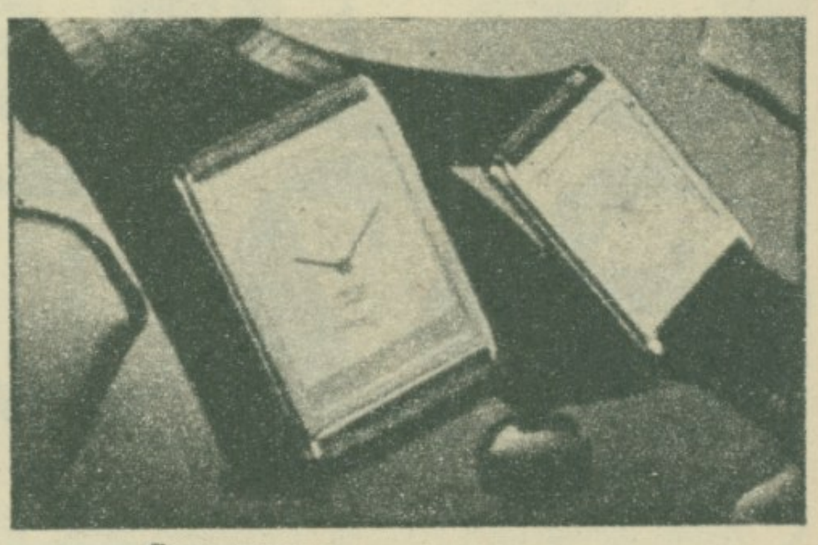
Тобинов живот готово да се није изменио после овог невероватног догађаја. Чим се опоравио, почео је опет да лети. Ипак, постао је мало опрезнији. Ипак, по природи оптимиста, после овог искуства почео је још више да се радује животу.

— Чим ујутро отворим очи, испуни ме неко дивно осећање. Радујем се ситницама које раније нисам ни примећивао.

У ЛАБОРАТОРИЈАМА СВЕТА

Кварцни часовник: 0,98 милиметара

Супертанак и отпоран на воду

НАЈТАЊИ ЧАСОВНИК НА СВЕТУ

Кварцни часовник швајцарске фабрике „Конкорд" дебео је свега 0,98 милиметара и представља рекордера међу танким часовницима. Кошта 40.000 марака и — није отпоран на воду. „Конкорд" производи, међутим, и најтање, на воду отпорне часовнике, на свету: дебљина им је свега 2,58 милиметра.

ПИЈАНСТВО И ХЕМИЈА

Проучавајући склоност према алкохолу, стручњаци из америчког града Сиатла утврдили су: код младих људи из породица у којима има алкоholичара запажен је висок ниво ацеталдехида у крви после узимања алкохола. То је, закључују, генетски недостатак. Тако је никла претпоставка да се склоност према алкохолу развија под утицајем повећане садржине ацеталдехида који појачава интоксикацију и осећање задовољства од пића. А навика да се пије настаје често због тога што се при томе у организму стварају материје сличне морфијуму.

НЕМАСНА МАСТ?

Многима пада тешко да се одрекну парчета торте с путером јер им то лекар забрањује. Доктор Метисон из Сан Дијега поручује свим таквим сладокусцима да ће у скорој будућности моћи правити и масне торте у којима неће бити ни трунке — масноће. Наиме, доктор Метисон је пронашао један полиетер који се ни укусом ни изгледом не разликује од природног производа а не садржи ни једну једину калорију! Унесена у организам, вештачка масноћа не само да се не упија у танко црево, већ и облаже холестерин и спречава његово усисавање. Вештачка масноћа биће ускоро прилепљив прах и други алергенти.

Још једна тајна астме

Занимљив опит изведен је на Хавајском универзитету. За време лечења једне групе деце оболеле од астме стручњаци су запазили да су сва та деца имала и паразите у цревима. Када су им дали средства против глиста, напади астме су се смањили напола. Стручњаци сматрају да паразити много јаче стимулишу антитела него прашина, поленов прах и други алергени.

ХИТЛЕРОВ СУПЕРВОЗ

Стручњаци Трећег Рајха припремили су све до последњег шрафа: прецизни планови за градњу највеће железничке композиције на свету били су готови. Ове, досад непознате планове, недавно је случајно открио виши железнички саветник из Минхена Антон Јоакимшталер...

После трогодишњих истраживања по архивама обе Немачке, и бројних разговора са стручњацима који су сарађивали на изради пројекта, Јоакимшталер је на крају знао о овој необичној железници више него што су то у своје време знали сви службеници немачке железнице заједно, као и 80 инжењера и техничара који су директно радили на овом циновском пројекту. У богато илустрованој књизи коју је Јоакимшталер недавно издао, овај пројекат који је Хитлер прогласио за „строго поверљиви посао од највећег војног значаја" представљен је тако да читаоци често не могу да поверују својим рођеним очима...

ГРОЗНИЦА ШИРОКОГ КОЛОСЕКА

Познато је да се „фирер" одушевљавао аутомобилима и да железница никада није била његова страст, чак му се чинила, како је више пута изјавио, остатак прошлости. Да би се бар некако уклопила у Хитлерове грандоманске планове (по свим питањима), немачка железница одлучила је да знатно повећа уобичајену ширину колосека која стандардно у свету износи 1435 милиметара. Повећање размака између железничких шина на читава три метра (!) први је заправо предложио Хитлеров министар наоружања Фрид Тодт и то одмах после првих немачких успеха у нападу на СССР у лето 1941. године. Као што је познато, совјетска железница има колосек ширине 1524 mm, па је он намеравао да том широм пругом, коју је назвао „Рајх Шпурбан", превози сировине, жито, руду из Украјине за Горњу Шлезију.

Хитлер је био одушевљен овом идејом. Имао је планове за комплетно преуређење немачких градова, а та места требало је, наравно, повезати одговарајућом циновском железницом на линији Минхен, Хамбург, Берлин, Нирнберг.

Путнике би преузимале огромне железничке станице које је требало да разради Тодтов наследник Алберт Шпер, иначе архитекта по занимању.

Убрзо пошто је Хитлер одобрио пројекат велике железнице, немачке техничаре, инжењере и све саобраћајне стручњаке спопала је права грозница. Говорило се само о широком колосеку, најозбиљније се расправљало и о размаку од 3,7, па чак и пет метара?! Маја 1942. године Министарство саобраћаја Трећег рајха добило је задатак да сместа почне да планира изградњу железнице широког колосека и, наравно, одговарајућих вагона и локомотива.

Шест месеци касније већ су били спремни подробни нацрти за циновску железницу какву свет дотад још није видео (нити ће је видети). После обављених мерења снаге ветра и чврстоће колосека стручњаци су израчунали најприкладнију ширину — три метра! Хитлер се сложио с тим решењем. Вагони не би били само дупло шири и исто толико дужи од стандардних већ би им додатни спрат?! Тако би један једини циновски вагон имао запремину као осам обичних?!

Овакве димензије би, наравно, омогућиле и превоз осмоструко већег броја путника. У композицији са осам вагона на широким трачницама било би места чак за 1728 путника, иако би један вагон био намењен искључиво за превоз терета. Поређења ради: композиција обичног воза исте дужине могла би да превезе највише 740 путника.

На горњем спрату последњег вагона требало је да се налази видиковац, са кога би путници првог и другог разреда, при брзини од 250 километара на час, могли да уживају у пејзажу током вожње.

ХАМБУРГ — БЕРЛИН — КИЈЕВ — ВРОЦЛАВ

У вагонима првог разреда путнике који би седели у дебелим наслоњачама и са дебелим саговима испод ногу, само поглед кроз прозор могао би да подсети да се заправо налазе у возу. Јер, на располагању би им била раскошна купатила и фризерски салони. Купеи за спавање путника били би опремљени опремом тамније боје, а она за жене — нежније, светлије. За разлику од садашњих скучених купеа за спавање у Хитлеровом супервозу они би били велики и до 11 квадратних метара?!

— Достигли смо скоро раскош прекоокеанских пароброда — хвалили су се конструктори вагон-ресторана. У готово пет метара високој просторији истовремено би могло да руча за богато намештеним столовима 130 особа!

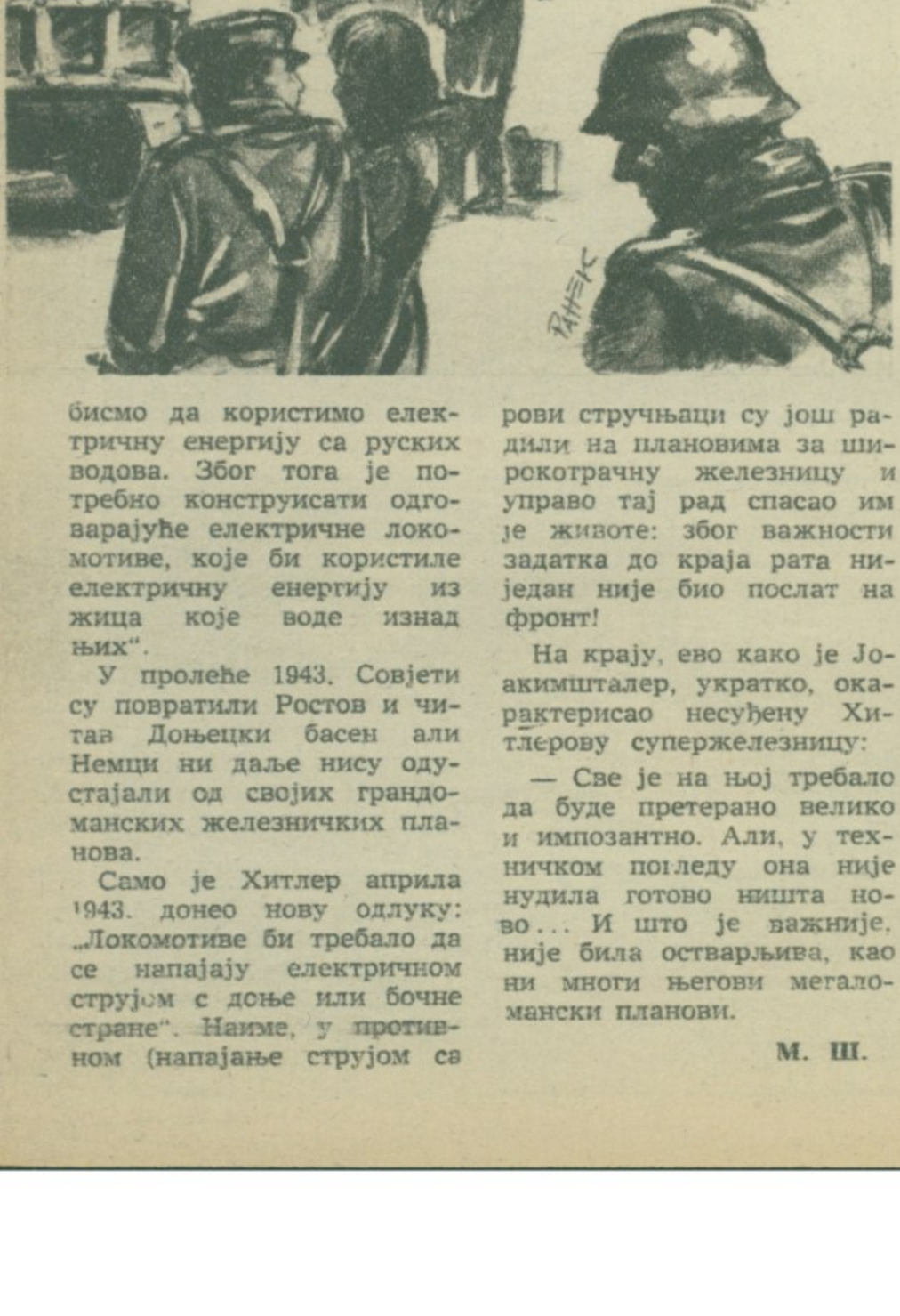
Нацисти су далеко скромније замислили „дневне и ноћне вагоне за радну снагу довођену са истока: 480 људи морало би да се стисне на свега 40 седишта!"

Хитлерови градитељи, међутим, нису намеравали да мењају већ постојећу железничку мрежу већ само да је допуне „трансконтиненталном железницом", како су назвали ову широкотрачну железницу, која би полазила из Хамбурга, односно Берлина и водила, преко Кијева, све до Ростова на Дону. Други крак ове пруге водио би из тада савезничке Турске, од Истанбула, преко Београда, Беча и Минхена, чак до Париза (окупираног).

Хитлер је марта 1942. наредио државном секретару Херману Езеру у Минхену: „Украјина и Поволжје треба да постану

Планови нациста да изграде железницу са колосеком широким три метра завршили су као и остали мегаломански пројекти Трећег Рајха.

житница Европе. Годишње би одатле требало да добијемо 10 до 12 милиона тона пшенице и управо због тога нам је преко потребна наша велика железница."

Генерална дирекција за Исток је 22. децембра 1942. године обавестила министра саобраћаја Јулиуса Дорпмилера: „За електрификацију широкотрачне железничке пруге од Ростова до Шлезије морали бисмо да користимо електричну енергију са руских водова. Због тога је потребно конструисати одговарајуће електричне локомотиве, које би користиле електричну енергију из жица које воде изнад њих".

У пролеће 1943. Совјети су повратили Ростов и читав Доњецки басен али Немци ни даље нису одустајали од својих грандоманских железничких планова.

Само је Хитлер априла 1943. донео нову одлуку: „Локомотиве би требало да се напајају електричном струјом с доње или бочне стране". Наиме, у противном (напајање струјом са горње стране, како је и било првобитно предвиђено) ти велики вагони постали би неупотребљиви за превоз тешког војног материјала, што је свакако у супротности са претходним Хитлеровим указом, воз на тако широком колосеку могао би да почне да вози тек после рата.

Чак и онда када су савезничке трупе дубоко продрле у Немачку Хитлерови стручњаци су још радили на плановима за широкотрачну железницу и управо тај рад спасао им је животе: због важности задатка до краја рата ниједан није био послат на фронт!

На крају, ево како је Јоакимшталер, укратко, окарактерисао несуђену Хитлерову супержелезницу:

— Све је на њој требало да буде претерано велико и импозантно. Али, у техничком погледу она није нудила готово ништа ново... И што је важније, није била остварљива, као ни многи његови мегаломански планови.

М. Ш.

НЕ, ЈА НИСАМ ТВОЈ!

Прошле године летовао сам у Украјини недалеко од Кијева, и тамо упознао пса чија ме је судбина чудно дирнула.

Име му је било Цек али су га многи звали и Безухи јер није имао једно уво. Било му је одсечено много раније но што сам се с њим спријатељио. Рана је после зарасла и остао је само ожиљак. Друго уво, дугачко и лепо, стајало је увек усправно, као наћуљено.

Међутим, тај недостатак уопште није кварио Цеков изглед. Широких груди, снажан, био је достојан представник прослављеног соја сибирских лајки. Његове прелепе светлокестењасте очи зрачиле су добротом и памећу. Додуше, ја никад нисам ни видео глупог пса, али и међу најпаметнијима од њих Цек би, уверен сам, заузео прво место.

Поред Цека, на имању одмаралишта живела су још два штенета сирочета. Цек се бринуо о њима, играо се, и када би их неко из одмаралишта хранио, будно је пазио да им храну не отме какав пас луталица. Ако би се неки од тих паса који су долазили са улице и усудио да приђе храни малишана, Цек би прво потмуло зарежао, а ако би требало и зубима терао уљеза.

Радо сам се шетао са Цеком. Ишао сам задубљен у неке своје мисли, дивио се дрвећу под снегом (била је зима), а Цек је трчао испред мене. Кад бих застао, Цек би ми притрчао, гурао ме њушком у колена — молио ме да га помилујем. И ја сам га миловао и чешао иза уха — пси воле да их чешете иза уха — и Цек Безухи ми је из захвалности лизао руку. Затим смо настављали шетњу.

А сад да вам испричам из почетка причу о Цеку. Појавио се у одмаралишту заједно са својим господарем који је довео са собом штене расе лајка и замолио директора да му допусти да га држи у својој соби. Директор се у почетку противио, али попустио је кад му је гост објаснио да заиста није имао коме да остави кученце.

И Цек је почео да живи у одмаралишту заједно са својим господаром, у његовој соби, строго поштујући све прописе, па и оне о хигијени.

На дан одласка из одмаралишта Цеков господар је пошао у радњу да купи нешто и повео пса са собом. Пут га је неко време водио уз железничку пругу која је, да би се стигло до радње, требало прећи на одређеном месту. Док је човек ишао стазом, Цек је трчао преко прагова између шина. Како то да нису чули ни приметили воз који је наишао иза окуке, у одмаралишту нико није сазнао. Познато је само једно: Цек се нашао испод композиције и кад је воз прошао господар је сам отишао у радњу. Он није желео — или није могао да погледа шта се догодило са штенетом које је остало између шина. Кад се вратио из радње, покупио је своје ствари из хотела и таксијем се одвезао у град.

Крвавог али живог псића нашли су један железничар и Гаља, медицинска сестра из одмаралишта. Она га је узела и однела у амбуланту где га је прегледала докторка Олга Михаиловна. Тек тада је утврђено да је Цек оставио под точковима воза једно, само једно уво и да по телу нигде није био повређен!

Цеку је сво зарасло — на псу рана на псу и зарасла, што вели пословица — и он је наставио да живи у одмаралишту. Цеков господар је некако сазнао да је кученце живо и здраво, па је једном дошао у одмаралиште да би га повео са собом у град.

Угледао је Цека још на улици испред одмаралишта и пошао према њему говорећи му:

— Цек... Цеки... дошао сам по тебе... дођи, Цек...

Цеку се длака на врату накострешила, очи заблистале неком злом ватром и он је зарежао тако грозно и љутито да је његов господар, уплашен, застао.

— Ниси ме познао, Цек! То сам ја... дођи...

Цек је и даље режао, као да га је опомињао:

— Ни корака даље иначе не одговарам за своје поступке!

Човек је мало постајао, затим се окренуо, ћутке сео у аутомобил и отишао. А сви који су посматрали ту сцену и који су знали догађај с возом, схватили су: пас није могао да опрости свом господару што га је издао и оставио окрвављеног на шинама.

И псећа оданост има своје границе!

Леонид Ленч

DIK BROWNE

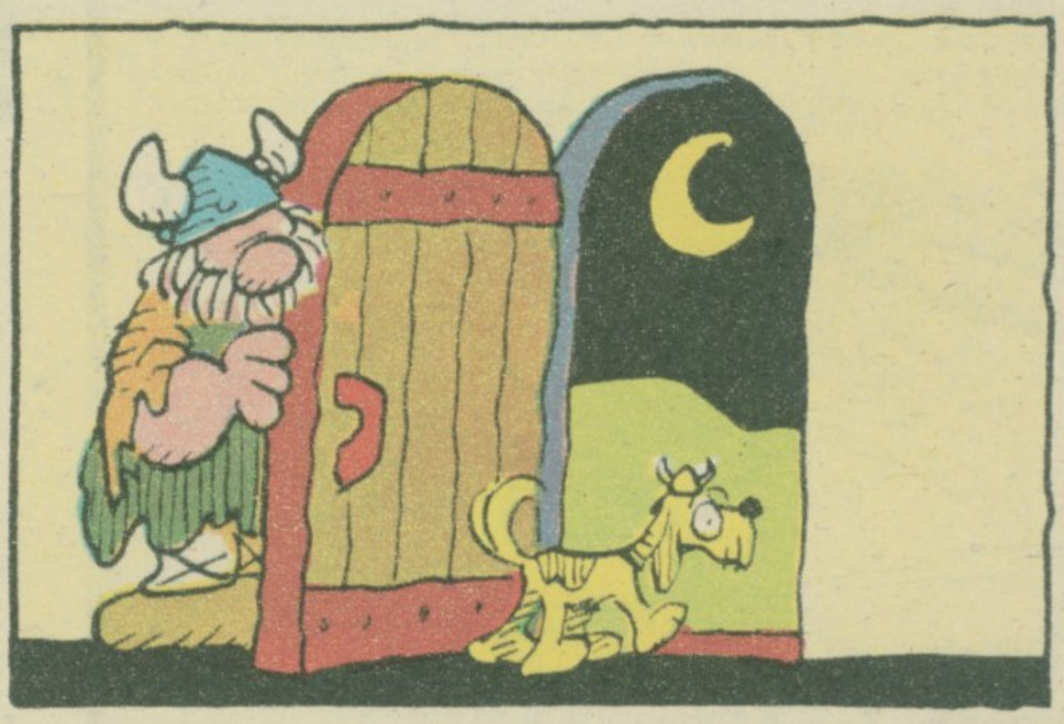
ХОГАР СТРАШНИ

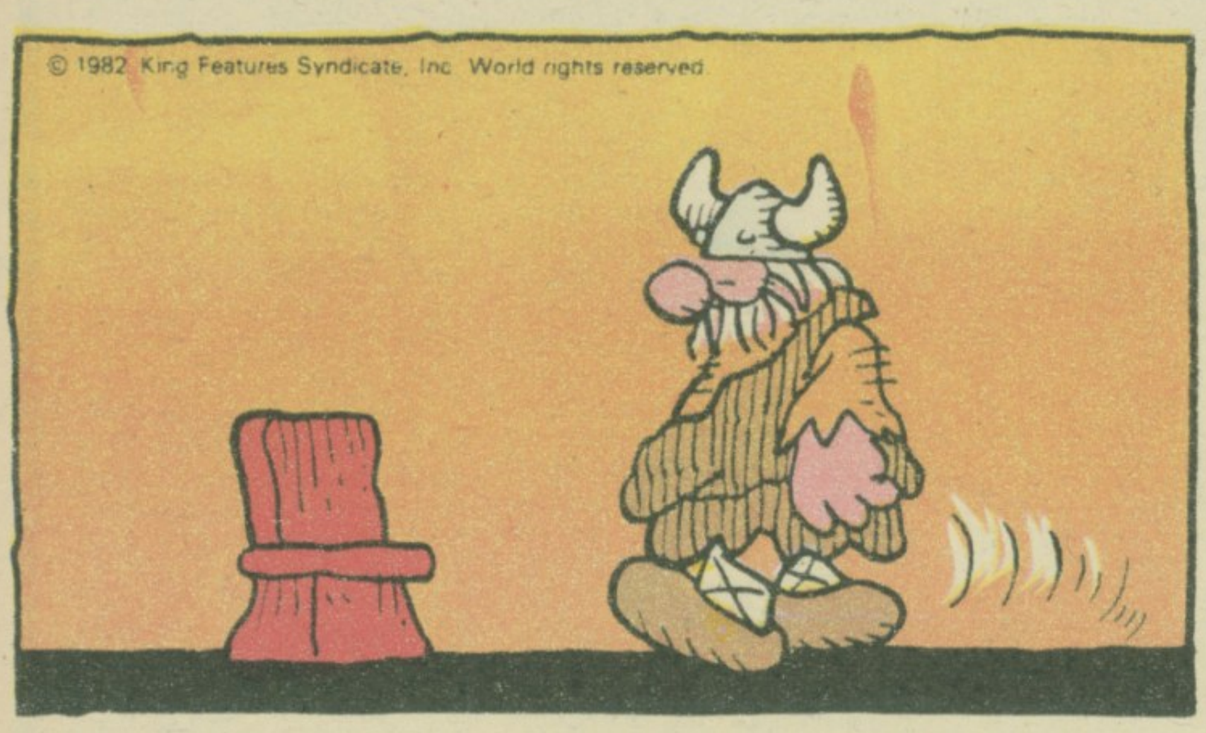

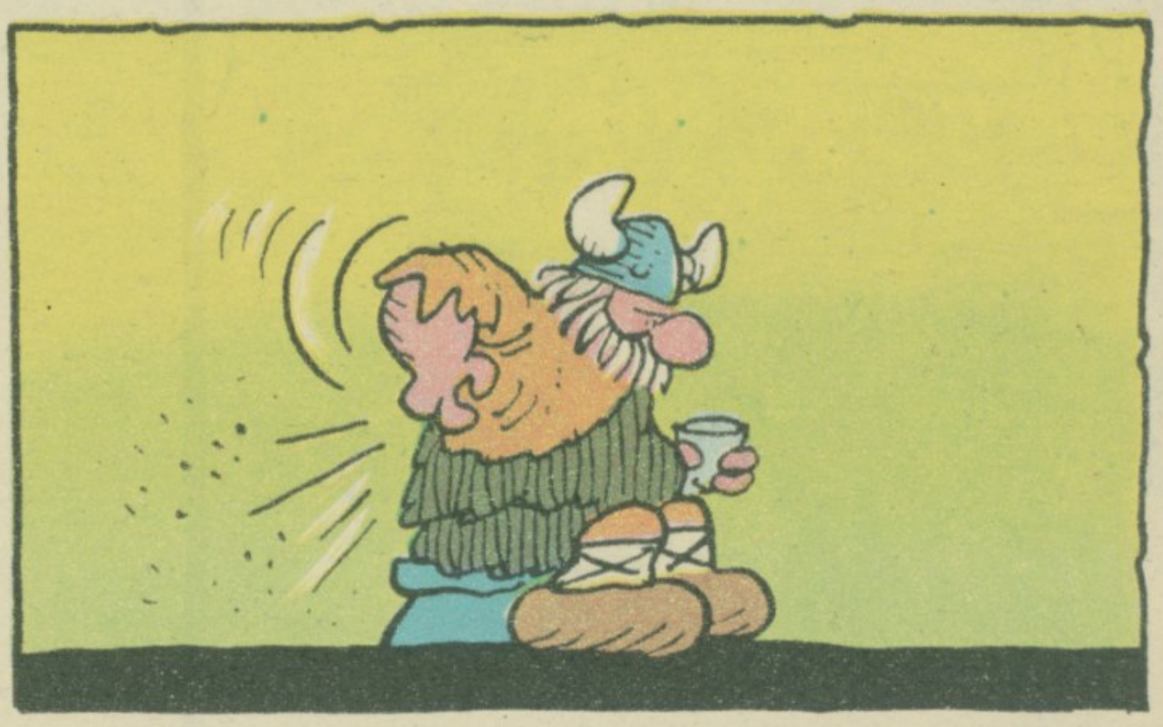

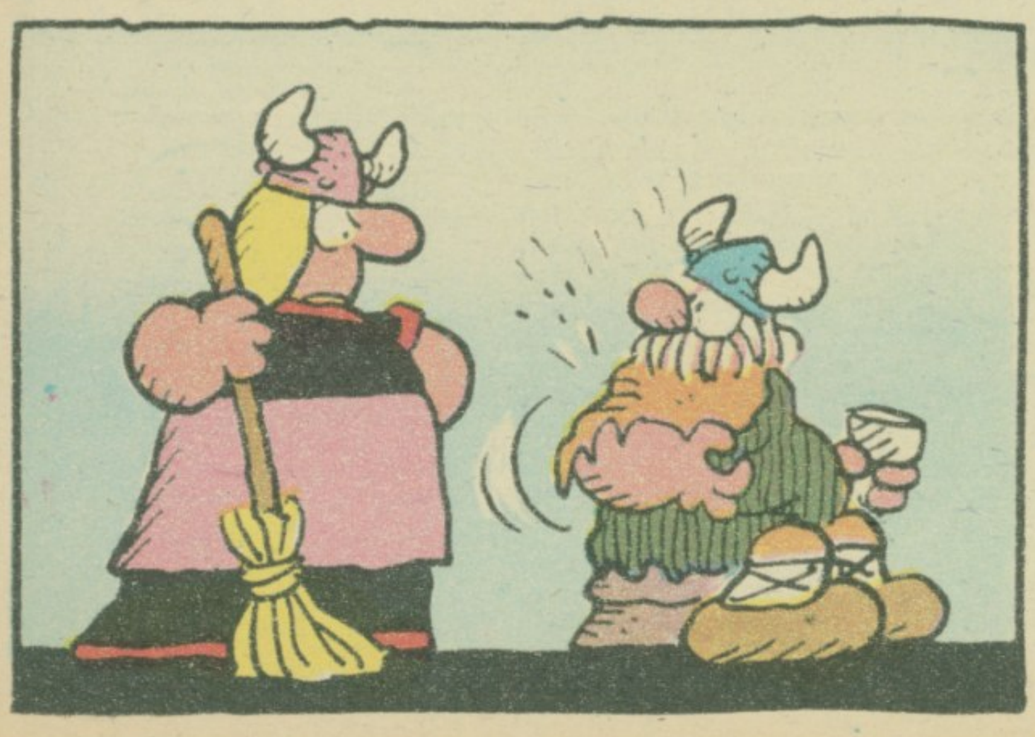

ШАШАВИ БИЦИКЛИ

Двосед који вози у оба правца, само не истовремено.

Нема ствари од које се не би могао напразити бицикл, тврди и делима доказује Џеф Дрејц, пасионирани конструктор из енглеског града Ерлз Бартона.

Кад бицикл потиче из Џефове радионице, онда је сасвим могуће да модел није ништа друго до ли узглавље старинског кревета, радијатор, буђкалица за маслац или капија (све на два точка и у возном стању).

Истини за вољу, Џефовим двоточкашима није увек лако управљати: неким су волан и точкови у вечитом раскораку (он на једну, точкови на супротну страну), неки на оба краја имају и седиште и волан, што ће рећи „возе у оба правца", али никако истовремено, а на једно од Џефових конструкторских чеда само највештији могу да се усцентрају — „шашавац" је висок метар и осамдесет три центиметра!

Волан на једну, точкови на другу страну. Доле: радијатор или бицикл? Бицикл који греје.

БИМ И БУМ

НА ПОС'О, КАПЕТАНЕ! ЕНЕРГЕТСКА КРИЗА ЈОШ ТРАЈЕ!

МИСЛИО САМ, ДА ЈЕ ПРОШЛА ЈОШ ЛЕТОС!

ЗДРАВО! МНОГО МИ ЈЕ МИЛО ШТО ТЕ ВИДИМ!

МАЛО ЋЕШ МИ ПОМОЋИ!

ГРРР!

MIKE SEMICH

ТИ САМО СТОЈ ОВДЕ И САЧЕКАЈ МАМУ! ХА-ХА-ХА!

ВИДИ ТИ ЊЕГА! НИСАМ РЕКЛА РИБАРСКА ВЕЋ ЕНЕРГЕТСКА КРИЗА!

НИШТА ЊИМА НЕ ПОМАЖЕ!

ПСТ, МАМА! МИ ЋЕМО ГА ДОВУЋИ НА ОБАЛУ!

33 333

333 33

ХИ! ХИ!

333 ХА-ХА!

333 ГРРР

ГРРРР! КРЦ

ШТА БИ?

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

И НЕМА ДА ПРЕСТАНЕШ ДОК НЕ НАСТРУЖЕШ ЧЕТИРИ МЕТРА!

АЛИ, МАМА! ПРОШЛЕ ЗИМЕ СМО ПОТРОШИЛИ САМО ТРИ МЕТРА ДРВА!

МЊАЦ! МЊАЦ!

ПЕЊИНАРИ

ШТА ТИ ЈЕ ТО?

ШТАП ЗА САКУПЉАЊЕ ХАРТИЈЕ!

КРАК!

ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ЉУДИ ИЗМИСЛЕ ПАПИР ЗА ПИСАЊЕ!

ЦИМ ИЗ ЏУНГЛЕ: КРУНА ПРЕДАКА

БЛИЗУ СМО, КОЛУ! РАЏА САИД ЋЕ ПОСЛАТИ НЕКОГ ДА НАС САЧЕКА НА АЕРОДРОМУ НАРАНИ!

НАРАНИ... ЗАБРАЊЕНА ЗЕМЉА ... ЗВУЧИ ЗАНИМЉИВО, ГОСПОДАРУ ЦИМЕ?

КАДА ЈЕ ЦИМ СТИГАО У ШАХОВУ ПАЛАТУ...

ЉУБАЗНО ОД ВАС, ВИСОСТИ, ШТО СТЕ НАС ПОЗВАЛИ!

НАРАНИ ЈЕ ПОЧАСТВОВАН ВАШИМ ПРИСУСТВОМ! ДА ВАС УПОЗНАМ СА ЈОШ ЈЕДНИМ ЧУВЕНИМ ГОСТОМ, МИСТЕР МАРДАН, ПИСАЦ И НОВИНАР!

МАРДАН? ЧИТАО САМ НЕКЕ ОД ВАШИХ ПУТОПИСА! ВЕОМА СУ ДОБРИ!

БРАВО! ПЕГИ, ДОБИ! УПОЗНАЈ СЕ СА ЧОВЕКОМ КОЈЕ ЋУ ГОВОРИТИ У МОЈОЈ СЛЕДЕЋОЈ КЊИЗИ!

ЦИМ ИЗ ЏУНГЛЕ? ХОЋЕТЕ ЛИ ПОЋИ СА НАМА НА ПУТ, ЦИМЕ?

НЕ, ХВАЛА! ОВДЕ САМ НА ОДМОРУ!

ПОШТО ЈЕ УПОЗНАВАЊЕ БИЛО ЗАВРШЕНО, РАЏА ЈЕ ПОЗВАО СВОЈЕ ГОСТЕ ДА РАЗГЛЕДАЈУ ПАЛАТУ...

ОВО ЈЕ ЛЕГЕНДАРНА КРУНА ОД РУБИНА, КОЈУ СУ ДАВНО УКРАЛИ НАГА РАТНИЦИ!

НЕ ГАЈИМ НАДУ ДА ЋУ ЈЕ НАЋИ, ИЛИ НАЋИ НА ТРАГ АВАНТУРИСТЕ КОЈИ ЈЕ НЕСТАО ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ТРАГАЈУЋИ ЗА ЊОМ...

МОЛИМ ТЕ, ТАТА, УБЕДИ ЦИМА ДА ПОЂЕ СА НАМА! ОН О ЏУНГЛИ ЗНА ВИШЕ НЕГО ИКО У ИНДИЈИ!

СЛУШАЈТЕ, МИСТЕР МАРДАН ЈА САМ ВАШ ВОДИЧ... ПРОФЕСИОНАЛАЦ САМ! ШТА ЋЕ ВАМ АМАТЕРИ!

ПОЛАКО, ВИТИ! ТИ СИ ЈОШ УВЕК НАШ ВОДИЧ... ЦИМ БИ БИО САМО ГОСТ!

КАД БОЉЕ РАЗМИСЛИМ, ЗВУЧИ УЗБУДЉИВО! ПУНО ТОГА САМ ЧУО О ОНОЈ УКРАДЕНОЈ КРУНИ... ДА, МИСЛИМ, ДА ЋУ ПОЋИ СА ВАМА!

ОХ, ДРАГО МИ ЈЕ, ЦИМЕ! ВИ И ВИТИ ЋЕТЕ СЕ ЛЕПО СЛАГАТИ КАДА СЕ БОЉЕ УПОЗНАТЕ!

КАСНИЈЕ...

ЗАШТО СТЕ СЕ ПРЕДОМИСЛИЛИ? ЗБОГ ТОГА ШТО ЈЕ ДЕВОЈКА ЛЕПА?

НЕ, КОЛУ! ВЕЋ ШТО НЕ ВЕРУЈЕМ ОНОМ ВОДИЧУ ВИТИЈУ!

ЗАШТО НЕ ВЕРУЈЕТЕ ТОМ ВОДИЧУ?

ПОЗНАТ МИ ЈЕ ТАКАВ ТИП ЉУДИ! ТАЈ ПАЦОВ ИЗ ЏУНГЛЕ БИ НАМ ПРЕРЕЗАО ГРКЉАНЕ И ЗА МНОГО МАЊЕ НЕГО ШТО ВРЕДИ КРУНА ОД РУБИНА ЗА КОЈОМ ТРАГАМО!

ЧИМ ЈЕ ДОБРО ОЦЕНИО ВИТИЈА, ЈЕР У ТОМ ТРЕНУТКУ...

ОХ! ПА, ТИ СИ ЖИВ, БРЕНК! ЗНАЧИ, ИПАК СИ УСПЕО ДА УТАКНЕШ ПРОШЛЕ ГОДИНЕ НАШИМ ГОЊИОЦИМА?

НЕ ВИЧИ! ПОГРЕШИО СИ, МИСТЕР! ЗОВЕМ СЕ ВИТИ...

ПРЕРУШАВАЊЕМ НЕ МОЖЕШ ПРЕВАРИТИ ШАГУ! МОЈ РАЦА ЋЕ ТЕ НАГРАДИТИ ШТО САМ ОТКРИО ЛОПОВА КОЈИ СЕ ДВА ПУТА УСУДИО ДА УЂЕ У ЗАБРАЊЕНИ НАРАНИ!

СТАНИ, ШАГА! НЕКЕ ТЕ НАГРАДИТИ ОНАКО КАКО ЈА МОГУ! ЈА САМ ЈЕДИНИ ЧОВЕК КОЈИ ЗНА ГДЕ ЈЕ ОНА КРУНА! ПОДЕЛИЋУ НОВАЦ СА ТОБОМ!

ДОБРОВОЉАН СНОВИМА О БОГАТСТВУ, РАЦИН СЛУГА СЕ ПРИДРУЖУЈЕ ВИТИЈУ...

МОЖДА ТИ ЈЕСИ ВИТИ... УДЕСИЋУ ДА ТЕ ШАХ ПОШАЉЕ СА ТВОЈОМ ЕКСПЕДИЦИЈОМ, ДА БИХ МОГАО НА ТЕБЕ!

БРАВО, МОМАК, ДОГОВОРЕНО! АЛИ, ИЗГЛЕДА ДА ЋЕМО ИМАТИ НЕПРИЛИКА СА ОНИМ ЏИГОМ ИЗ ЏУНГЛЕ!

ПССТ, ЕВО ГА! НЕ СМЕ ДА НАС ВИДИ ЗАЈЕДНО!

ХММММ! МОЖДА БИ ТРЕБАЛО ДА МУ СЕ НЕШТО ДЕСИ, ТАКО ДА НЕ МОЖЕ СА ВАМА...

ЧИМ ЈЕ ВИТИ НЕСТАО, ШАГА ЈЕ ПОЖУРИО НА БАЛКОН...

И ТАДА...

ТРАС!

ЛЕГИ ЈЕ, ЧУВШИ БУКУ, ДОТРЧАЛА КРОЗ ХОДНИК...

ДО БАВОЛА! УТАКАО ЈЕ!

ОХ, ЏИМЕ, ШТА СЕ ДЕСИЛО?

Copr. 1953, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved

ЦИМЕ, МИСЛИШ ЛИ СТВАРНО ДА ЈЕ НЕКО БАЦИО ВАЗУ НА ТЕБЕ?

САСВИМ САМ СИГУРАН, ПЕГИ, САМО НИСАМ ТУ ВИДЕО ЛИЦЕ?

АХ ТУ СИ, ВИТИ... ГДЕ СИ БИО КАДА ЈЕ ОНА ИГРАЧКА БАЧЕНА НА МЕНЕ?

А, ТО ЈЕ, ЗНАЧИ БИЛА ОНА БУКА КОЈУ САМ ЧУО? БИО САМ СА ГОСПОДИНОМ МАРДАНОТ?

ТАКО ЈЕ, ЦИМЕ! ВИТИ ЈЕ УПРАВО УЛАЗИО У ТОЈУ СОБУ КАДА СТО ЧУЛИ ЛОТЊАВУ И ПУЦАЊ?

И РАЦА ЈЕ ДОШАО ДА ИСПИТА У ЧЕМУ ЈЕ СТВАР...

ЖАЛИМ ШТО САМ ВАС УЗНЕМИРИО, ВАША ВИСОСТИ, АЛИ НЕКО ТЕ УТАЛО НИЈЕ УБИО?

ПРИТИ ТОЈЕ НАЈДУБЉЕ ЖАЉЕЊЕ! КРИВАЦ ЋЕ БИТИ ПРОНАЂЕН И КАЖЊЕН... ВАША ИЗ ДИНАСТИЈЕ ТИНГ! АЛИ ШТЕТА НИЈЕ ВЕЛИКА, АКО НИСАМ ИЗГУБИО ТВОЈЕ ПОВЕРЕЊЕ, ЦИМЕ!

ТО НЕ СМЕ ДА ОДГОДИ ВАШУ ПОТРАГУ ЗА КРУНОМ НАРАНИА! ДАЋУ ВАМ И СВОГ ГЛАВНОГ ЛОВЦА, ШАГУ, ДА ВАС ШТИТИ У ЏУНГЛИ!

ЗАВЕРЕНИЦИ СУ СЕ ШАПАТОМ ДОГОВАРАЛИ ДОК СУ ТОВАРИЛИ СЛОНОВЕ...

ШТЕТА ШТО СИ ПРОМАШИО ЦИМА, ШАГА!

НЕ БРИНИ! БИЋЕ ЈОШ ПРИЛИКА!

ПОЗНАТИ ПИСАЦ МАРДАН, НИЈЕ БИО СВЕСТАН ОПАСНОСТИ КОЈА МУ ЈЕ ПРЕТИЛА...

НАЈЗАД СТО КРЕНУЛИ! МИЛО МИ ЈЕ ШТО ТИ ЈЕ ОТАЦ ДОЗВОЛИО ДА ЈАШЕМ СА ТОБОМ, ЦИМЕ! ЗАР ЏУНГЛА НИЈЕ УЗБУДЉИВА?

ХМ, ДА! ИМАМ ОСЕЋАЈ ДА ЋЕ БИТИ ПУНО УЗБУЂЕЊА!

ИЗНЕНАДА, СЛОН СЕ УЗНЕМИРИО...

ЕНО ТИГРА!

УМИРИ СЛОНА, ШАГА?

ЧИМОВ ПРВИ ХИТАЦ ЈЕ САМО РАЗЈАРИО ЗВЕР...

ДО БАВОЛА, САМО САМ ГА РАНИО? ШАГА, НЕКА МЕ СЛОН СПУСТИ? МОРАМ ДА ПОБЕМ ЗА ТИГРОМ?

ЧИМ ЈЕ ЧИМ СКЛИЗНУО НА ЗЕМЉУ, ВИТИ ЈЕ НАТЕРАО СЛОНОВЕ У ТРК ПОКУШАВАЈУЋИ ТАКО ДА ГА СЕ ОСЛОБОДИ...

ЧИМА СУ САМО ИЗОШТРЕНИ РЕФЛЕКСИ СПАСЛИ ОД ЗАХУКТАЛИХ ЖИВОТИЊА...

ВИТИ, УМИРИ ТОГ СЛОНА ИЛИ ПУШКАМ?

ОХ, НИСАМ МОГАО НИШТА? ИЗГЛЕДА ДА СЕ УПЛАШИО?

АКО БУДЕ ЈОШ ЈЕДАН СЛИЧАН СЛУЧАЈ, БИЋЕ ТИ ТО ПОСЛЕДЊИ, ВИТИ... ХАЈДЕ, КОЛЧ, ПОМОЗИ МИ ДА НАБЕМО ОНОГ ТИГРА?

ЕВО ТРАГОВА? НЕ МОЖЕ БИТИ ДАЛЕКО?

ПАЗИ, ГОСПОДАРУ? МОЖДА ЈЕ ОН У ЗАСЕДИ?

Изненада, тигар им се нашао иза леба...

Погодио си га?

Али не и прецизно?

Џим је употребио револвер да би докрајчио смртно рањену звер...

Уф! Замало да страдамо! Нас убити, господару!

За длаку! Колу, набави неку мотку да однесемо трофеј Пеги!

Али, водичи су имали друге планове... Вити и Шага су натерали слонове у дивљи трк...

Стани, Вити! Не смеш оставити Колуа и Џима!

Не могу зауставити ове луде слонове, Марданет У стампеду су! Морамо овако док се не зауморе!

Кад су Џим и Колу стигли на чистину...

Слонови отишли, господару!

Гледај! Трагови воде у џунглу! Или су нас водичи насамарили!

Зашто пратити? Не може стићи слонове у трку!

То нам је једина шанса, Колу! Морамо једном да се зауставе! Пеги и Мардан су у опасности, морамо им помоћи!

ЗАУСТАВИ ИХ! ОСТАВИЛИ СТЕ ЦИТА!

НЕ МОГУ, ТИСИ! ТРЧА-ЋЕ САТИ-МА!

ЦИТ ЋЕ НАС СИ-ГУРНО ПРАТИТИ... ОСТАВИЋУ МУ ПОРУКУ...

Неприметно, пеги је обележавала пут страницама из очевог рукописа...

У међувремену, цит их је пратио на великој удаљености...

ОВДЕ ТЕШКО ПРАТИМ ТРАГОВЕ, ГОСПОДАР ЦИТЕ!

ШТА ЈЕ ОНО ТАМО, КОЛУ?

ПАМЕТНА ДЕ-ВОЈКА! ПЕГИ НАМ ОБЕЛЕЖАВА ТРАГ!

Водичи нас киднаповали! Уколот! Пеги

Кад се стрмло, цит и колу су наставили трагање уз помоћ бакљи...

УПЛОГОРИЋЕ СЕ НЕГДЕ, КОЛУ! НОБАС НАМ СЕ ПРУЖА ПРИЛИКА ДА ИХ СТИГНЕМО!

СЛУШАЈ, ИСПРЕД НАС СЕ ЧУЈЕ ТРУБ-ЉЕЊЕ СЛОНО-ВА!

МОЖДА СУ ТО НАШИ! УГАСИ БАКЉУ! ПРИКРАШКЕ-МО ИМ СЕ!

ЕВО ЛОГО-РА!

СЛОНОВИ СУ НАС ОСЕТИЛИ! ПОЂИМО НИЗ ВЕТАР ПРЕ НЕГО СЕ ПРИБЛИЖИ-МО!

1580/6

1580/6

ШТА ЈЕ ТО, ВИТИ? МОЖДА СЕ ПРИКРАДА ТИГАР?
И ЈА СЕ НАДАМ, ШАРА! ЦИМ НИЈЕ МОГАО ДА НАС СУСТИГНЕ! ИЛИ...
УЗНЕМИРЕНИ СЛОНОВИ СКРЕНУЛИ СУ ПАЖЊУ ВОДИЧИМА ДА СЕ НЕКО ПРИБЛИЖАВА ЛОГОРУ...

ЈАДНА ПЕГИ! КИДНАПОВАНА И ГОЊЕНА ОД ДИВЉИХ ЗВЕРИ! КАКВА ЋЕ ТО БИТИ ПРИЧА, АКО БУДЕМ ЖИВ ДА ЈЕ НАПИШЕМ!
ПССТ, ТАТА! НЕ ОКРЕЋИ СЕ! ТО МОРА ДА ЈЕ ЦИМ!

РУКЕ УВИС! ОПКОЉЕНИ СТЕ!
АИИИ! ПА, ТО ЈЕ ЦИМ ИЗ ЏУНГЛЕ!

АХ, ПОГРЕШИЛИ СТЕ, ДРУГАРИ! НИСТО ВАС ОСТАВИЛИ, СЛОНОВИ СУ ПОТРЧАЛИ... ДОБИТЕ У ЛОГОР!
ОН ЛАЖЕ, ЦИМЕ!
НЕ ПРЕТВАРАЈ СЕ, ВИТИ! БАЦИТЕ ОРУЖЈЕ ИЛИ ПУЦАМ!

ПРОКЛЕТА БИЛА! ИЗЛАЗИТЕ СА ПОДИГНУТИМ РУКАМА ИЛИ ЋУ ПУЦАТИ У ДЕВОЈКУ!

ПЕГИ ЈЕ ПОВУКЛА ВИТИЈА И ЦИМ МУ ЈЕ МЕТКОМ ИЗБИО РЕВОЛВЕР ИЗ РУКЕ...

ДРЖИ ИХ НА НИШАНУ, КОЛУ, ДОК ИХ НЕ РАЗОРУЖАМ!

ДУРОК ИХ ЈЕ КОЛУ ДРЖАО НА ОКУ, ЧИМ ЈЕ РАЗОРУЖАО ИЗДАЈНИКЕ...

ХВАЛА, ШТО СИ СПАСАО ТАТУ И МЕНЕ, ЧИМЕ! СИГУРНА САМ ДА СУ ВИТИ И ШАГА НАМЕРНО НАТЕРАЛИ СЛОНОВЕ У СТАМПЕДО!

ЧИМЕ, ТО ЈЕ УРАДИО ВИТИ! ОТКРИО САМ ДА ЈЕ ОН УСТВАРИ БРЕНК, АВАНТУРИСТА КОЈИ ЈЕ ПОКУШАВАО ДА УКРАДЕ КРУНУ ТОГА ШАХА!

ТИ, ИЗДАЈНИЧЕ...

МОЖЕ БИТИ, ЧИМЕ! ВИТИ ЈЕ ПРЕДВОДИО СТАМПЕДО...

ЗНАЧИ, ТАКО? ПА, НЕ МОГУ ДА ПУЦАМ У ЧОВЕКА ИЗ ЧИСТА МИРА ИЛИ ДА ВУЧЕМ СА СОБОМ ЗАРОБЉЕНИКА... ШАГА, ПОВЕДИ ВИТИЈА НАЗАД СВОЈЕ ШАХУ! САМО, ОРУЖЈЕ ЋЕТЕ ОСТАВИТИ ОВДЕ!

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА...

НАЈЗАД МОЖЕМО МИРНО ДА СЕ ДАМО У ПОТРАГУ ЗА НЕСТАЛОМ КРУНОМ НАРАНИА!

УБРЗО ЗАТИМ ГРУПА ЈЕ КРЕНУЛА ПРЕМА ПЛАНИНАМА НАГА...

ДА ЛИ ТИ, ЧИМЕ, ЗАИСТА ВЕРУЈЕШ ШАГИ?

НАРАВНО ДА НЕ ВЕРУЈЕМ, ПЕГИ! ТА ДВА ЛУПЕЖА НЕКА СЕ МЕЂУСОБНО ПОБИЈУ, АЛИ САМО ДА НАС ОСТАВЕ НА МИРУ! ШАХ ЋЕ ИХ КАСНИЈЕ КАЗНИТИ!

ЧАК И НЕНАОРУЖАНИ, ШАГА И ВИТИ НЕ ОДУСТАЈУ...

НИСАМ СТЕО ДА ТЕ ОДВЕЖЕМ ДОК НЕ ИЗМАКНЕМО ПОГЛЕДУ ОНОГ ЧИМА ИЗ ЏУНГЛЕ!

ЗНАЧИ, САМО СИ ХТЕО ДА ГА НАСАМАРИШ? ПЛАТИЋЕ ОН ВЕЋ НАМА!

ПРАТЕЋИ ЧИМА НА СИГУРНОЈ УДАЉЕНОСТИ, И ОНИ СУ СТИГЛИ У СЕЛО НАГА...

ПОГЛАВИЦЕ, ЈА САМ ШАХОВ ЛОВАЦ, ШАГА! ДАЈ МИ ПУШКЕ И ЛОВЦЕ, И МОЖЕШ ЗАДРЖАТИ ОВОГ СЛОНА!

ДОБРО! ЈА ТЕБИ ПОМОЋИ!

НАДАМ СЕ ДА НИКАД ВИШЕ НЕБЕТО ВИДЕТИ ОНЕ ИЗДАЈНИКЕ, ОЧЕ?

И ЈА СЕ НАДАМ, ПЕГИ, ИАКО СУ БИЛИ ИНТЕРЕСАНТНЕ ЛИЧНОСТИ? ЈОШ АКО ЦИТ ПРОНАЂЕ ЛЕГЕНДАРНУ КРУНУ... КАКВУ БУ КЊИГУ НАПИСАТИ?

Њихово напредовање кроз џунглу било је прекинуто јер је слон упао у замку...

ПЕЊИ СЕ БРЗО, ПЕГИ?

КОЛУ, ВРАТИ ТУ ЖИВОТИЊУ НАЗАД?

ЈЕСТЕ ЛИ СВИ ЧИТАВИ? ДОБРО! ПОЧНИТЕ ДА КОПАТЕ ТАКО ДА СПОН МОЖЕ ДА СЕ ИЗВУЧЕ?

У међувремену, бубњар нага је почео да шаље сигнале ратницима...

СЛУШАЈ, ГОСПОДАРУ ЦИТЕ? РАТНИ БУБАЊ НАГА? ПРОНАШЛИ СУ НАС?

Пре него што је Џит успео да ослободи слона, вити и шага на челу нага-ратника, кренули су у фронтални напад...

ПЕГИ, БРЗО У ЗАКЛОН?

ПОКУШАВАЈУ ДА НАС ОПКОЛЕ? БРЗО ОДАВДЕ?

ГОСПОДАРУ, ЕНО ХРАМА НА БРДУ ИЗА НАС?

ПЕГИ, ТИ И МАРДАН ТРЧИТЕ ОНАМО? КОЛУ И ЈА ЋЕМО ВАС ШТИТИТИ?

ПЕГИ И МАРДАН ПОТРЧАЛИ СУ КА ХРАМУ НА ВРХУ БРДА...

НА СИГУРНОМ СУ? САДА КРЕНИ ТИ, КОПУ!

ХАЈДЕ И ТИ, ЦИМЕ!

ДОЧЕПАЛИ СУ СЕ ХРАМА, ШАРА!

ДА НИЈЕ БИЛО ОНИХ СТЕНА, СИГУРНО БИ БИЛИ НАШИ!

СТАНИ! НЕ СМЕ СЕ ПУЦАТИ НА ЛАМА ХРАМ!

ДОБРО, ПОГЛАВИЦЕ! НЕКА ТВОЈИ ЉУДИ ОПКОЛЕ БРДО И ОДМАХ ПУЦАЈУ АКО НЕКО ПОКУША ДА БЕЖИ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ, У ХРАМУ...

ХВАЛА ЗА УТОЧИШТЕ, ЛАМА!

ПО НАШИМ ПРАВИЛИМА, МОЖЕМО ВАМ ПРУЖИТИ УТОЧИШТЕ САМО ЗА ЈЕДАН ДАН!

МИ ЗНАМО ДА СИ ТИ ДОБАР ЧОВЕК, ЦИМЕ ИЗ ЏУНГЛЕ! МОЛИЋЕМО СЕ ЗА ВАС И НАПРАВИЋЕМО ВАТРОМЕТ ДА ОТЕРАМО ДЕМОНЕ ИЗ ЏУНГЛЕ!

ВАТРОМЕТ? ПОКАЗАЋУ ТИ ЈА КАКО СЕ ТЕРАЈУ ДЕМОНИ!

ТЕ НОЋИ ЦИМ ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ ПРИКРАДЕ НЕПРИЈАТЕЉИМА...

Кад је био сасвим близу, џит је бацио гранату...

Аииии! Упомоћ!

За мном, људи!

Правећи буку, џит је покушао да створи утисак како заједно са осталима покушава бег...

Овамо, Пеги! Пожури, Марџане!

Ја овде, господару!

У међувремену, колу је повео Пеги и њеног оца низ другу страну брда, у заклон...

Слушај! Џит пуца!

Да, трик је упалио! Видим једног нага ратника како трчи према џипу!

Брзо, ти сада побеђи у џунгла!

Вити, сумњајући у превару, остао је на straži...

Баш као што сам и мислио... али, средићу ја њих...

Рањен сам!

Ратници нага! Вратите се овамо! Помозите да их ухватим!

Тата, можеш ли да-ље?

Чини ми се да могу...

Ви трчати до реке! Ја останем и зауставим Вити!

ДОК ЈЕ КОЛУ ЗАДРЖАВАО ВИТИЈА, МАРДАНОВИ СУ СТИГЛИ ДО РЕКЕ...

ЈЕЛ' ТЕ РАНА МНОГО БОЛИ, ТАТА?

НЕ ТОЛИКО, КОЛИКО САМ ТИСЛИО, ПЕГИ? БИЋЕ У РЕДУ...

НЕ ПУЦАЈ! ТО ЈЕ КОЛУ!

ТИ ПОЖУРИТО НИЗ РЕКУ! ВИТИ БРЗО ДОЂЕ СА НАГА РАТНИКА!

УПОТРЕБИВШИ СТАБЛО КАО ЗАКЛОН, МАРДАНОВИ И КОЛУ СУ СЕ ОТИСНУЛИ НИЗ РЕКУ...

БЕГ НА СТАБЛУ! КАКАВ ЧЛАНАК! САМО АКО ПРЕЖИВИМ ДА ГА НАПИШЕМ!

ЋУТИ, ТАТА! ШТЕДИ СНАГУ!

У МЕЂУВРЕМЕНУ, ЏИМ ЈЕ ПОКУШАО ДА ЗАВАРА ШАГУ И ПРЕОСТАЛЕ НАГЕ...

ПУЦЊАВА ДОЛАЗИ СА РЕКЕ... МОЖДА СУ ОТКРИЛИ КОЛУА? МОРАМ ДА ИМ ПОМОГНЕМ...

ШАГА, ПОВЕДИ СВОЈЕ НАГЕ НА РЕКУ! МАРДАНОВИ СУ ПОБЕГЛИ НИЗ РЕКУ!

ХВАЛА ЗА ОБАВЕШТЕЊЕ, ВИТИ! ИДЕМ И ЈА ТАМО!

У СВИТАЊЕ, ЏИМ ЈЕ УТАКАО ШАГИ...

КОЛУ МОРА ДА ЈЕ ДО САДА ОДТАКАО! ПРОБАЋУ И ЈА РЕКОМ... БРЖЕ ЈЕ НЕГО КРОЗ ЏУНГЛУ!

ЕНО ГА! УХВАТИТЕ ГА, ЉУДИ!

КАСНО, ДРУГАР... МАТИЦА ЋЕ МЕ ПОВУЋИ!

БРЗАЦИ! ЗНАЧИ, ЗАТО ЈЕ МАТИЦА ЈАЧА... МОРАМ БРЗО ПРЕМА ОБАЛИ...

+ 1683 ЗТВО/12

ЧИТ ЈЕ УСПЕО ДА ИЗБЕГНЕ ВОДОПАД...

ИСЦРПЉЕН, ЈЕДВА СЕ ДОТОГАО ОБАЛЕ. АЛИ...

НЕ ПУЦАЈ, МАРДАНЕ! ТО ЈЕ ЧИТ!

ОХ! ПОМИСЛИО САМ ДА ЈЕ ТО НЕКИ НАГА!

ХВАЛА, КОЛУ!

ОПЕТ СМО СВИ НА ОКУПУ, ЧИТЕ! ЗАР ТО НИЈЕ ДИВНО?

ЗА САДА ЈЕ У РЕДУ, ПЕГИ! ТРЕБА ДА НАСТАВИТО НИЗ РЕКУ, ДОК СЕ ТВОЈ ОТАЦ ОСЕЋА ЈОШ ДОВОЉНО ЈАКИМ!

КАДА СУ ДОВОЉНО ОДМАКЛИ, СЕЛИ СУ ДА СЕ ОДМОРЕ И ДОГОВОРЕ ЗА ДАЉЕ АКЦИЈЕ...

СТАРИ ЛАМА ТИ ЈЕ РЕКАО ДА ЈЕ ВИДЕО ПОГЛАВИЦУ НАГА КАКО НОСИ ОНУ УКРАДЕНУ КРУНУ ОД РУБИНА ЗА КОЈОМ ТРАГАТО!

САТО, ТИ НЕЋЕТО ТОКИ ДО ЊЕ, ЗАР НЕ?

МЕЂУТИМ, ОДЛУЧИЛИ СУ ДА СЕ ВРАТЕ НА ТЕРИТОРИЈУ НАГА...

ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊЕ МЕСТО ГДЕ ЋЕ НАС ТРАЖИТИ! ОСИМ ТОГА, НЕ МОГУ ДА ДОЗВОЛИМ ДА НАМ УЗМУ НАШЕ СЛОНОВЕ И ОПРЕМУ!

ГОСПОДАРУ, ЧУЈЕМ СЛОН КАКО ДОЛАЗИ!

СВИ У ЏУНГЛУ! МОЖДА СУ ТО НАГЕ КОЈИ СЕ ВРАЋАЈУ КУЋИ!

ВИТИ, НЕ СВИЂА ТИ СЕ ШТО ЈЕ ЧИТ ПОБЕГАО!

НИСМО МОГЛИ САМИ ДА ГА ГОНИМО, ШАГА! КАД ЈЕ ПОГЛАВИЦА РЕКАО ДА ОДУСТАНЕМО, ШТА СМО ДРУГО МОГЛИ... КАСНИЈЕ ЋУ ТИ ИЗЛОЖИТИ СВОЈ ПЛАН!

ЧИТ ЈЕ ВИДЕО КАКО СЕ ВИТИ ВРАЋА У СЕЛО НАГА...

НЕ ПУЦАЈ, МАРДАНЕ! ИМА ИСУВИШЕ НАГА РАТНИКА!

ИМАО САМ ВИТИЈА НА НИШАНУ, ЧИТЕ!

НЕ СМЕТО ДА РЕСКИРАМО ЖИВОТЕ! СУТРА ЋУ ИЗНЕНАДИТИ ВИТИЈА У СЕЛУ!

НЕ БРИНИ, ТАТА! ЧИТ ЋЕ ВЕЋ ПРОНАЋИ ТУ УКРАДЕНУ КРУНУ!

КАСНИЈЕ, У БЛИЗИНИ СЕЛА...

УПОМОЋ!

ЖЕНСКИ ГЛАС! ПАЗИ, КОЛУ, МОЖДА ЈЕ ЗАМКА!

ДЕВОЈКА! САМА! ЧИТЕ...

ПОМОЗИТЕ МИ! ЈА ПОГЛАВИЧИНА КЋЕРКА!

ДОВЕДИ ПЕГИ, КОЛУ!

ПРИНЦЕЗА НАГА? КАКАВ ЗАПЛЕТ ЗА МОЈ РОМАН!

СИРОТИЦЕ! ШТА ТИ СЕ ДЕСИЛО?

ВИТИ УХВАТИО МЕНЕ! ПИТАО ГДЕ ОТАЦ САКРИО КРУНА! ВИТИ МЕНЕ ОСТАВИТИ ДА УМРЕМ!

КОЛУ, ОСТАНИ ТУ И ШТИТИ ИХ! ЈА ЋУ ПОКУШАТИ ДА НАЂЕМ ПОГЛАВИЦУ!

ИСПРЕД ПОГЛАВИЧИНЕ КОЛИБЕ...

КАКВА СРЕЋА... ПА ОН СПАВА...

ОВАЈ ЧОВЕК ЈЕ УБИЈЕН! ВИТИ РАДИ БРЗО! МОРАМ ДА НАЂЕМ ПОГЛАВИЦУ... И КРУНУ...

1580/14 1580/14

Џим је опрезно пришао колиби...

...и одшкринувши врата...

Брзо, шефе, покажи где је круна или ћу ти пререзати грк-љан!

Не тичи се, вити!

Не покушавај да позовеш свог ортака шагу, или ћу пуцати!

Ух! Слушај, Џиме, нећеш се усудити да пуцаш! Осим све врви од нага! Него, да се наго-димо...

Не могу да губим време расправљајући са тобом!

Овај пацов је скоро убио твоју кћерку, а убио би и тебе! Јеси ли на његовој или тој страни?

Одвежи мене, ја потоби тебе!

Џим је био исувише заокупљен пазећи на Витија и поглавицу. Тако да није приметио шагу...

Шага!

Упомоћ! Наге, помозите ми!

1580/15

АХ!

Џим је употребио захват џиу-џицу, док се поглавица ослободио веза...

Једним замахом, поглавица је пратио шаги његово издајство...

Тада...

Потребна помоћ, Џим?

Не више, кољу! Завежи витија!

Оче! Џим ти је спасао живот! Захвали му!

Ти добар човек, Џим! Ја тебе наградити!

Добро! Шта је са оном изгубљеном круном од рубина? Она ти је доносила само непријлике и несрећу! Раџа од Наранија би те богато наградио ако је вратиш!

Узми је! Реци Раџи од Наранија да ти сад пријатељ! Више не ратовати!

Поглавице, пошаљу слонове натоварене поклонима за тебе и твоје ратнике!

Мало касније, на повратку у Нарани...

Каква ће то књига бити! "Украдена круна" од Тардана!

Лепо ти стоји, Пери!

По доласку у Раџину палату...

Ево блага ваших предака, Раџа!

Као Нарани ти захваљујем, Џиме... Вратио си се на време! Вечерас приређујемо велико славље! Буди наш гост!

КРАЈ

ПОТРЧКО: „СРЕЋКА"

ПОТРЧКО! РЕЦИ ОНОМ МАГАРЦУ ДА СМЕСТА ДОБЕ!

ИДЕМ, ИДЕМ, ДИРЕКТОРЕ!

?

??

МОГУ ТИ ДА ЗНАМ ШТА ТРАЖИШ?

МАГАРЦА?! КАКВОГ МАГАРЦА

МАГАРЦА? ГДЕ ГА КРИЈЕТЕ?

НЕ ЗНАМ ЈА... ДИРЕКТОР ЈЕ РЕКАО **РЕЦИ ОНОМ МАГАРЦУ ДА СМЕСТА ДОБЕ...**

АЛИ, КУДА ЋЕ ОВАЈ? НИЈЕ МИ РЕКАО ГДЕ ЈЕ МАГАРАЦ...!

САМО КАЖИТЕ, ДИРЕКТОРЕ... ШТА ВАМ ТРЕБА?

КАКВА УШТВА...

КУПИ МИ СРЕЋКУ... ЕВО ТИ НОВАЦ!

ОДМАХ... ВАШЕ ПОВЕРЕЊЕ МЕ ДИРА...

ЗНАШ, КАЖУ ДА **МУШ-ПАЦИ** ОБИЧНО ИГРАЈУ СРЕЋЕ НА ТИМ ИГРАЧКАМА?

ЕВО СРЕЋКЕ, САМО ДА НЕШТО НЕ...

ЦУУР!

БАШ САМ ШЕПРТЉА?

О, ШЕФЕ, ОТКУД ВИ..?!

ДОКИ ЋЕШ МИ ГЛАВЕ...

СРЕДИЋУ ЈА ТЕБЕ...!

17

САД МОРАМ ДА КУПИМ ДРУГУ И ПЛАТИМ ИЗ СВОГ ЦЕПА?

ХА! МОЖДА ЈЕ ОВАЈ БРОЈ ЈОШ БОЉИ...

АКО ДОБИЈЕ, ДОБИЋУ И ЈА НЕШТО ПА ЋУ АВИОНОМ...

ВРУУУУМ!

ВИДЕСТЕ ЛИ КУД ОДЛЕТЕ МОЈ АВИОН?

КАКО ИДЕ, А? К'О ПРАВИ...

ГРР!

САД ЋЕШ И ТИ ДА ОДЛЕТИШ К'О АВИОН?

АПИ, ШТА САМ САД УЧИНИО?

ДАДОХ ТОЛИКО ПАРА...!

СТАВИЋУ ЈЕ НА СТО! АКО ЈЕ КО ДИРНЕ...

ДИРНУЋУ ГА ЈА...

СВИЂА ВАМ СЕ ДИРЕКТОРОВ СТО, ШЕФЕ?

ДА, ШТО ПИТАШ НЕШТО ТАКО ГЛУПО?

ЗАТО ШТО САМ ГА МАЛОПРЕ ОФАРБ'О!

НЕ! НЕ!

ЧЕЕП!

ЧОВЕЧЕ, ШТО СТАВЉАТЕ ПАПИРЕ НА СВЕЖУ БОЈУ?

НИШТА НЕ РАЗУМЕМ! ЗА ШТА САМ САД КРИВ?

СТУЧИЛО МИ СЕ... АЛИ, МОРАМ ДА КУПИМ ЈОШ ЈЕДНУ СРЕЋКУ!

ЛУТРИЈА

А, НЕКУ ЈЕ ВИШЕ ВАДИТИ ИЗ ЦЕПА!

ШЕФЕ, ОВО ЋЕ ВАС ЗАНИМАТИ...

18

1580/18

1580/18

МЕНЕ ЗАНИТА??

БАХ!

НИШТА ТВОЈЕ ME НЕ ИНТЕ-РЕСУЈЕ!

НИШТА!

ЦЕП! ЦЕП! ЦЕП!

САМО САМ МИСЛИО... ВИДЕО САМ ДА ВАМ ЈЕ ИСПАЛО ИЗ ЦЕПА...

ОХ, РУПА!

ТАРАРАЦ! ТАРАРАЦ!

А ТАКО, ЗНАЧИ! ТО ЈЕ ТАЈ ТА-РАРАЦ!

ТРАС! ТРАС! ТРАС!

ДОБИО САМ И БАЛОН, КАО НАЈБОЉИ КУПАЦ!

САКРИЋУ ЈЕ У ОВАЈ БУП!

У БУП НИ-КО НЕКЕ НИ ДА ПОГЛЕ-ДА! ХА, ХА!

ШТА ТО РАДИШ?!

ПЕЧЕМ КОБАСИ-ЦУ ЗА ДОРУЧАК!

ПЕЧЕШ..?! У БУПУ..?

АХА, СТАВИО САМ ШПИ-РИТУС, ДА НЕ КУПУЈЕТ У КИОСКУ, И УШТЕДИМ НО-ВАЦ!

НЕЕЕЕ!

ШТА РАДИТЕ? ИСПЕЋИ БЕТЕ СЕ!

ЈОЈ!

ОПЕК'О САМ СЕ!

ВИДИТЕ! ШТА САМ ВАМ РЕ-КАО?!

ОПЕТ! ОН МОРА ДА ЈЕ ПОЛУ-ДЕО!

19

1380/19

1380/19

НЕ! НЕ МОГУ ВИШЕ! ЈОШ ЈЕДНА И...

ОДЛАЗИ, ПОТРЧКО. ДА ТЕ МОЈЕ ОЧИ ВИШЕ НЕ ВИДЕ!

АЛИ...

НИШТА, АЛИ! ОДЛАЗИ! МААРШ!

ДОБРО, ДОБРО...

ШТА?!

МЉАЦ!

ЊАМ! ЊАМ! ЊАМ!

ПОЈЕО ЈЕ... ПОЈЕО...

АХА! МОЈ ЈАРАЦ ОБОЖАВА ПАПИРЕ!

ЗАТО ГА И ДРЖИМ У ДРВЕНОЈ КУТИЈИ ДА НЕ БИ...

УФ! ДА СЕ НИСАМ САГНУО...

ОВО ЈЕ ПОСЛЕДЊА... БАНКРОТИРАЋУ, ИЗГУБИЋУ НЕРВЕ...

ДРУЖЕ ДИРЕКТОРЕ, ЕВО ВАШЕ СРЕБРНЕ!

СРЕБРНА?! БАЦИ ЈЕ, ИЛИ - ЗАДРЖИ!

ШТА КАЖЕТЕ?!

ДА, ДА - БАЦИ ЈЕ! УПРАВО САМ ПРОЧИТАО У ОВОЈ КЊИЗИ ДА САМО БУДАЛЕ УЧЕСТВУЈУ У ИГРАМА НА СРЕЋУ!

ОН ЈЕ ЛУД... ПЛАТИЋЕТЕ МИ ЗА ОВО!

ВИДЕЋЕШ ТИ ЈОШ КО САМ ЈА... ГОРИ, ГОРИ, ВАТРИЦЕ!

АЛИ, ШЕФЕ, ПА ШТА ВАМ ЈЕ? ШТО СТЕ НЕРВОЗНИ?

КРАЈ

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

ХЕЈ, ПОПАЈЕ, ХАЈДЕ ЈЕДНУ ПАРТИЈУ НА МАЛЕ ГОЛИЋЕ!

ВАЖИ, АЛИ САМО ДО ДЕСЕТ!

ЈА ЋУ ПРВИ ДА БРАНИМ !

ВАЖИ! СПРЕМИ СЕ НА ТОПОВСКИ ШУТ!

ЦАНГРР!

ФИЈУУУ!

ОХ! ПРАВО У БАКИН ПРОЗОР!

!

БАКА ЋЕ ОД НАС ДА НАПРАВИ РЕЗАНЦЕ!

БРИШИ ОДАВДЕ!

© 1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

СТО-МАК МИ КРЧИ ОД ГЛАДИ...

...И МЕ-НИ! ХАЈ-ДЕМО КУЋИ!

СИГУРНО ЈЕ ВЕЋ ЗАБОРАВИЛА НА НАШУ ЛОПТУ!

?

?

ОВО ВАМ ЈЕ ПРОЛЕЋНА ПАПАЗЈА-НИЈА !

НЕЋУ НИ МРВИЦА ДА ОСТАНЕ!

?

12-6

Bud Sagendorf

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСНА ПРИЧА

СКОК КРОЗ ПРОЗОР

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПРОВАЛНИК КОГА ЈЕ ЗАТЕКАО У СВОЈОЈ ДНЕВНОЈ СОБИ УСПЕО ДА ИСКОЧИ КРОЗ ПРОЗОР, МИЛИВОЈЕ ОТАШЕВИЋ ЈЕ ПРИМЕТИО ДА НОСИ ТАМНЕ ПАНТАЛОНЕ И БЕЛУ КОШУЉУ. МЕЂУТИМ, ОВА ДВА ДЕТАЉА НИСУ БИЛА ОД НЕКЕ ПОМОЋИ ИНСПЕКТОРУ КАРАЦИЋУ

Инспектор Карацић је седео у плетеној наслоњачи на веранди приземне куће у предграђу посматрајући екипу за вршење увиђаја која је управо завршавала свој део посла. Пријало му је да седи у хладу: за последње дане лета било је необично топло. Кућа је била стара али добро очувана. Две леје цвећа пружале су се уз бетонску стазу до капије. Око целе куће био је травњак, очигледно не давно покошен. Влати траве и стабљике прецветалог маслачка биле су скупљене на гомилу под прозором.

Власник куће Миливоје Оташевић вратио се пре неколико сати са кратког одмора који је провео код рођака на селу: допутовао је преподневним возом. У кући је живео сам откада му је жена умрла а деца отишла на студије. Одмах по уласку у кућу учинило му се да чује неки шум из дневне собе: отворио је врата и угледао провалника како претура по фиокама писаћег стола. Чим га је угледао, зграбио је торбу и искочио кроз прозор који је врло брзо отворио.

ЛОПОВ БЕЗ ЦИПЕЛА

Већ у годинама и слабог вида Миливоје Оташевић није могао да дâ много података о провалнику. Био је толико потресен да је још дрхтао. Једино што је могао да каже било је да је провалник имао тамне панталоне и белу кошуљу кратких рукава Да ли је био млад или стар, црнокос или плав, није умео да каже.

— Покушајте да се сетите још неког детаља — замолио га је инспектор — и на изглед небитна ситница може много да нам помогне.

Старац је размишљао неколико тренутака а онда немоћно одмахнуо главом.

— Био сам страшно изненађен и, морам признати, уплашен. Бојао сам се да је наоружан и да ће пуцати у мене. Никада ми се ништа слично није догодило.

Кад је инспектор већ кренуо ка вратима сматрајући разговор завршеним, Миливоје га је зауставио.

— Ипак сам се сетио нечега. Кад је провалник скочио на даску од прозора, запазио сам да је био без ципела, само у тамним чарапама.

Бранко Карацић се вратио у канцеларију: није му преостајало ништа друго него да сачека извештај са увиђаја. Чим га је

добио, задубио се у читање. По начину како је провала извршена било је очито да се ради о искусном криминалцу. Отисака прстију није било, нити било каквих других трагова који би указали на одређеног извршиоца. Провалник је ушао у кућу пошто је претходно разбио прозор на остави. Вероватно да је дан-два обилазио тај део града и кад је био сигуран да у кући нема никога одлучио се за акцију не сачекавши да падне мрак. Наруку му је ишло и то што је кућа била окружена дрвећем и мало увучена.

Мада га је изненадио долазак власника, успео је да однесе већи број вредних ствари: златни ручни сат, два прстена такође од злата, сребрни прибор за јело и два свећњака, готово целу стручену пензију.

САТ НА ПРОДАЈУ

Читаво поподне Бранко је провео превртући досијеа већ регистрованих провалника покушавајући да издвоји могуће извршиоце овог дела. Међутим, био је то јалов посао. „Овако могу да прођу дани и месеци у прочерама, упоређивању могућих претпоставки и узалудном тражењу лажних трагова“, размишљао је а дотле украдене ствари могу да буду продате и у неком другом граду и да им се никада не уђе у траг.

Уморан и нерасположен, спремао се да крене кући кад је у његову канцеларију ушао милиционер.

— Друже Карацићу, управо смо привели Белог, затекли смо га на железничкој станици како неком познанику нуди златан сат на продају. Претресли смо га, али сат нисмо нашли. Хоћете ли да поразговарате с њим?

— Свакако — одговорио је Бранко. Неколико тренутака касније увели су Белог. Били су стари знанци. Бели је већ годинама провaљивао у станове, а бавио се и џепарењем. Сваки пут кад би изишао из затвора заклињао се да ће почети поштен живот, али би се после неколико месеци враћао старом занату.

Нехајно је сео на столицу и чекао питања. Бранко је намерно ћутао. Знао је да је у међувремену патрола отишла да претресе стан Белог и да је искусни криминалац сигурно већ имао припремљене одговоре на сва његова питања. Могао је да се закуне да је имао и алиби. Упркос свему томе осећао је неку симпатију према Белом: овај би обично одрицао да има било какве везе са крађама за које је осумњичен, али чим би био притешњен доказима, немоћно је ширио руке и признавао.

ОПИС СЕ НЕ СЛАЖЕ

Сада је седео потпуно миран. „Можда и нема никакве везе са овом провалом“ — помислио је Бранко. Таман је почео са испитивањем кад је зазвонио телефон, јављали су да приликом претреса стана Белог ништа није пронађено. Бранко је без коментара спустио слушалицу и наставио са рутинским питањима. Бели је био витак четрдесетогодишњак, крутих кретњи и проницљивог погледа. На његовом ситном лицу највише су се истицале лукаве плаве очи које су будно пратиле сваку инспекторову кретњу. Носио је тамне панталоне и морнарску мајицу, што није одговарало опису који је дао Миливоје Оташевић. Бранко је осетио како га савладава умор. Почео је да прави све дуже паузе између питања. Знао је да неће моћи још дуто да задржи Белог који је већ по други пут врло течно поновио како је провео тај дан. Што се тиче сата, он се то само шалио са својим старим знанцем. То и није звучало тако нелогично с обзиром да код себе заиста није имао сат.

Одједном, Бранко се присетио нечег.

— Изуј ципеле! — наредио му је. Зачуђен, Бели га је послушао.

— Ипак си ти — уздахнуо је Бранко. И био је у праву: Бели је, како је касније сам признао. заиста провалио у кућу Миливоја Оташевића а ствари са украденим предметима оставио у гардероби на железничкој станици. И овога пута је на крају разговора немоћно раширио руке.

Знате ли на основу чега је Бранко Карацић закључио да је непознати провалник заправо Бели? Ако нисте погодили, потражите решење у „Малој пошти“.

У СРЦУ СРЦА СВЕТА

КУБЛАЈ-КАНОВ ТА-ТУ

„СЕВЕРНИ МИР“ НАЗВАЛИ СУ ГА ЈЕДНОМ, ИАКО ЈЕ МИР ТАКО ЧЕСТО НЕДОСТАЈАО ОВОМ ГРАДУ НА СЕВЕРОИСТОКУ КИНЕ.

Овај позлаћени змај штитио је „сина Неба“ и његову царску престоницу од злих духова.

Један од два бронзана лава који су чували Царску капију.

Необично место за главни град: удаљено хиљадама километара од многих важних центара у земљи... На кинеском Бејџинг, Пекинг како би рекао сав остали свет. Једном и Пејпинг, „Северни мир“ — иако је граду мира у хиљадугодишњој бурној историји мир тако често недостајао.

Када је почетком 13. века Џингис-кан освојио северну Кину, Пекинг (Чунг-ту) је био само једна од три престонице покорене династије Кин. Џингис-кановом унуку и будућем кинеском цару Кублај-кану (владао 1279—94) се управо Чунг-ту учинио погодан за престоницу царства. Чунг-ту ће се одсада звати Та-ту или Канбалик, „Град великог кана“, рече велики кан и нареди да се на месту старог подигне нови, зелелепнији. Добар део канове наредбе већ је био остварен када је 1275. Марко Поло долутао до далеке земље. Та-ту је величанствен, записао је светски путник.

„Северном миру“ мир није био суђен: династија Минг протерала је Монголе, за своју престоницу изабрала други град, а Та-ту прекрстила у Пејпинг-фу. Када је на престо Минг династије сео Јунг-ло, моћни цар одлучи да му једна престоница није довољна. Кублај-канов Та-ту постао је Јунг-лоов Пекинг, „Северна престоница“ (1421).

Нови владар је, разуме се, желео сасвим нови град. Желео је и сигурност и царску изолацију, па је престоница сагрђена у облику три квадрата, један унутар другог, које је опасивао 24 километра дугачак зид са четири капије. Унутар овог спољашњег зида налазио се Царски град, а у њему — окружен шанцем и три и по километра дугачким зидом — легендарни Забрањени град.

У 16. веку Пекинг је надрастао своје зидине. Гломазни државни апарат морао је негде да се смести, па је тако јужно од Јунг-лоове престонице подигнут Спољашњи град са храмовима, владиним зградама, дипломатским представништвима, трговачким и стамбеним четвртима.

Далеко од вреве и погледа смртника, тајанствени Забрањени град, „срце кинеског царства и света“. Пурпурни град, назвали су га они који никада у њега нису крочили, вероватно због боје малтера његових зидова, данас избледеле.

У срцу срца света земаљско станиште „сина Неба“, палата Ведрог неба и царичина палата Земаљског спокоја.

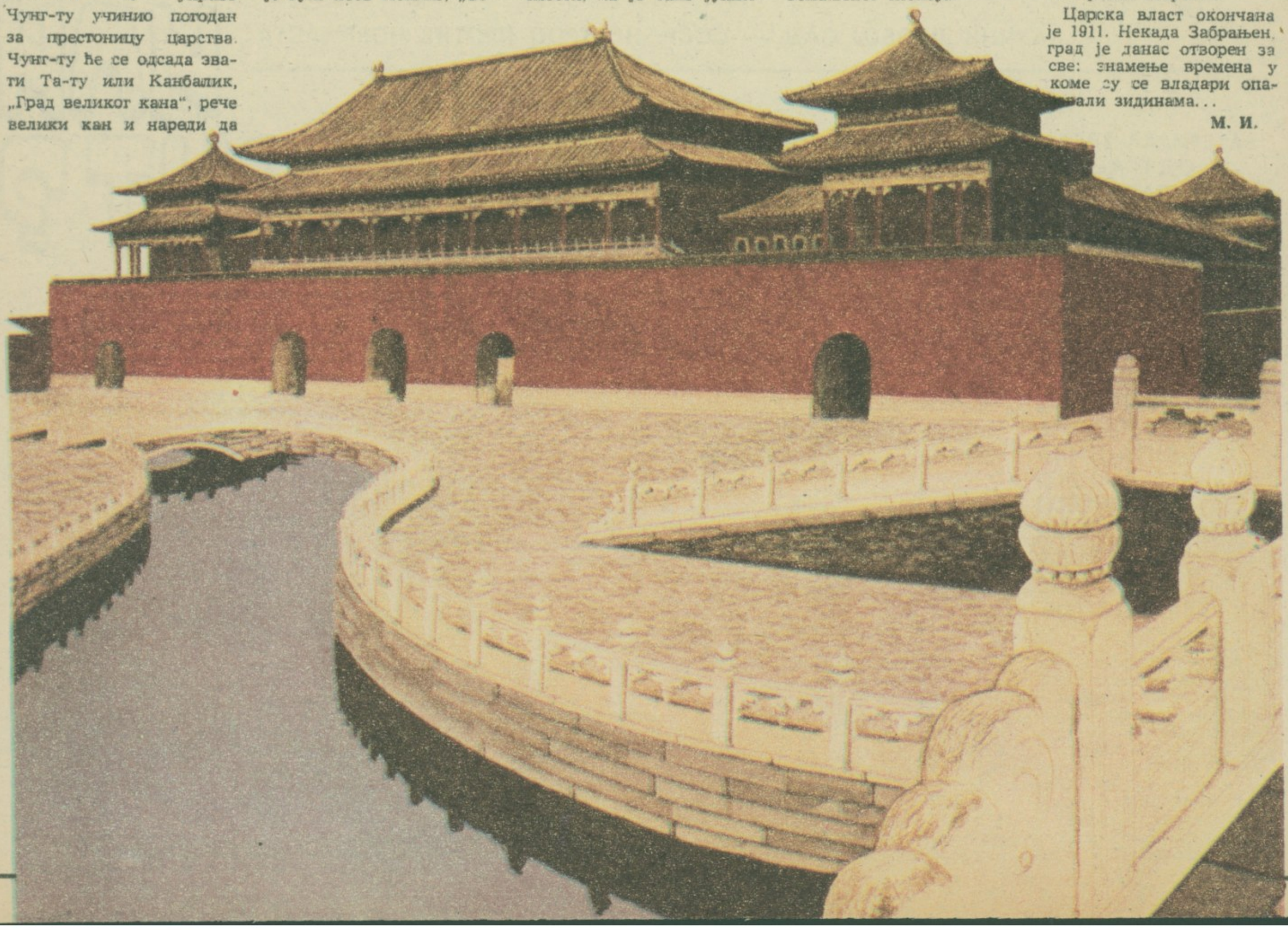
На свакој од четири стране зида Забрањеног града по једна капија. Кроз главну, јужну, Ву Мен, води пут Царске поворке. Пет мермерних мостова премошћује људском руком створену Златну реку која вијуга Пурпурним градом.

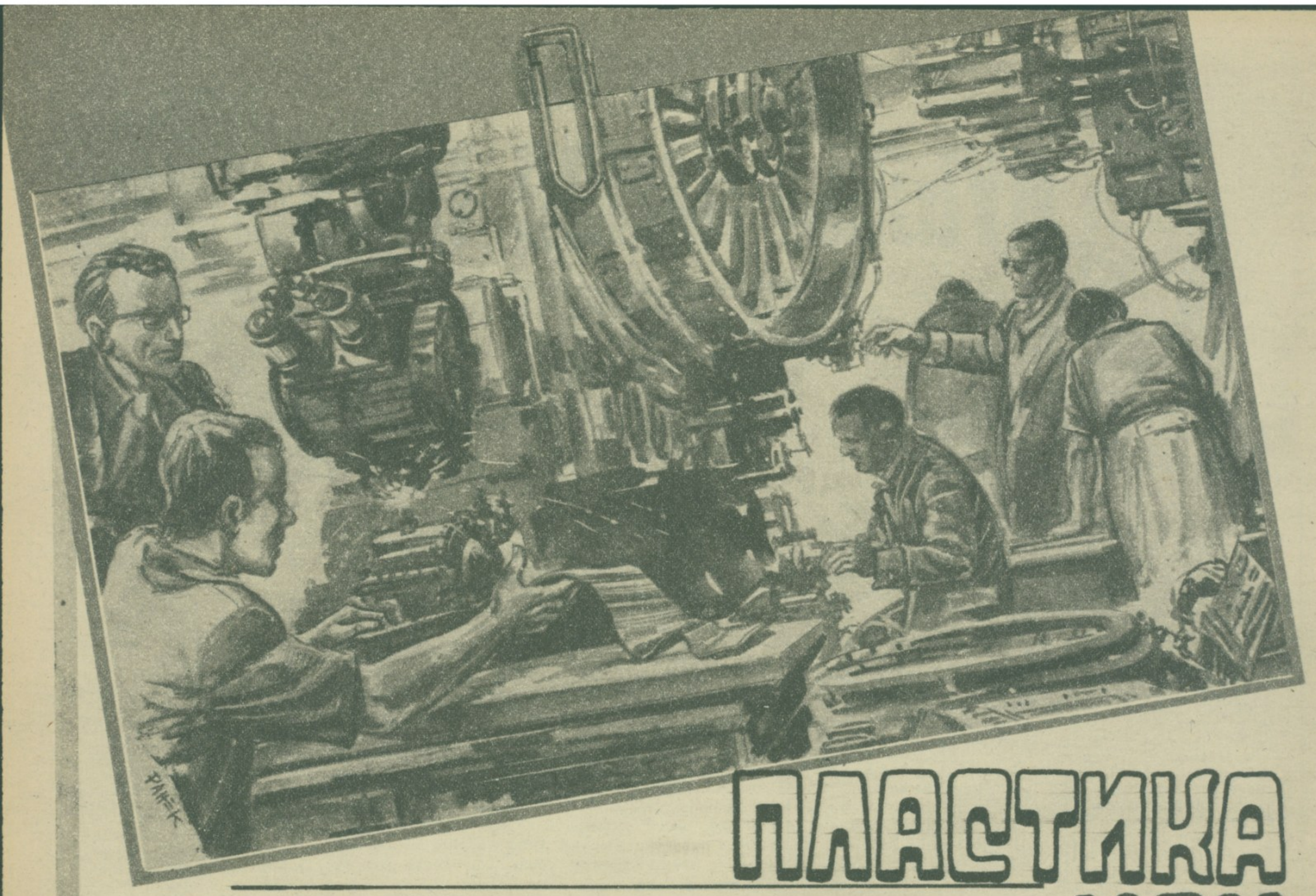
После пет белих мостова, нове вратнице, Царска капија, иза ње, предње двориште које се наставља у троспратну Змајеву терасу. На тераси од белог мермера Три дворане, у свакој по једно царско престоље.

У срцу срца света и дворане Достигнуте среће Књижевне славе и палата Крепке старости.

Царска власт окончана је 1911. Некада Забрањен, град је данас отворен за све: знамење времена у коме су се владари опасивали зидинама...

М. И.

ПЛАСТИКА ИЛИ ДИЈАМАНТ?

НАУЧНИ ДВОБОЈ САД — СССР: НОРТРО́П ПРОТИВ НОРПЛАСТА

МАТЕРИЈАЛ ТВРЂИ ОД ГРАНИТА, ЛАКШИ ОД АЛУМИНИЈУМА, УОПШТЕ СЕ НЕ ТОПИ — А НЕ ПЕЧЕ НА ДОДИР МА КОЛИКО ГА ЗАГРЕВАЛИ... НЕ, ТО НИЈЕ НАУЧНА ФАНТАСТИКА НЕГО СТВАРНОСТ! ЈЕДНО ОД НИЗА ЧУДА САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ.

Две суперсиле данашњег света СССР и САД — такмаци у освајању свемира као и наоружавању — недавно су иступиле истовремено, као по договору, у трећој не мање значајној области: научним открићима. С обе стране објављено је да смо „на прагу револуције материјала". Употребљавају потпуно исти израз и износе свету слична достигнућа науке и технологије! Готово потпуно истих назива!

Случајност?

Ево неких од најновијих научних открића према совјетским и америчким изворима.

СПОЈИЛИ НЕСПОЈИВО

На фестивалу научно-техничког филма (популарно названом научни ФЕСТ) који је одржан фебруара ове године у Бе ограду био је приказан совјетски филм необичног наслова „Откриће број 210". Пред очима гледалаца одвијао се процес добијања цемента, али не оног обичног какав се свуда у свету користи. Реч је о сасвим новој технологији — изуму научника Бориса Нуделмана из Ташкента, захваљујући коме се уштеди 30 одсто енергије при производњи цемента! Лако је замислити какав је то ефекат у време кад сви кубуре са енергијом.

А шта значи назив овог филма? Успели смо да сазнамо: то је једноставно број под којим је изум заведен у Совјетском патентном бироу.

Да ли је реч о случајном открићу или је то резултат унапред постављеног програма? У СССР развоју науке поклања се огромна пажња, одговарајућим буџетом, програме с одређеним циљевима доноси Државни комитет за науку и технику и спроводи их преко одговарајућих републичких комитета. Није чудо што је открићу поклоњена толика пажња, па и цео филм: уштеда енергије везана за нову технологију значајна је и за земљу богату сировинама као што је СССР. У ствари, данас се готово сваки нови материјал у било ком крају света, поготову код велесила, ствара са циљем да на неки начин допринесе уштеди класичних извора енергије којих је у природи све мање.

Ево примера с америчке стране. Реч је о електричној енергији. Кад би се у трансформаторе на електричној мрежи у САД уградила у проводнике језгра од једне потпуно нове легуре, уштедело би се, по изјави Луиса Јанела из америчког министарства за енергију, око 400 милиона долара годишње!

А легура о којој је реч на класичан начин уопште не би могли хемијски да се добије јер метали који би улазили у њен састав не могу да се сједине. Помоћу „електронског пиштоља", међутим, јони једног метала сада се убризгавају у други метал. На тај начин добијена је и легура гвожђа, бора, силикона и угљеника — изванредан проводник електрицитета који ће омогућити фантастичну уштеду.

Совјетски научници такође по том питању имају шта да саопште: у каталогу за изложбу „Нови материјали" коју је Совјетска академија наука приредила фебруара у Бе ограду, спомињу се „синтетичка, високомолекуларна једињења помоћу којих се могу добити разне нове особине традиционалних материјала, па и електропроводљивост полупроводника"!

ТКАНИНА ЗА КРИЛА АВИОНА

Многи проналасци, разуме се, везани су за трку у наоружању. Ко ће пре, даље, убојитије и — јефтиније... Замислите огромне трубе црне пластике. У фабричкој хали размотавају их и стављају на столове да би од ње

кројили разноразне облике. Али, није реч о подним облогама или било чему сличном. Пластика у ствари није пластика већ „технолошки хит“ добијен од угљеникових влакана и растопљене пластичне смоле који се излажу огромном притиску и температури, а затим брзо хладе и пресују. Тиме добијена „тканина“ постаје тврда као челик, а упола лакша од алуминијума! Неки су већ погодили: оно што се кроји представља — авионска крила или, рецимо, делове за ракетне бацаче. Није ни потребно нарочито наглашавати све предности оваквог материјала који су Американци, према фирми која га производи, назвали „нортроп“. Поменимо само да летелице троше утолико мање горива уколико су лакше, а поред „нортропа“ уопште не ђа.

На америчког пинг — Совјети одговарају својим — понг. Научници у СССР су, према споменутом каталогу, разрадили технологију за добијање материјала који су назвали — „норпласт“! И овај материјал користи се за ливене и пресоване производе а добија се синтезом на високим температурама и под притиском — минералног пунила и одређене пластике! Наравно, „норпласт“ има „висока физичка и механичка својства“. То, вероватно, значи да је веома тврд, веома лак, да не ђа...

МОТОР БЕЗ ПОДМАЗИВАЊА!

Мотори мање троше уколико раде на вишим температурама! Међутим, на веома високим температурама већина метала који се данас користе — топи се. Шеф одељења за истраживања керамике при једној од највећих америчких електротехничких компанија „Вестингхаусу“ не крије одушевљење због једне нове технологије:

— Индустрија керамике процветаће као што је металургија кад је откривено каљење! — изјавио је недавно лист „Тајм“.

Реч је о процесу који мења молекуларну структуру керамичког праха на такав начин да добијена керамика не пуца ни на 2760 степени Целзијусових!!! А од такве керамике било би могуће изливати чак и делове за разне врсте мотора.

Док су Американци ово радили, ни совјетски научници нису дремали: њихов материјал „сигран“ (био је изложен и у Београду), стакласт, кристални материјал добијен је од — шљаке из високих пећи! Подсећа на природни камен, изузетно је отпоран, и на ватри и на атмосферским падавинама као мермер или гранит!

Супертврди материјали имају, тврде научници с обе стране, огроман значај у развоју науке. Совјети спомињу алат од пластике која је тврда као дијамант! Од ње се могу правити машине за обраду мермера три пута продуктивније — дакле и штедљивије — од досадашњих. Затим, ту је и пластика која се примењује у изради фрикционих делова за моторе а има просто невероватну особину да ради без подмазивања и то на температурама од минус 200 до плус 300 степени Целзијусових!

Американци за то време раде на пластици за моторе која такође издржава високе температуре — а на додир остаје готово хладна!

КАКО ЈЕ КОД НАС?

Могло би се набрајати још доста научних достигнућа. Очигледно је да у проналажењу нових технологија совјетски и амерички научници иду раме уз раме и — далеко испред осталог света, па и оног веома развијеног. Овакви програми, везани за огромна материјална улагања имају у суштини основни циљ — уштеду енергије. Како је код нас? Да ли се могло истраживати у том правцу и — да ли се мислило на такав програм?

Од доктора Бранка Лаловића из Института у Винчи сазнајемо да такав програм код нас, као ни у осталим земљама у развоју, не постоји, а разлози су: не могу издвојити потребна средства. Па ипак, ми се не миримо са тим. Зар ћемо као и већина осталог света у будућности зависити још више него данас од технологије великих?

Вреди зато поменути један пионирски корак — Земунска фабрика за прецизну механику „Телеоптик“ удружила се с Институтом за физику и Институтом за хемијско-технолошко металуршка истраживања. Укупно то је двеста истраживача — од којих половину чине доктори наука. Својим радом они ће сигурно помоћи да се повећа доходак, а самим тим и фонда за истраживање и развој. Јер, данашња наука толико је развијена да је за свако ново достигнуће потребно уложити огромна средства у истраживање. Другим речима, није довољно само да научнику „сине идеја“!

— Ми смо у трци — кажу у „Телеоптику“ — и тркамо се. Није више време да се може стајати по страни.

М. Крстуловић

ЗУБАР ЗА ЖИВОТИЊЕ

ЗИНИ И РЕЦИ—БЕЕ!

УПРАВО ТО ОВИХ ДАНА ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИ ЗУБАР АДАМ ТОМСОН СТАЛНО ГОВОРИ СВОЈИМ ПАЦИЈЕНТИМА

Томсон је једног дана одлучио да напусти приватну зубарску ординацију коју је успешно водио у Лондону, улица Харли, и врати се у родну Шкотску. Пожелео је да живи мало мирније без трке и буке, да пеца, иде у дуге шетње...

Али, како то обично бива са људима који су навикли на живот испуњен непрекидним радом, ни Томсон није успео дуго да ужива у лагодном животу на селу. Ослободио се својих лондонских пацијената, али је стекао нове. Веома, веома чудне.

Син фармера, Адам Томсон, одавно је у ствари помишљао да некако помогне овцама које у познијим годинама, значи око пете, шесте, имају проблема са зубима, почињу да им испадају. Та идеја није била изненадна, како каже сам Адам, дуго је он размишљао о том проблему. Кад већ људима зубари успевају да помогну и да им на местима на којима су им извађени зуби ставе протезе, односно такозване мостове који им спајају преостале здраве зубе, што то исто не би могло да се уради и овцама?

— Нема у мом подухвату ничег ни епохалног ни чудног — изјављује сам Томсон. — Годинама сам помагао људима да могу несметано да једу и са вештачким зубима, зашто не бих покушао и животињама.

Овцама често испадају зуби, али се дешава да дође до такозване „сломљене вилице“. Тада животиња не може више нормално да се храни, а самим тим није више способна ни своју младунчад да прехрањује, па их после шесте године обично више ни нема.

Едимбуршки зубар направио је метални део, неку врсту плочице која омогућава да се сломљени секутићи (укупно их има осам у доњој вилици) замене „мостом“. Овце настављају нормално да једу, период за добијање младих — продужава се.

Томсону није било баш лако да спроведе своју идеју — фармери са којима је долазио у контакт нису му веровали. Уверавали су га да је то апсолутно немогуће. И сам зубар био је већ спреман да одустане од своје замисли док није разговарао са фармером Робином Фористом, својим старим пријатељем.

— Мислим да је твоја идеја занимљива — подржао га је Форист који је држао велико стадо од око хиљаду оваца на око 90 километара јужно од Единбурга. — Ако желиш и практично да је испробаш, на располагању су ти моје овце!

Прва овца коју су одабрали имала је око шест година. По дотадашњим нормама већ је била на крају периода у коме је могла да рађа младе. Када јој је уграђена Томсонова плочица, нагло је почела поново добро да једе, још шест пута после тог успешно изведеног захвата имала је младе (пазите: овце носе младе од 145 до 150 дана).

Те експерименталне протезе — плочице направљене као замена за зубе — Томсон је правио ручно, од хромираног кобалта. Биле су дугачке око 5 центиметара, изузетно лаке и веома ефикасне, али, на жалост, и веома скупе: цена једне достизала је суму од 56 долара, око 250 хиљада старих динара. Утолико скупље што је плочица могла да се употреби само једном и то само за једну одређену овцу.

Стрпљиви зубар почео је онда да израђује плочице од нерђајућег челика које су коштале 9 долара свака (око 40 хиљада динара старих). То је већ било исплативо. До тада су фармери сваке године морали да обнављају стадо. (Форист је, рецимо, годину дана раније купио 250 оваца и за сваку дао 93 долара — преко 400 хиљада старих). Са овим продужењем способности оваца да имају млађе и да се брину о њима, стада неће више морати тако често да се обнављају, што је изванредна уштеда.

Док је цео подухват био у експерименталној фази, само три овце су селе на „зубарску столицу“ Адама Томсона, у другој групи било их је већ 50, а ове године четири хиљаде оваца зинуће пред зубарем.

Амбициозни Томсон, међутим, није задовољан са ове четири хиљаде: он би желео да се његов метод још више рашири, да се све овце подвргну овом веома лаком зубарском захвату. Само у Шкотској има око 3,2 милиона одраслих оваца, потенцијалних пацијената, док их је у свету најмање билион!

Томсон је већ почео да добија писма заинтересованих одгајивача из целог света. Многа стижу само са адресом: Зубар за овце, Единбург (Sheep Dentist, Edinburgh). Неки фармери из Енглеске, Америке, Аустралије, Новог Зеланда и из других земаља већ су ступили с њим у контакт.

Зубар за овце овде се не зауставља. — он сматра да би исти овај метод могао да се примени и на неке друге врсте: на козе и камиле.

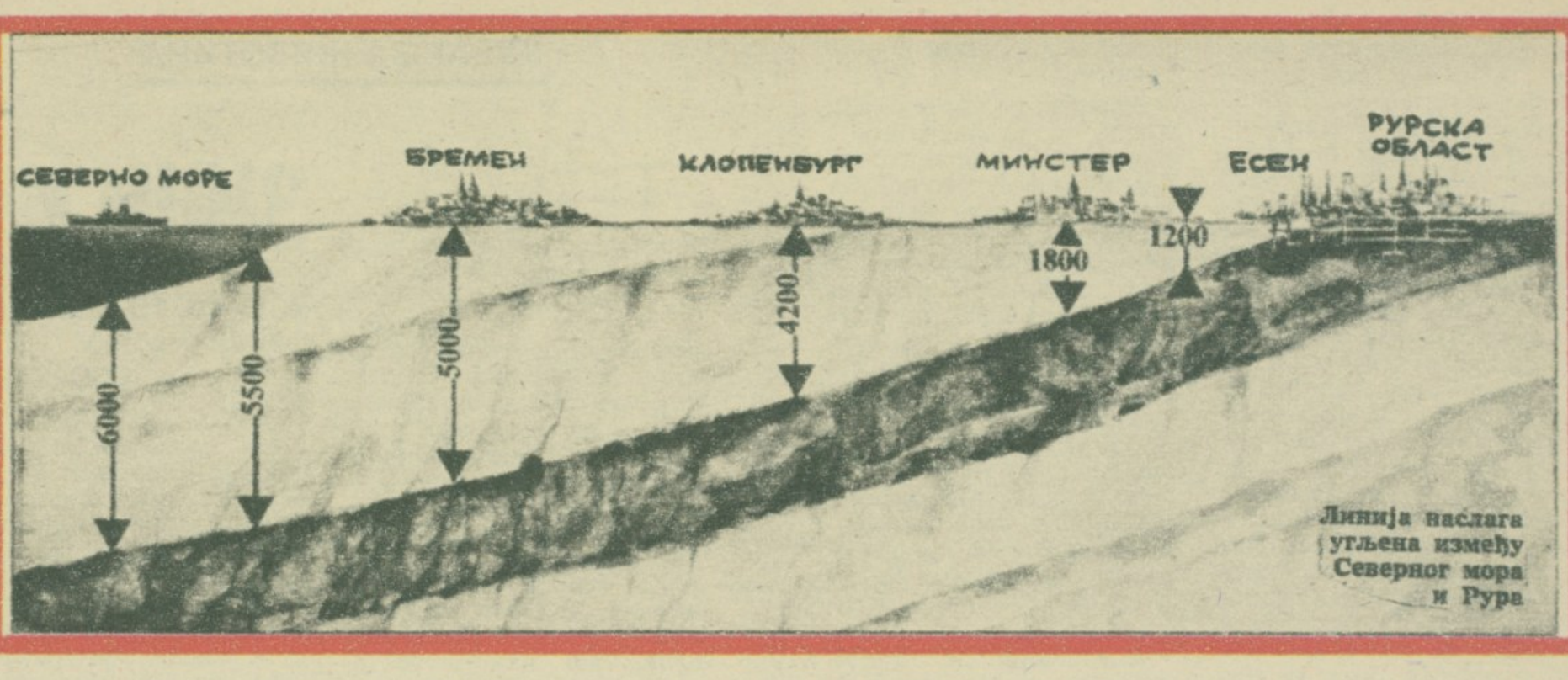
— Тек ће будућност показати сву корист мог метода — поручује Адам Томсон. — А сећам се колико су ми се на почетку смејали!

В. С.

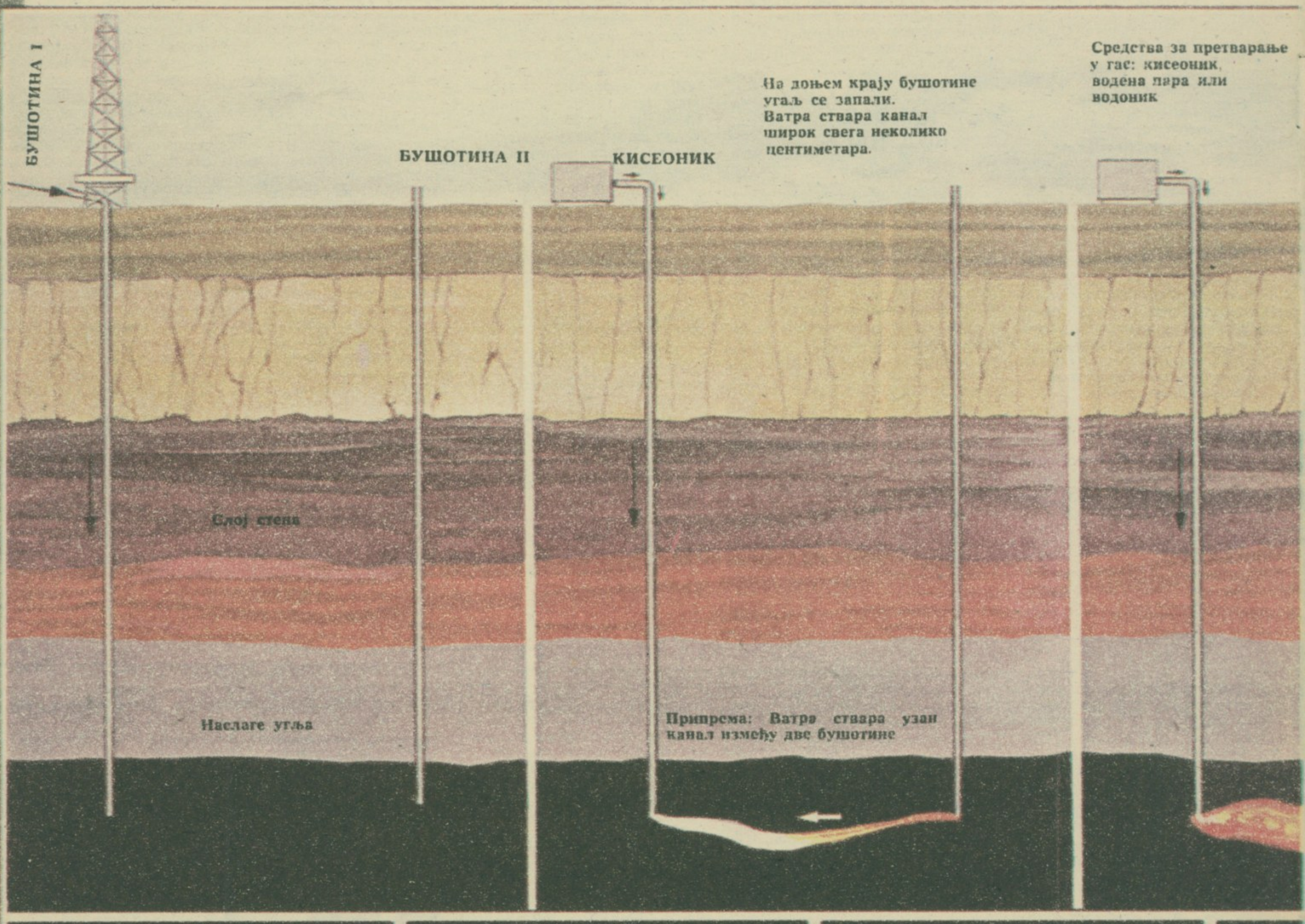
Адам Томсон припрема овцу за уграђивање специјалне плочице: ту је, наравно, и специјална зубарска столица.

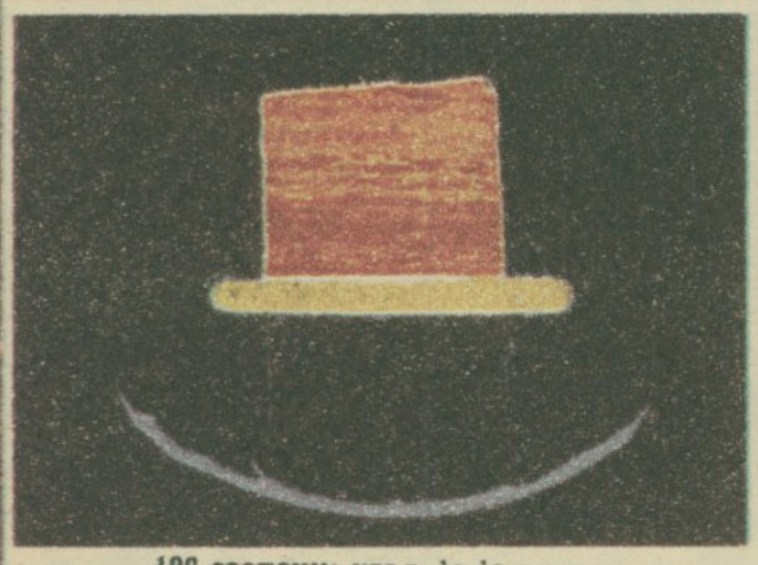

ЈЕДНОСТАВНО И ЈЕВТИНО

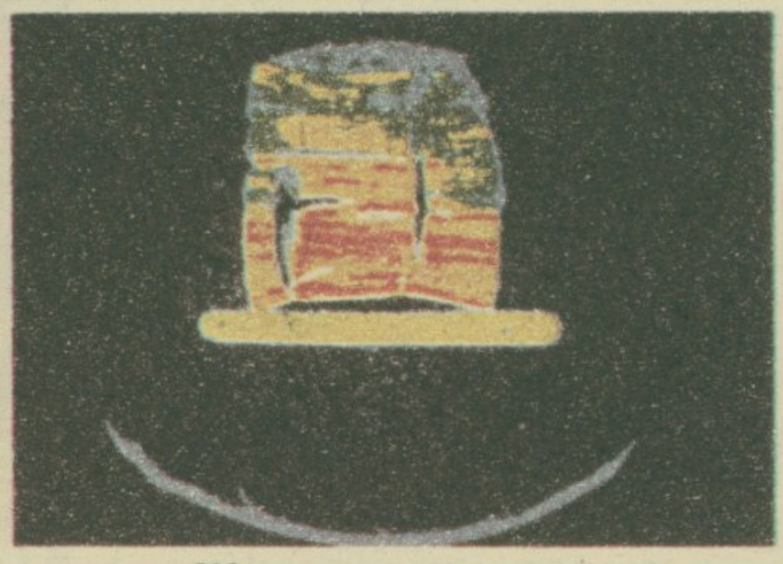

Линија наслага угљена између Северног мора и Руре

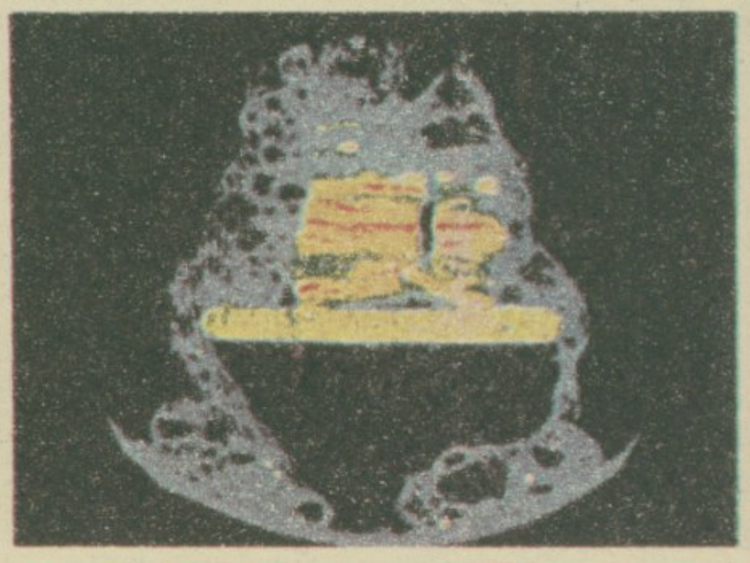

100 степени: угаљ је још компактан

200 степени: угаљ пуца

300. степени: угаљ се топи

РУДНИК БЕЗ РУДАРА!

Сагоревањем угља под земљом и његовим претварањем у гас повећале би се залихе земног гаса више него двоструко.

Још је Владимир Ильич Лењин сматрао да је идеја о коришћењу угљане руде на дубинама „револуционарна тековина". Он се већ 1918. године залагао за руднике угља без рудара. Огромне количине угља нису доступне, не могу се практично користити, а ипак су то прави „рудници енергије", сматрао је он. Поред тога и једна важна предност: људи би били поштеђени тешког рада у рудницима угља. Све ово пише један западнонемачки лист и наставља:

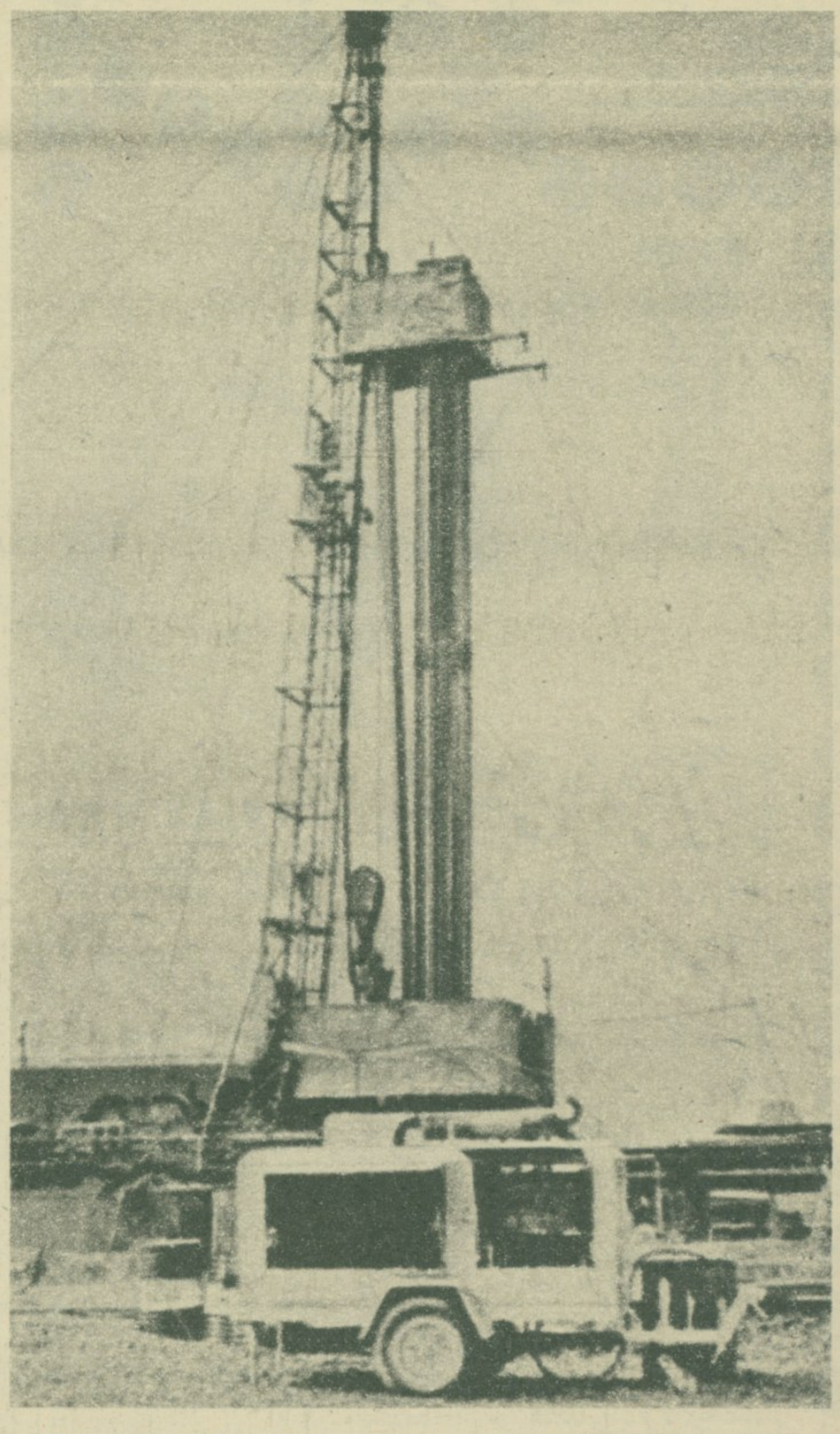
У СССР су први кораци за производњу енергије „на дубини" предузети 1934. године у Доњецком базену. Поступак изгледа једноставан: кроз бушотину се у земљу, и то под притиском, убацује неко средство које омогућава горење — кисеоник, водоник или водена пара — и онда се угаљ запали. На температури од 300 до 1.400 Целзијусових степени и уз довођење ваздуха у танком млазу угаљ гори и претвара се у гас. Истовремено, запаљени угаљ ствара кроз наслагу узан ватрени канал који води до друге бушотине. Кроз ту бушотину, удаљену неколико десетина метара од прве, изводе се на површину метан, угљен-диоксид, угљен-моноксид и други гасови који настају при сагоревању угља. На површини се земни гас користи за добијање електричне енергије.

Од 1975. године до данас СР Немачка издвојила је 37 милиона марака за усавршавање метода сагоревања угља под земљом.

— Премало — сматра др Ханс Јоаким Штекер, стручњак за угаљ. Заиста премало у односу на огромне могућности које овај метод пружа. Огромне залихе угља неприступачне су за класичну експлоатацију. Руда је или сувише дубоко у земљи или је чак испод мора. Рачуна се да се у Немачкој од Рурске области до Северног мора протеже „жица" угљене руде на дубини од 1.500 до 7.000 метара и да је ту има, како се претпоставља, 1.900 милијарди тона! Уопште узев, од целокупних залиха угља у Немачкој, деведесет одсто не може се вадити на класичан начин, односно може да се експлоатише помоћу подземног претварања угља у гас. Сличан однос је и у другим земљама. Енергија добијена од земног гаса могла би да се употреби за загревање насеља, као погонска снага у фабрикама, за добијање електричне енергије.

По прорачунима немачког професора Гинтера Пуша, светска експлоатација нафте може да се „растегне" до 2.200 године; земног гаса до 25. века!

Наравно, има још нерешених техничких проблема, али су прогнозе оптимистичке. Први практичан подухват у Западној Европи предузели су заједнички немачки и белгијски стручњаци у области Тулин, у Белгији. Начињене су четири бушотине на одстојању од по 35 метара и још у септембру 1981. почео је у слоју угља да гори попречни канал чији је пречник 1,5 метар. Извесна количина гаса већ се изводи на површину и очекује се да ће касније, када сагоревање и претварање угља у гас буде на ширем фронту, гаса бити довољно за експлоатацију. Такође се сматра да ће електрична енергија која се буде добијала од таквог земног гаса бити релативно јефтина (у Немачкој око 12 пфенинга киловат-час — 2 динара и 30 пара).

Прво немачко-белгијско пробно постројење. Четири бушотине и попречни шахт су готови. Као средство за добијање гаса користиће се водена пара убачена под притиском на дубину од 800 до 900 метара.

БРАЋА

ИЛИ ПРИЧА О ПРЕДРАГУ и НЕНАДУ

Има много прича о браћи близанцима, а трагове о Предрагу и Ненаду налазимо још у нашим народним песмама. Предраг и Ненад са којима желимо да вас упознамо живе у садашњем времену и познати су, поред осталог, и по томе што су формирали музички ансамбл БРАЋА. Да би то „братство“ било што чвршће нађен је још један пар браће — Дарко и Дејан, па је тако група нераскидиво везана рођачким везама!!

Предраг и Ненад Ракичевић су још као ученици V београдске гимназије збуњивали професоре својом сличношћу. Остала је сумња да је током школовања Предраг учио једну половину предмета, а Ненад другу и да су одговарали наизменично јер професори нису могли да их разликују. Занимљиво је да су им и остале наклоности биле исте (осим девојака)! Када је један брат почео да шета с вучјаком, то је учинио и други, када је Предраг почео да игра тенис, одмах је то учинио и Ненад. Данас и један и други полажу испит за тениског тренера! Када је Ненад узео да свира гитару, учинио је то и Ненад. Пошто су били нераздвојни у детињству, одлучили су да сада као студенти оснују музичку групу коју су назвали БРАЋА. Први сингл са песмама „Мачкица“ и „Читаћеш о свему са насловних страна“ наишао је на врло добро реаговање публике. После им је изашао и сингл са песмама „Често те срећем у граду“ и „Хајде кући“. Тренутно припремају материјал за снимање албума, ређе се појављују на концертима јер им је један „брат“ у војсци (клавијатуриста Дарко Грујић). Други брат Дејан Грујић је остао „цивил“ и он свира бас, а браћи помажу још и два Зорана — Зоран Стојић, гитара и вокал, и Зоран Врачевић, удараљке.

Све у свему, ако пожелите да ступите у контакт са овом необичном групом браће и другова, забележите њихову контакт адресу: **БРАЋА (Ракичевић), Љутице Богдана 2/3, Београд.**

ХАЈДЕ КУЋИ

Музика и текст: З. Стојић
Изводи: ансамбл БРАЋА

Гледам задњи аутобус како одлази.
На станици стојимо,
не затвараш уста већ два сата,
слушам глупости...
Како време с тобом споро пролази?!
Знам да ћу провести
још једну залудну ноћ
са тобом у парку.
Желиш да чинимо неке ствари...
Немам воље, досадно ми је!

Хајде кући!
Скоро ће дан.
За сутра немам никакав план
и стварно не знам шта да урадим
да схватиш да те не волим?!
Ма хајде кући!

Читаоци јављају

99 РАЗГОВОР СА ВЛАДОМ КАЛЕМБЕРОМ

У посљедње вријеме дошло је до неке стагнације у вашој активности па је то изазвало дилему међу вашим обожаватељима. Шта су разлози?

—Неко вријеме смо паузирали, предахнули... Нисмо се појављивали на ТВ нити смо имали концерте, али сада се враћамо одморни.

— Значи, причице о распаду „Сребрних крила“ биле су потпуно без основа?

— Те су трачеви, али знаш ону пјесмицу „Нек само причају“...

— Владо, какви су вам планови?

— За сада планирамо одлазак у САД, гдје ћемо снимити музички филм који ће обрадовати све наше пријатеље.

— Нова плоча се одлично продаје!

— У ЛП „Ша-ла-ла-“ уложено је много труда и времена и мислим да смо овом плочом направили „праву ствар“. Све су то лагане, лијепе пјесме које се лако памте. То је најважније јер нашу публику чине ђаци, а њима се треба приближити непосредно, топло, без филозофирања.

— Хоће ли ускоро бити јавних наступа, концерата?

— Не знам. Највјеројатније неће бити док не снимимо филм. А послије... видјећемо...

Разговарала:
Аријана Закањ
Загреб

99

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем добро очуване касете група AC/DC, LED ZEPPELIN и DEEP PURPLE.

Горан Стевановић
Партизански пут број 92
18500 Врање
(Тел: 017-22-408)

Продајем ЛП плоче и касете популарних група. Како је списак повећи јавите се на телефон (051) 712-327 од 16 до 18 часова, или пишите.

Сандра Елазар
М. Тита 260
51410 Опатија

Желела бих да купим ЛП плочу »The Stranger« (BILLY JOEL).

Данијела Мијалковић
Војводе Степе 13
11000 Београд

Продајем ЛП плоче по 100.— динара По седујем и велики број синглова које бих продао или мењао за постере и слике Дип Парпла. Заинтересовани ма шаљем списак.

Предраг Јовешковић
Јанка Чмелика 57
22000 Сремска Митровица

Продајем добро очуване плоче по цени од 70.— динара: „Због тебе“ и „Ако прићеш ближе“ (ЗДРАВКО ЧОЛИЋ), „Недовршене приче“ (НОВИ ФОСИЛИ), „Ја сам само један од многих са гитаром“ (СРЕБРНА КРИЛА), »Love for sale« (Boney M.)

Татјана Сиракова
Ленинова 72
91000 Скопље

Продајем повољно велики број сингл и ЛП плоча. Заинтересованима шаљем списак.

Горан Лончар
Салвадора Аљендеа 28/19
11060 Београд
(Карабурма)

Продајем одлично очуване плоче страних група. Цене се крећу од 100.— до 300.— динара за дупле албуме. (Следи списак од 25 ЛП плоча).

Горан Радовановић
74317 Босанско Петрово Село

Купујем плочу Мат Колинса (Карло Метикош) „Ритам кише“ (издање РТБ). За ову сингл плочу дајем 100.— динара под условом да је добро очувана.

Петар Ловровић
Корзо 2 а/V
51000 Ријека
(Тел: 051-33-108)

Имам доста плоча и касета за продају, а неке бих и мењао. Цена једне ЛП плоче је 120.— динара (поштарина није урачуната).

Звонко Милићевић
Н. Насеље В 3/III-10
19320 Кладово

Продајем добре очуване касете по цијени од 100.— динара: „Недине најљепше пјесме“ (НЕДА УКРАДЕН), „Недовршене приче“ (НОВИ ФОСИЛИ), „Малинколија“ (ОЛИВЕР ДРАГОЈЕВИЋ).

Биљана Делач
Трумбићева 29
55300 Славонска Пожега

ДОМАЋЕ

1. МЛАДОСТИ МОЈА, ЛИЈЕПА РАДОСТИ — Тереза Кесовија
2. МАЛА БЈОНДА — Нови фосили
3. ДОЋИ У ПЕТ ДО ПЕТ — Амбасадори
4. ЛИЛИ — Сребрна крила
5. МОРНАРЕВА ПЈЕСМА — Сеид Мемић-Вајта

СТРАНЕ

1. ROBOT MAN — Zdravco
2. GYERE, GYERE VELEM! — Skorpio
3. SANDY — John Travolta
4. KERTESZ LESZEK — Zsuzsa Koncz
5. RIVERS OF BABYLON — Boney M.

Нас две смо другарице, имамо истоветан избор плоча које нам се свиђају. Зовемо се САНДРА БАРАБАШ и ЈУЛИЈА КНЕЗИЋ, обе имамо по 15 година и идемо у први разред гимназије. Волимо забавну музику, али исто тако и народну, па би било занимљиво да понекад правимо избор народних песама. У том случају одмах бисмо гласале за Шабана Шаулића и Ханну Палдум. Ако желите да нам овим поводом пишете, наша адреса је: Силвија Конц, Карађорђев пут 89, 24000 Суботица.

1. Са албумом „АРГУС" прославила се група
   а) **Вишбон Еш (Wishbone Ash)**
   б) **Савој Браун (Savoy Brown)**
   в) **Степенвулф (Steppenwolf)**

2. Међу браћом GIBB (већина их је из Би Циза) најмлађи је
   а) **Енди**
   б) **Морис**
   в) **Робин**

3. Оргуљаш Лаза Ристовски почео је своју музичку каријеру у групи
   а) **Смак (Крагујевац)**
   б) **Бијело дугме (Сарајево)**
   в) **Безимени (Краљево)**

4. Многе групе се специјално облаче за сцену. На фотографији препознајете чланове ансамбла
   а) **Алиса Купера**
   б) **Вилиџ Пипл (Village people)**
   в) **Менхетн Трансфер**

5. И домаћа сцена је понекад живописна. Један „бодибилдер" (Петар Челик) појављивао се са ансамблом
   а) **Цица-маце**
   б) **Зана**
   в) **Лабораторија звука**

Тачни одговори: 1а, 2а, 3в, 4б, 5в.

Од среде 14. априла

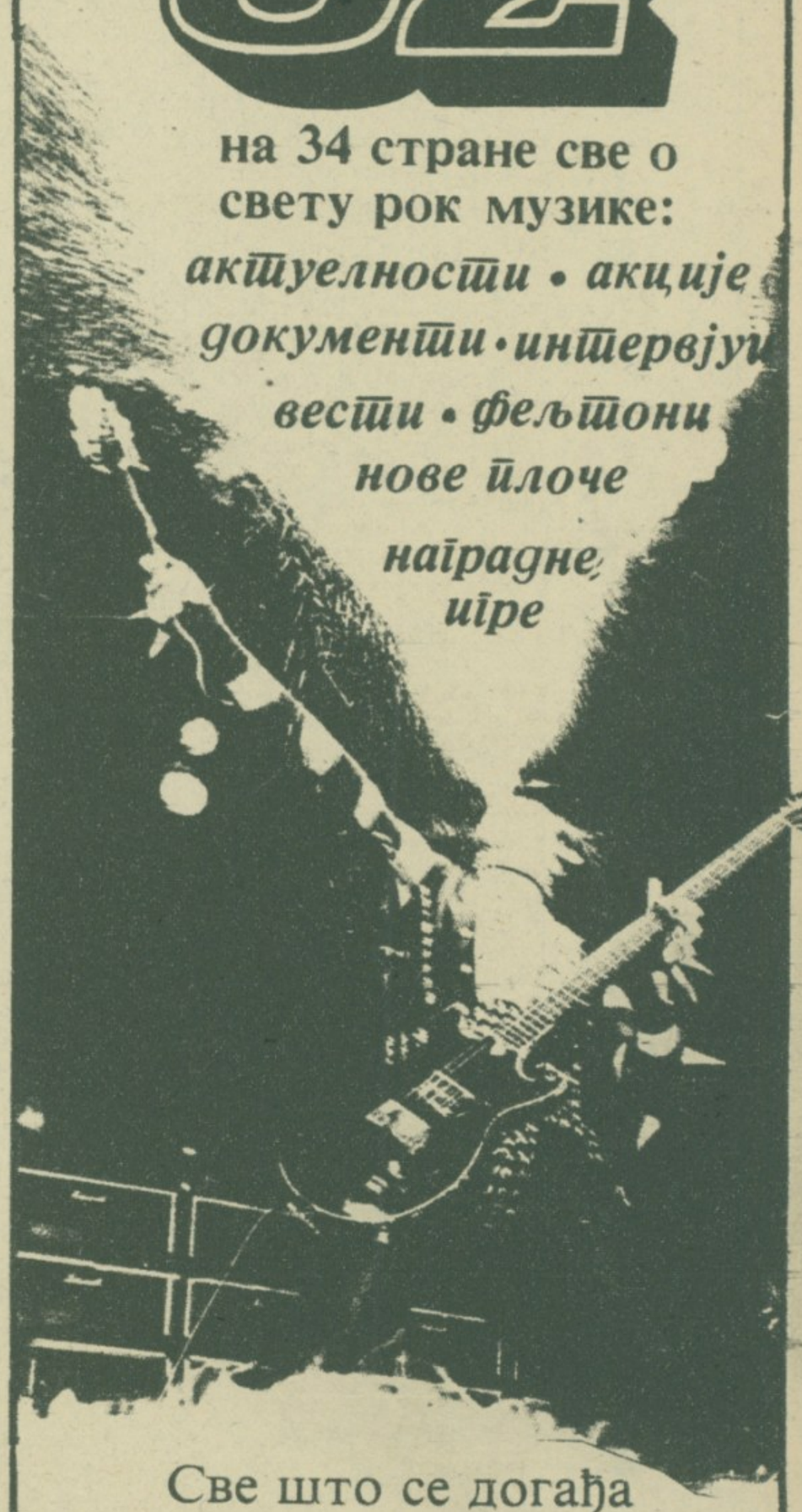
STRIP 82

објављује стални прилог

ROCK 82

на 34 стране све о свету рок музике:

актуелности • акције
документи • интервјуи
вести • фељтони
нове плоче
наградне игре

Све што се догађа на нашој и светској рок сцени сваке среде у новом прилогу „Стрипа 82"

VELIKA NAGRADNA IGRA®

ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА
„ВАШИ ЉУБИМЦИ ВАС НАГРАЂУЈУ И ВОДЕ НА:

- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ФУДБАЛУ — ШПАНИЈА 82
- СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ДИЗАЊУ ТЕГОВА — ЉУБЉАНА 82
- ЗИМСКЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — САРАЈЕВО 84
- ЛЕТЊЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — ЛОСАНЂЕЛЕС 84„

2.240 награда

Путовања у трајању од 7 дана (за две особе)

- за ШПАНИЈУ — МУНДИАЛ 82 ..... 30 путовања
- за ЉУБЉАНУ — СПЕДУ 82 ..... 60 путовања
- за САРАЈЕВО — ЗИМСКА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 60 путовања
- за ЛОС АНЂЕЛЕС — ЛЕТЊА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 10 путовања

Остале награде:

- 20 колор телевизора
- 100 мопеда
- 200 пони бицикла са брзинама
- 300 скија са везовима
- 100 фудбалских лопти
- 300 дечијих електричних возова
- 600 дечијих флипера
- 300 маскота СПЕДО

Организатори наградне игре (Организациони комитет СПЕДУ, НК ОЛИМПИЈА — Љубљана и ПРЕС КЛИПИНГ — Београд) пустили су у продају кутије са сувенирима свих југословенских прволигашких фудбалских клубова. Свака кутија садржи опширно упутство, као и сувенире клуба назначеног на кутији: значку, термо-пресликач, мини-налепнице, две жвакаће гуме.

Услови за учешће у игри

Кутије свих клубова штампане су у истом броју и истовремено су у продаји на киосцима новина, самопослугама и трговинама. Свако ко на адресу НК ОЛИМПИЈА (Љубљана, Цанкарјева 10) пошаље 18 мини-налепница свих клубова I лиге конкурише за награду у ВЕЛИКОЈ НАГРАДНОЈ ИГРИ у по једном од укупно 10 извлачења.

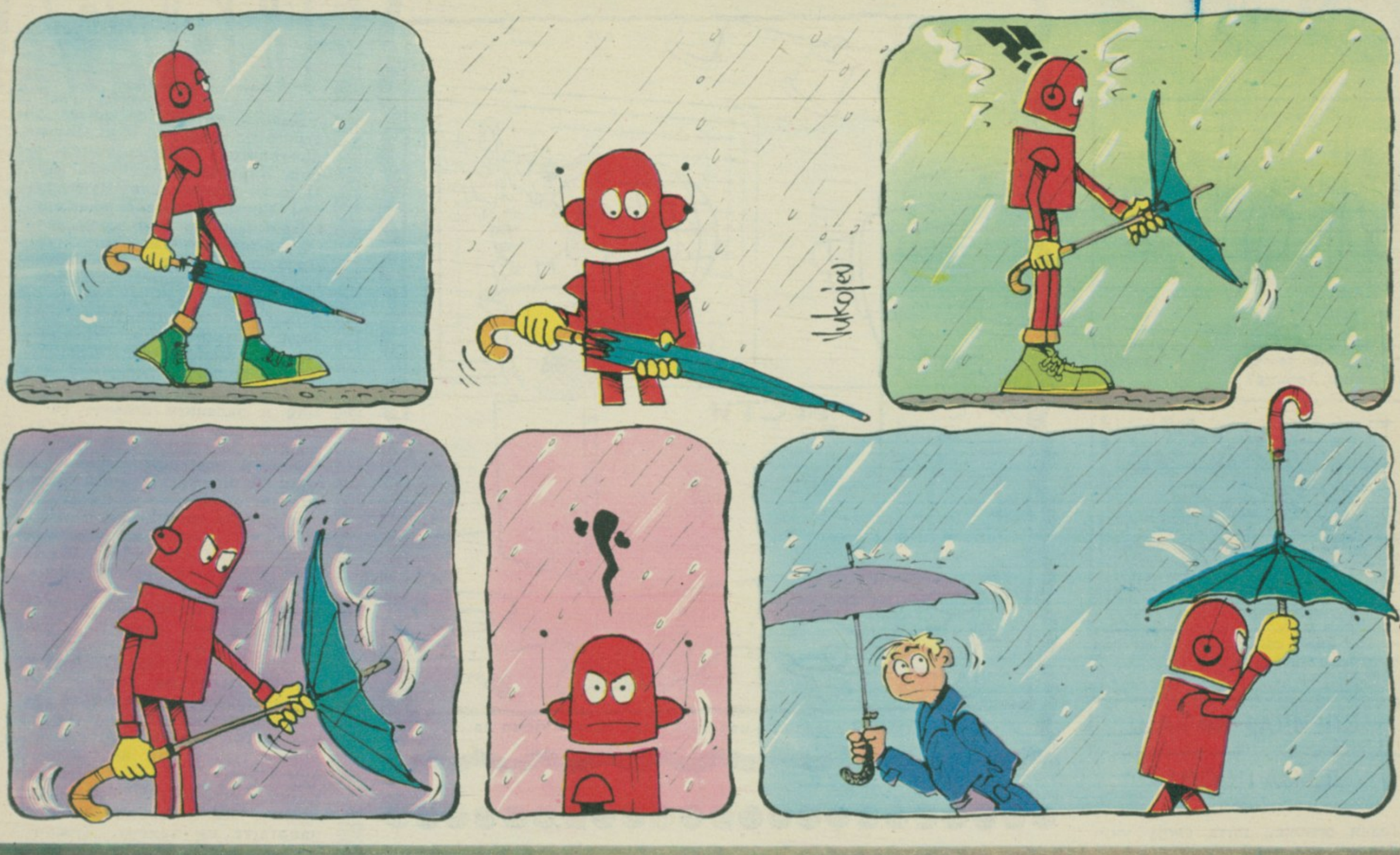
Датуми извлачења су следећи:

— 15. 2. 1982. — прво извлачење
— 30. 4. 1982. — друго извлачење
— 15. 8. 1982. — треће извлачење
— 30. 11. 1983. — четврто извлачење
— 15. 2. 1983. — пето извлачење
— 30. 4. 1983. — шесто извлачење
— 15. 8. 1983. — седмо извлачење
— 30. 11. 1983. — осмо извлачење
— 15. 2. 1984. — девето извлачење
— 30. 4. 1984. — десето извлачење

Наградни фонд дели се у 10 извлачења, осим путовања у Шпанију, Љубљану и Сарајево

Имена добитника редовно ће се објављивати у „Вечерњим новостима“ и „Делу“.

ШРАФКО

PEZ®

HP Kolinska
Kolinska

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ
Нове фиīурице — PEZ КАМИОНЕ, īотражиīе у вашој најближој īродавници.
Играјīе се PEZ КАМИОНИМА, сладиīе се PEZ БОМБОНИМА!

ХУМОР

— Да ли је твој тим изгубио или добио, Јовице?

— Не чини ли ти се да си сад већ помало претерао?!

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

ДЕЧЈА ПОСЛА

Један основац пита своју учитељицу:

— Колико је тешка Земљина кугла?

Пошто није знала одговор, учитељица је рекла:

— То је врло интересантно питање. Да видимо да ли ће неко од вас до сутра успети да пронађе одговор!

Тог послеподнева претурала је по стручним књигама, консултовала се са стручњацима, вртела телефоне.

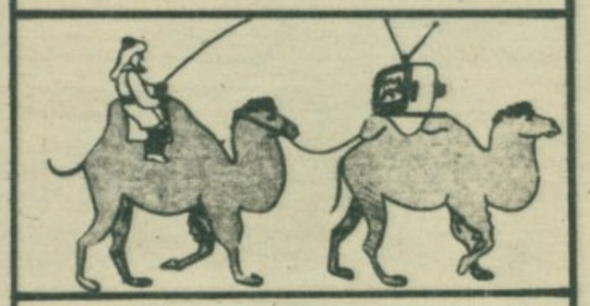
Кад се сутрадан појавила на часу, нико од деце није знао одговор па им је она изнела податке до којих је дошла. Чим је завршила, јавио се поново исти ученик:

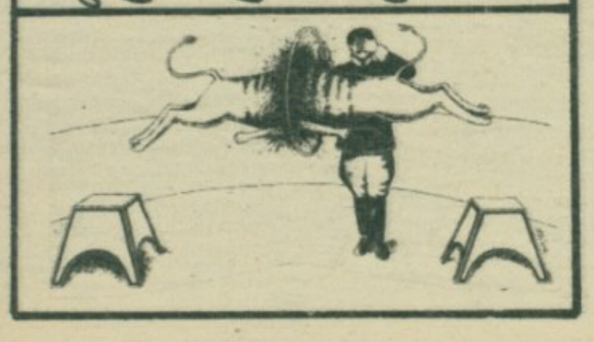
— Учитељице, да ли је то са људима или без њих?

— Шта је то с тобом, дете?! — обраћа се учитељ једном ђаку. — У твојим годинама ја сам савршено читао, а ти...

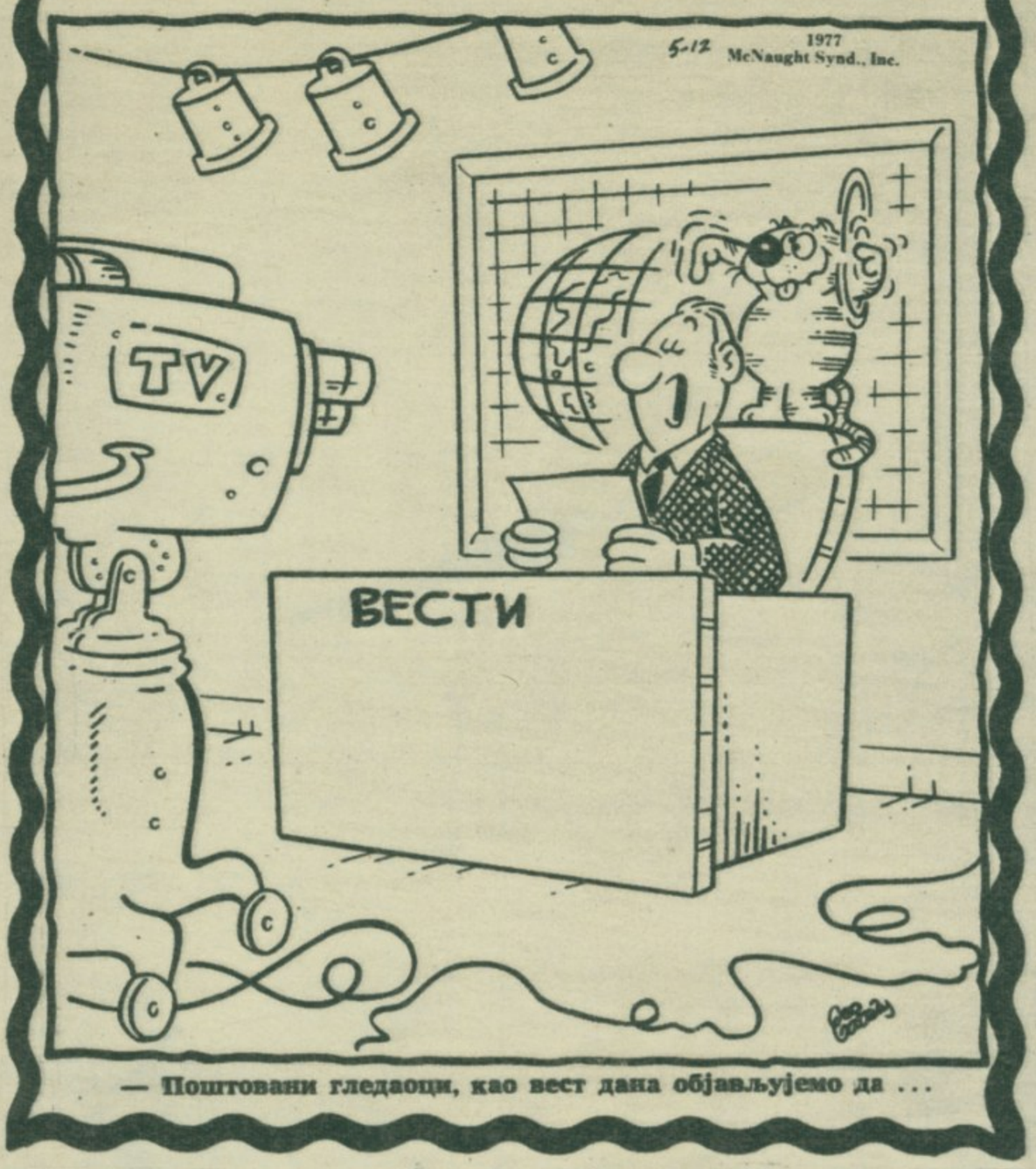
— Не сумњам у то, учитељу. Само, ви сте вероватно имали бољег наставника!

БЕЗ РЕЧИ

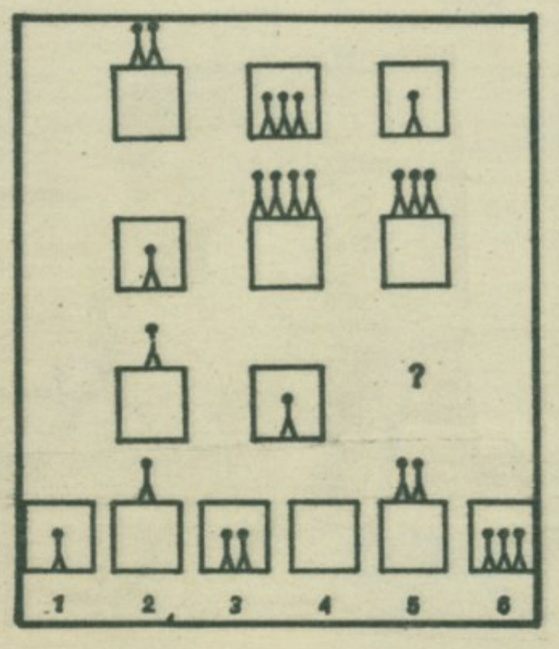

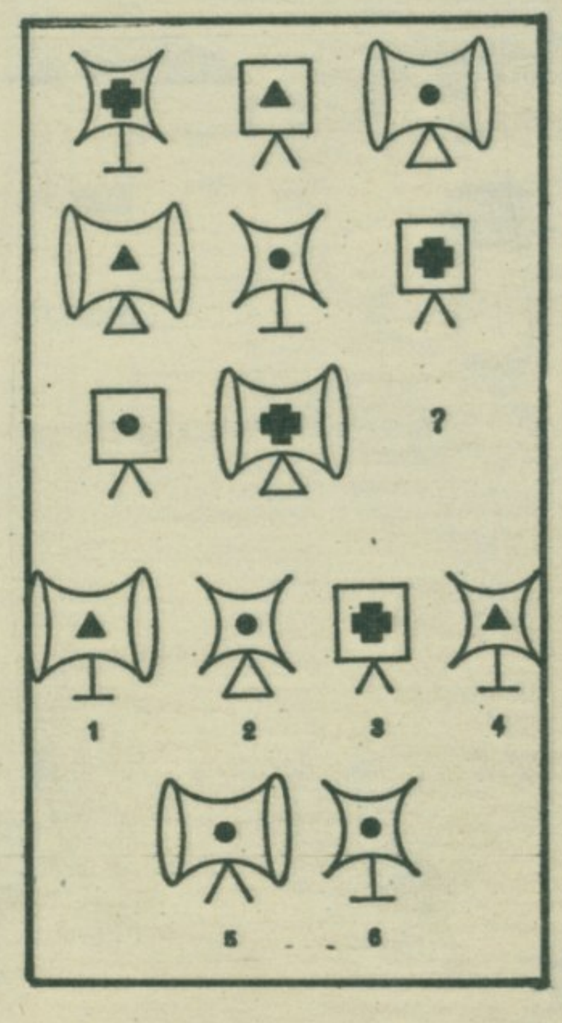
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— Поштовани гледаоци, као вест дана објављујемо да ...

КОЛИКО СТЕ ПАМЕТНИ

1. Која фигура, и због чега, треба да стоји наместо знака питања?
2. Добро погледајте овај низ бројева:

   1 8 16 25 ?

Који треба да стоји као пети у низу?

3. Само једна од шест нумерисаних фигура доћи ће на место знака питања? Која?

РЕШЕЊЕ:

1. Фигура под бројем 4: у сваком реду највећи број „пуних" мање сличан број пуних по броју дуже конични квадратни са пуњима тако да ће у посљедњем низу 1—1 дати квадратић без пуњи; 2. број 36 — бројеви реду постоје три основне фигуре различитог облика, три врсте пуњења и три различита унутрашња знака.

НАПРАВИ

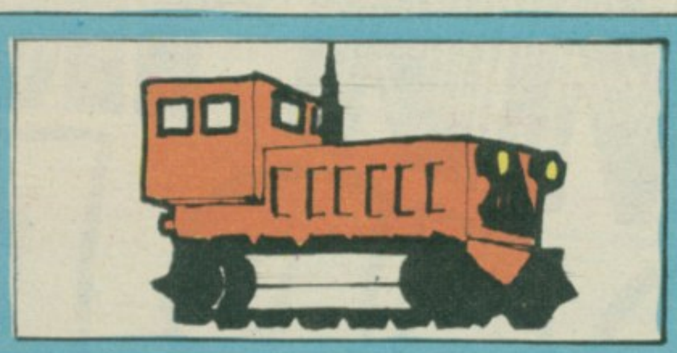
Делови цртежа се исеку, не строго по ивицама, и налепе на полукартон, најбоље хамер-папир. Каросерија трактора (црт. 1) је из једног дела. Пуне, дебље линије, сеците, а по испрекиданим, танким линијама јаче повуците шилом или шестаром. Пробушите место за цев издувних гасова, увуците је и залепите најпре њу па тек онда остале делове трактора, најбоље лепком који употребљавају књиговесци. Са кућиштем (црт. 2) поступате као са каросеријом, а кад га исечете и залепите ставите га у усечени део трупа. За трактор морате да направите четири точка и четири омотача за њих. На црт. 3а види се један омотач, а најбоље је да одмах припремите сва четири. Прецртајте их помоћу индига или нацртајте (димензије: 63 x 15 mm) на хамеру. Испрекидане линије и овде повлачите оштрим предметом. На црт. 3b виде се облоге омотача — потребно вам је осам комада полупречника 10 mm. Нацртајте их шестаром на хамеру или прекопирајте па налепите на прстенове омотача. Кад се лепак добро осуши, обојите их црним тушем или неком тамном бојом.

Две гусенице (црт. 4), свака дужине 306 и ширине 15 mm, нацртајте на хамеру. Дужину поделите на по 6 mm, затим сваки део (има их 50) повуците оштрим предметом и обојите као точкове. На црт. 5 је подлога, трака, за гусеницу 240 x 15 mm — потребне су вам две. Нацртајте их, исеците и обојите као гусеницу и точкове. На осушене траке лепите гусенице као на црт. 5: први део се лепи, други и трећи су у косом положају, четврти се лепи, пети и шести иду косо, седми се лепи... Најзад крајеве сваке траке залепите. Кад се осуши, са унутрашње стране траке развуците прстима да бисте добили елиптичан облик. На местима где су прсти нанесите лепак, са обе стране ставите по један точак и држите затегнуто док се осуши. Исто урадите и са другом траком, а онда готове гусенице са точковима налепите на труп трактора. Нанесите мало лепка на точкове и поставите све на бокове трупа пазећи да обе стране постављених гусеница буду у равни. Фарове (црт. 6) направите од затварача истрошених темпера или калодонта. На врх сваког од њих налепите мале жуте кругове а потом затвараче залепите за горњу предњу страну трупа, као на цртежу.

Лако ћете направити и жмигавце (црт. 7) — од затварача хемијских оловака или фломастера одсеците врхове и налепите их на задњи део трупа, пошто сте претходно на њих налепили црвене кружиће.

Цев за издувне гасове, такозвани ауспух (црт. 8) направите од дрвеног штапића или хартије, обојите је црно и залепите на месту које је означено на горњем делу трупа.

ЗИТЕ ТРАКТОР ГУСЕНИЧАР

SAFET KALJANAC, PROF. SARAJEVO

○ ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА (1) ВИЛИЈАМ МОРИСОН ○

КОСМИЧКА КРАВА

Те вечери је др Лари Мелцер легао раније јер је имао изузетно напоран дан. Поред вакцинисања против неке нове епидемије, и лечења уобичајених пацијената, морао је да помогне приликом рођења једног напредног дечачића, а затим и при прераном доласку на свет, два телета на сточарској фарми на периферији Марсополиса.

Овамо је дошао с великим амбицијама не слутећи да ће се више бавити животињама него људима. На Марсу има људи колико хоћеш, али мало крава и оваца. Научи да лечиш животиње и бићеш цењен.

Док га је хватао сан, његова супруга Мајда је тихо пошла у дечју собу да види јесу ли Цери и Марша покривени. Није је чуо кад се вратила . . .

Позив усред ноћи

Из сна га је тргло звоњење телефона. Отворио је очи и видео да још ноћ. Из кревета до његовог допирало је равномерно Мајдино дисање.

Пружио је руку према ноћном сточићу и подигао слушалицу.

— Доктор Мелцер? . . .

Препознао је промукли и узбуђени глас Тома Линтона, шефа градске полиције.

— Ја сам. Шта има ново?

— Треба да дођете, докторе.

— Где? Шта се догодило?

— На космодром. Један космички брод је имао квар на командама и умало се није сударио са Фобосом. Принудно се спустио. Дођите одмах.

Сан се разбио у парампарчад. Брзо се обукао, зграбио торбу за прву помоћ, убацио још антибиотика и завоја и похитао ка излазу. Кола су га чекала пред вратима. Сео је за волан и окренуо кључ на максимум.

Раздаљину од тридесет километара до космодрома кола су превалила за мање од десет минута. Тамо су сви рефлектори били упаљени па се видело као у по дана.

Поглед му се зауставио на огромном космичком броду, дугачком бар 300 метара, што је значило да има најмање 25 чланова посаде.

— Докторе! — Том Линтон прилазио му је трчећи.

— Колико има рањених?

— Мало . . . Ништа озбиљно, докторе — одговорио је неки висок човек у униформи са златним шиситима, свакако капетан брода.

Мелцер је осетио како га обузима бес.

— Па зашто сте ме онда звали усред ноћи? Ради повређеног кућенцета неке богате путнице?

— Хајдемо, докторе, све ћу вам објаснити. Не смемо губити време.

Мелцер је ушао за капетаном у брод. Колико је могао да види, није била причињена нека озбиљнија штета. Само је неколико људи имало завоје на глави, али су ипак обављали послове заједно са осталима.

Покретна стаза их је одвела до задњег дела брода. Ту је Мелцер видео **оно** због чега су га позвали.

Готово трећину од укупне дужине брода заузимало је неко биће црвенкасте боје које је лежало непомично. Провидни пано га је одвајао од осталог дела брода. Мелцер је видео прорез дуг десетак метара који је представљао уста. Изнад њега били су отвори за дисање, слични рупама у земљи које копају кртице. А изнад њих, у полукругу, било је поређано шест крупних полузатворених очију, замагљених од патње.

Биће са Ганимеда

— Шта је то? — упитао је Мелцер запањен.

— То биће смо назвали космичка крава мада на краву уопште не личи. Нашли смо га на Ганимеду.

— И то треба да буде мој пацијент?

— Да.

— Али, ја ништа не знам о њему. Како да га лечим?

— То је ваша ствар, докторе. Животиња је болесна. Ништа не једе. Откако смо напустили Ганимед, њено стање се стално погоршава. Чули смо за вас да сте најбољи лекар овде, и тако . . . Иначе, послали смо радиограм на Земљу, тражећи обавештења о овом створењу. Чим стигне одговор, упознаћемо вас с њим. У међувремену, могли бисте да обучете ово . . .

Капетан је показао на неку врсту роњилачког одела које је држао један од његових људи.

— Шта ће ми то?

— Па . . . морате сићи у утробу животиње.

— У утробу! Човече, јесте ли ви при себи?

— Докторе, нема другог начина. Ово биће је од непроцењиве вредности за науку. Морамо га спасти.

Ма колико да је у њему све кључало од беса, Мелцер је морао да призна да је капетан у праву. Шта је могао постићи спољним прегледом? Ништа. Али, с каквим правом траже од њега овакву жртву? Ко зна какве га опасности тамо чекају? Можда су желудачни сокови ове грдосије тако јаки да ће зачас разложити заштитно одело и цев за кисеоник.

— Докторе Мелцер, морате сићи у њену утробу. Она је од непроцењиве вредности за науку—рекао му је капетан на космодрому показујући роњилачко одело.

Кад је ту бојазан изнео капетану овај је рекао:

— И одело и цеви смо испробали. Сигурни смо да ће издржати најмање пола сата. А ако почну да се разлажу раније, дајте нам знак и ми ћемо вас извући.

Пред пробалијом

Мелцер је почео да облачи одело. Било је танко и лако, није спутавало покрете. У џеповима су се налазили лекарски инструменти и лекови, као и мали радио-пријемник и отпремник.

Био је спреман. Тада је капетан дао знак двојици људи и они су увели Мелцера у ограђен простор. Један му је око појаса везао најлонско уже, а други прислонио мердевине уз њушку космичке краве. Чекали су да се попне уз њих.

— Како да уђем? — упитао је Мелцер муклим гласом. — Да покуцам? Уста су на петнаест метара од тла и затворена су.

— Ништа не бришите, докторе — храбрио га је капетан. — Само се ви попните.

Док се Мелцер пео, један од оне двојице је дугачком мотком кроз коју је пролазила електрична струја додирнуо уста животиње ксја су одмах почела да се отварају.

Мелцер је, као опчињен, стајао пред провалијом која ће га за који час прогутати. Снопом светлости из батеријске лампе осветлио је њену унутрашњост, али не до краја.

Но, сад је било касно за предомишљање. Коракнуо је у тај мрачни амбис, влажан и клизав, вукући за собом конопац и цев за кисеоник.

Прешао је једно петнаест метара пре него што је загазио у неку бару.

Је ли то желудац? Није био сигуран, али је свакако неки део органа за варење. Сад је била прилика да провери отпорност заштитног одела.

Кренуо је кроз бару, тонући све више. При светлости лампе видео је да је течност светлозелена. Зидови желуца били су сиви, са вертикалним смарагднозеленим пругама.

— Докторе! — чуо је брижан глас из слушалице. — Је ли све у реду?

— Јесте, капетане, — одговорио је. — Дивно се забављам. Волео бих да сте са мном.

— Где сте?

— У једној зеленкастој бари. Очаран сам оним што видим, али морам признати да све ово није много јасно. Понео сам епрувете које ћу пунити уз пут. После ћемо их анализирати.

— Одлично, докторе. Наставите.

Сваке две секунде

Мелцер је бацио испред себе сноп светлости. Течност је сад била намрешкана, можда због његовог кретања. Сиви и зелени зидови непокретни. „Тло" по коме је газио било је еластично, али и оно непокретно. Животиња, изгледа, није примећивала да је он ту.

Кренуо је даље и после неколико корака изашао из баре.

— Докторе, шта се догађа?

— Ништа. Гледам око себе.

— Обавештавајте нас о свему. Не верујем да има опасности, али ипак... Да ли ваздух притиче несметано?

— Да, капетане. — Направио је још неколико корака. — Што се терена тиче, ако се то тако може назвати, сада је мање клизав, па је лакше ходати. Зидови су удаљени шест до седам метара један од другог. Не бих рекао да има микроскопске флоре или фауне... Ах, ево нешто интересантно! Неко велико црвенкасто испупчење, пречника око једног метра које штрчи из зида.

— Шта то може бити?

— Можда тумор. Узећу исечак за анализу кад се будем враћао... Хеј, ево још једног тумора на супротном зиду! Исти је као и онај први. Видим још два! Не усуђујем се да додирнем... Зидови су све ближе један другом. Изгледа да сам стигао на крај пута... Не, не! Ту је узан пролаз заштићен залиском, као неком врстом вентила који се отвара и затвара у једнаким размацима.

— Мислите ли да ћете моћи да прођете кроз њега?

— Бојим се да нећу. Чак и да успем да прођем док је отворен, кад се затвори згњечиће цев за ваздух.

— Значи, путовање је завршено?

— Не знам. Пустите ме да размислим.

Посматрао је велики вентил, који се отварао и затварао у ритму од две секунде. Тај вентил је свакако раздвајао два дела желуца. Можда би неки анестетик ту могао да помогне?

Нешто као џуноїлавац

Мелцер је из једног џепа извадио велики шприц пун безбојне течности. Брзим, сигурним покретом забо је иглу у спољни зид вентила у тренутку кад је био отворен и убризгао повећу дозу анестетика. Извукао је иглу и чекао да види резултат. Вентил се затворио, али полаганије. Затим се отворио, затворио поново отворио и . . . остао отворен.

Колико ће трајати дејство дроге? Мелцер то није могао знати, али ако жели да види шта се налази тамо, није смео да губи време. Бацио се кроз отвор и нашао се на другој страни.

Затим је позвао капетана и обавестио га шта је учинио.

— Не знам да ли је то било паметно — рекао је капетан, очевидно забринут.

— Упустио сам се у ово да бих нешто сазнао, а досад сам успео врло мало... Иначе, сада се зидови поново мичу, а мало напред видим нову бару. Само, овога пута је плава. Наравно, узећу узорак.

Загазио је у плаву течност и напунио епрувету. У том тренутку, тачно испред њега, нешто је искочило из баре, а одмах затим пало у њу.

— Хеј, капетане! Овде, изгледа, има фауне!

— Шта? Живих животиња?

— Веома живих. Скачу.

— Пазите се, докторе. Мислим да у једном од ваших џепова има пиштољ. Употребите га ако буде потребно.

— Радије ћу употребити шприц.

Али, животиња се није више појавила и Мелцер је кренуо даље, кроз плаво језерце. Кад му се и глава нашла у „води“, видео је оно што се ту кретало.

— Изгледа као неки велики пуноглавац. Дугачак је више од пола метра.

— Прилази ли вам?

— Не. Рекао бих да бежи од мене. Ево још једног! Мислим да им светлост смета. Можда су паразити, или живе у симбиози с вашом космичком кравом.

— Држите се што даље од њих, докторе. Не излажите се непотребном ризику.

Један дрхтав глас смењо је капетанов:

— Лари! Како си?

— Мајда, шта ћеш ти ту?

— Пробудила сам се чим си ти изашао и нисам могла више да заспим.

— Али, зашто си дошла на космодром?

— Чула сам како стално прелећу космички бродови и почела сам да се питам шта се то догађа. Онда сам телефонирала, и рекли су ми.

— Прелетали су бродови?

— Да — одговорио је капетан. Са новинарима и снимателима. Докторе, случај је побудио огромно интересовање. Нисам то још хтео да вам кажем, али мислим да ћете се прославити.

— То ми уопште није важно. Хтео бих да знам имате ли вести са Земље.

— До сада ништа. Разговарао сам са директором зоолошког врта у Марсополису.

— Шта каже?

— Никад није видео космичку краву, није знао чак ни да постоји и према томе не може ништа да нам саветује.

— Нисам ништа ни очекивао од њега. Него, како би било да га пошаљете овамо, да ми прави друштво? Користило би му.

Капетанов одговор дошао је после мале паузе:

— Мислим да за сада то није могуће. Можда касније.

— Зашто „за сада“? ... Капетане, ви нешто крије те! Како је са устима ове наше немани? Јесу ли још отворена?

— Не узнемиравајте се, докторе. Чинимо све што можемо.

— Значи, затворена су?

— Да. Нисам хтео да вам кажем, али одједном су се затворила. Надали смо се да ћемо их брзо отворити, али изгледа да се животиња навикла на електричне шокове.

— Постоји ваљда и неки други начин?

— Сигурно да постоји. Не брините, увелико радимо на томе.

— А цев за ваздух? Шта је с њом?

— Јака је, издржаће. Уста нису сасвим затворена... Имате ли тешкоћа са дисањем?

— Не. Засад не.

— Као што видите, докторе, ситуација није критична.

— Видим. сјајна је. А шта ће бити ако ова течност почне да нагриза цев или моје заштитно одело?

— Извући ћемо вас. Натераћемо животињу да отвори уста. Пазите само да не останете блокирани с друге стране вентила.

— Хвала на савету. Не знам шта би било са мном да ми то нисте рекли.

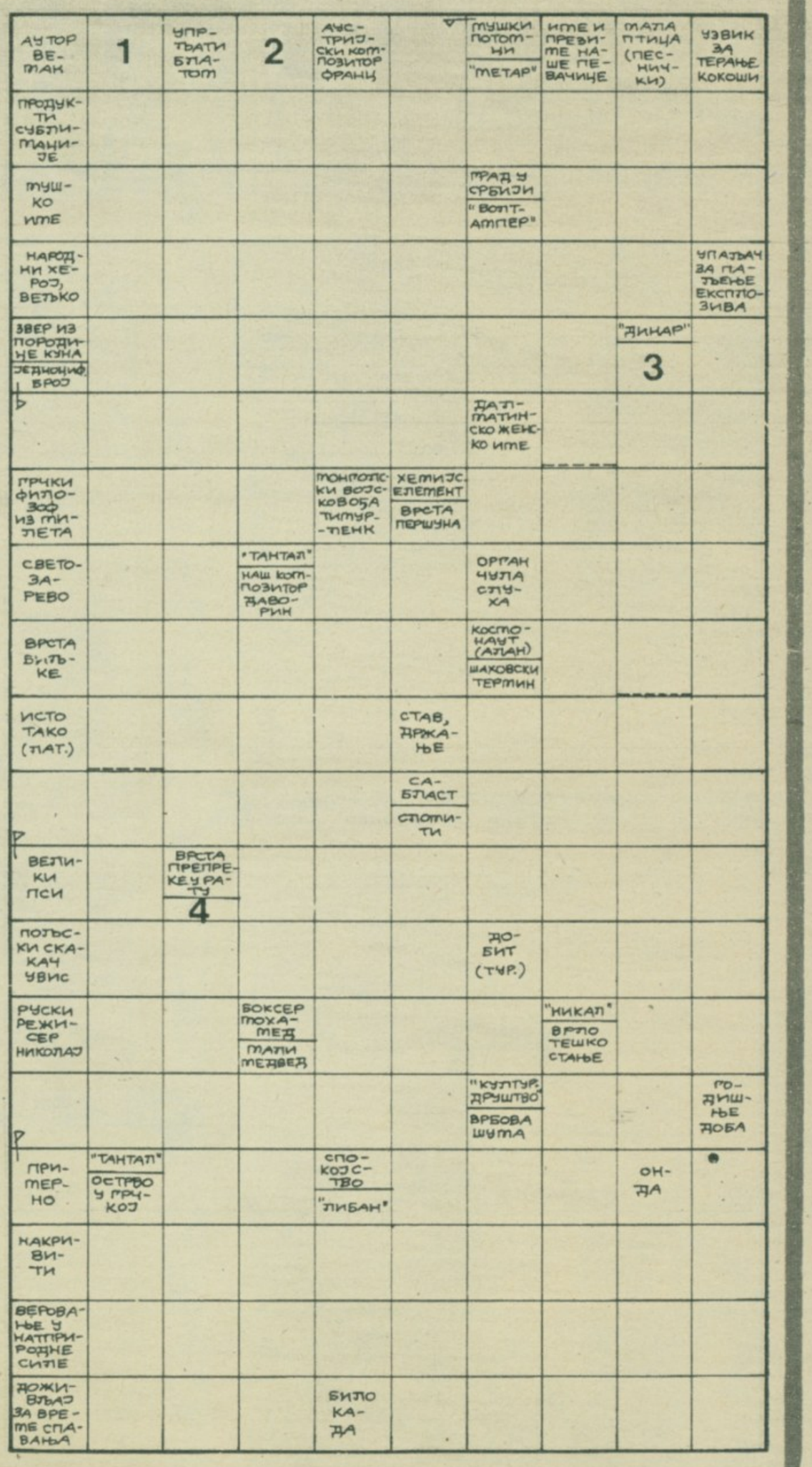
Мелцер је дрхтао од беса. Лако је давати савете и правити се паметан кад си у сигурности.

(Крај у идућем броју)

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

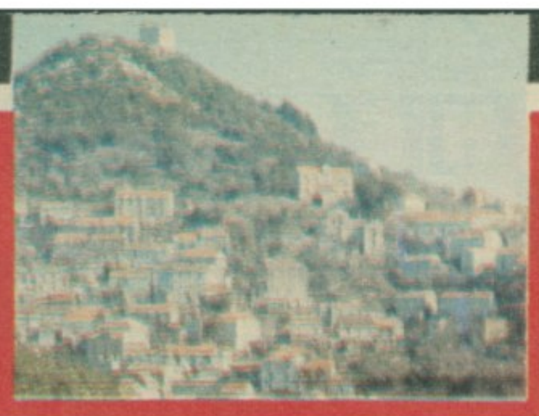
Светско првенство у Шпанији — Мундијал 82.

Вероватно је многим љубитељима наших укрштеница дојадило предстојеће Светско првенство у фудбалу јер смо у тринаест бројева говорили само о њему, односно укрштене речи су биле посвећене Мундијалу. Да их обрадујемо: ово је последња, прелазимо на друге теме. А сада, задатак за оне који се лате решавања ове укрштенице. Потребно је да испод за то одређених бројева наведете екипе које су за предстојећи Мундијал сврстане у VI групу. Адио, Еспања!

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

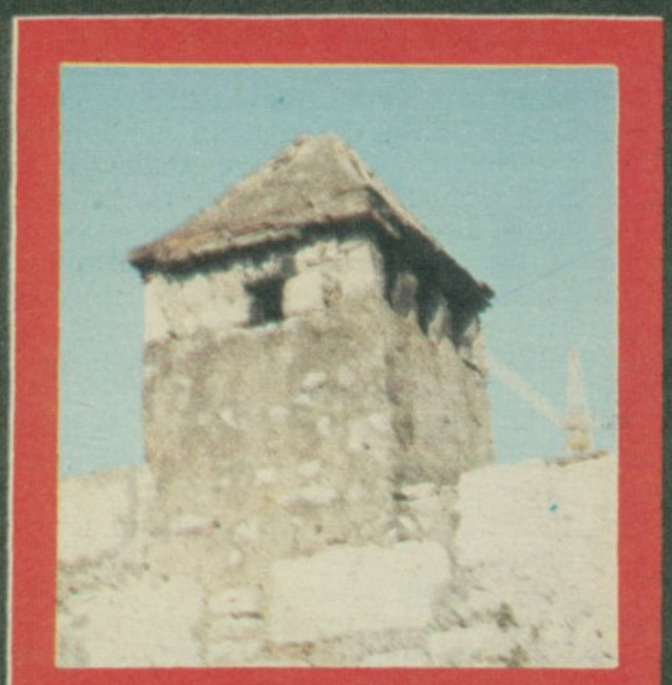
ВОДОРАВНО: Маштарија, неспоразум, Спак, ноге, Тин, локот, Оди, о, РСИ, аја, Велс, ас, атестат, еп, РК, Ава, вихорити, е, Опатија, р, Нина, ан, наднаица, о, Ару, имам, Ипр, Зана, Р, акварел, сасвим, Ли, КР, ат, Пиј, Андомеда.

ПРИЧЕ О НАШИМ ГРАДОВИМА

ЛАСТОВО

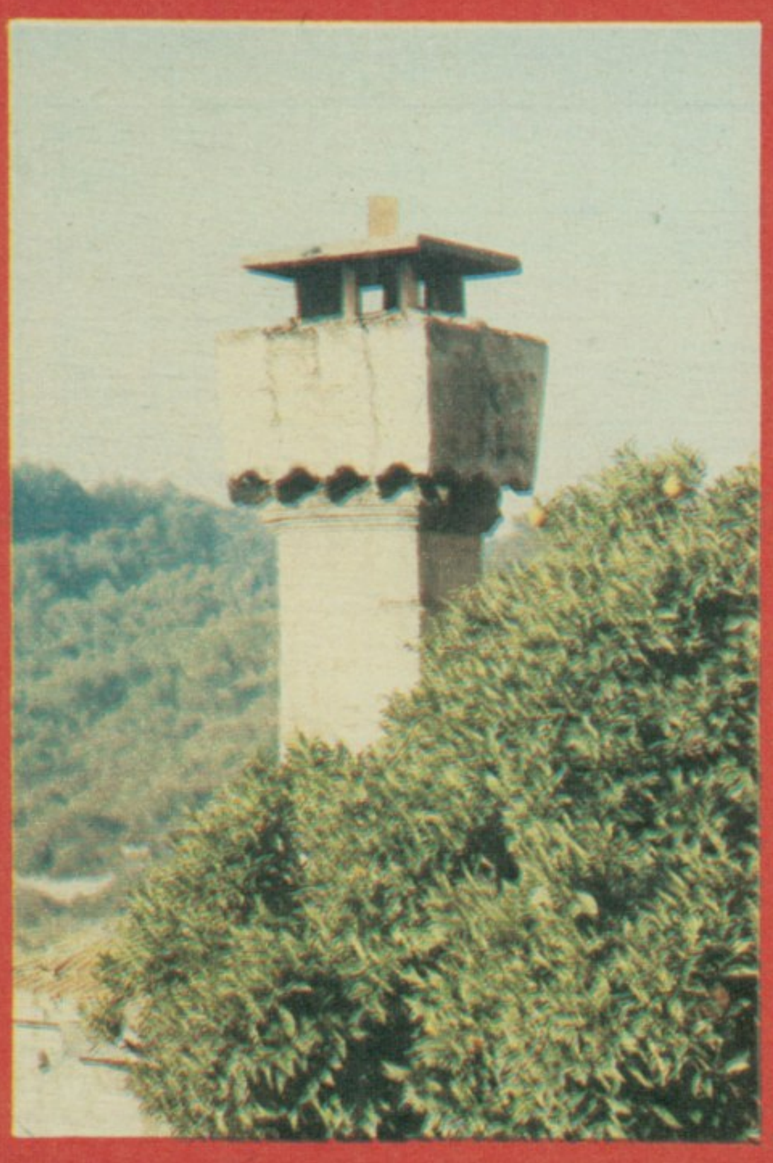
ECCO LA COSTA!

Приповеда се да је давно, давно неки морнар — осматрач са највишег бродског јарбола, угледавши увек зелене обрисе острва Ластова, радосно узвикнуо: „Еко ла коста! — „Ево обале!“ Од овог узвика, према предању, наше најудаљеније насељено острво добило је временом име Ластово. Историчари, на основу докумената, мисле сасвим другачије. Наиме, овај архипелаг од 46 острва познат је у старом веку као Ладеста, Ладестон, Ладестрис, док га Константин Порфирогенет спомиње као Ластобон. Сигурно је само да његов назив нема никакве везе са ластама, како се обично мисли.

Као и многа наша острва и Ластово је, судећи по материјалним остацима, било насељено још у најстарије време. Освајали су га Грци, Римљани, Млечани, Французи, Италијани. Занимљиво је по томе што на његове обале никад нису ступили Турци и Немци, иако нешто преко хиљаду његових житеља и данас спомиње извесног „Турчина“ који је везан за народни обичај покладе. Када су Млечани кренули у поход на Далмацију, на Ластово су послали изасланика као наговештај скорог освајања острва. Био је то неки тамнопути Маор, али га је народ погрешно прозвао „Турчин“. Враћајући се од председника општине где је изложио освајачки план својих господара, мештани га ухвате и ставе на магарца, што је у многим крајевима израз најдубљег изругивања. Водили су га тако од насеља до насеља, а затим га убили и бацили у море.

Временом се, чак и под Млечанима, овај догађај претворио у обичај који се редовно одржава на такозвани покладарски уторак у фебруару. Забележено је да су Ластовци још у 16. веку урнебесно, под маскама, спуштали низ брдо лутку која је представљала оног „Турчина“, спаљивали је и бацали у море. Цела свечаност је симболичан израз отпора завојевачу, али и радост због пролећа које долази. Данас се покладарско коло изводи дрвеним сабљама, обичај који је остао из давнина кад су Млечани слободољубивим Ластовцима забранили да носе право оружје, бојећи се да у необузданим данима поклада не дође до побуне, што се и догађало. Али, народ је спаљивањем лутке сваке године показивао свој отпор. А колико је јак занос кад се за покладе игра, пева, пије и радује, сведочи предање да се једног давног фебруара Ластовци уопште нису осврнули на пожар који је захватио чувене борове овог острва, него су се наставили да се забављају.

Готово сви житељи Ластова настањени су у два насеља: мањем Услима, које је уједно и лука, и већем, живописнијем Ластову. Само место Ластово смештено је недалеко од мора, између пет брда и векови ма је грађено по систему круг у круг. Многи споменици прошлости нестали су, међу њима и стуб срамоте, али остала су предања.

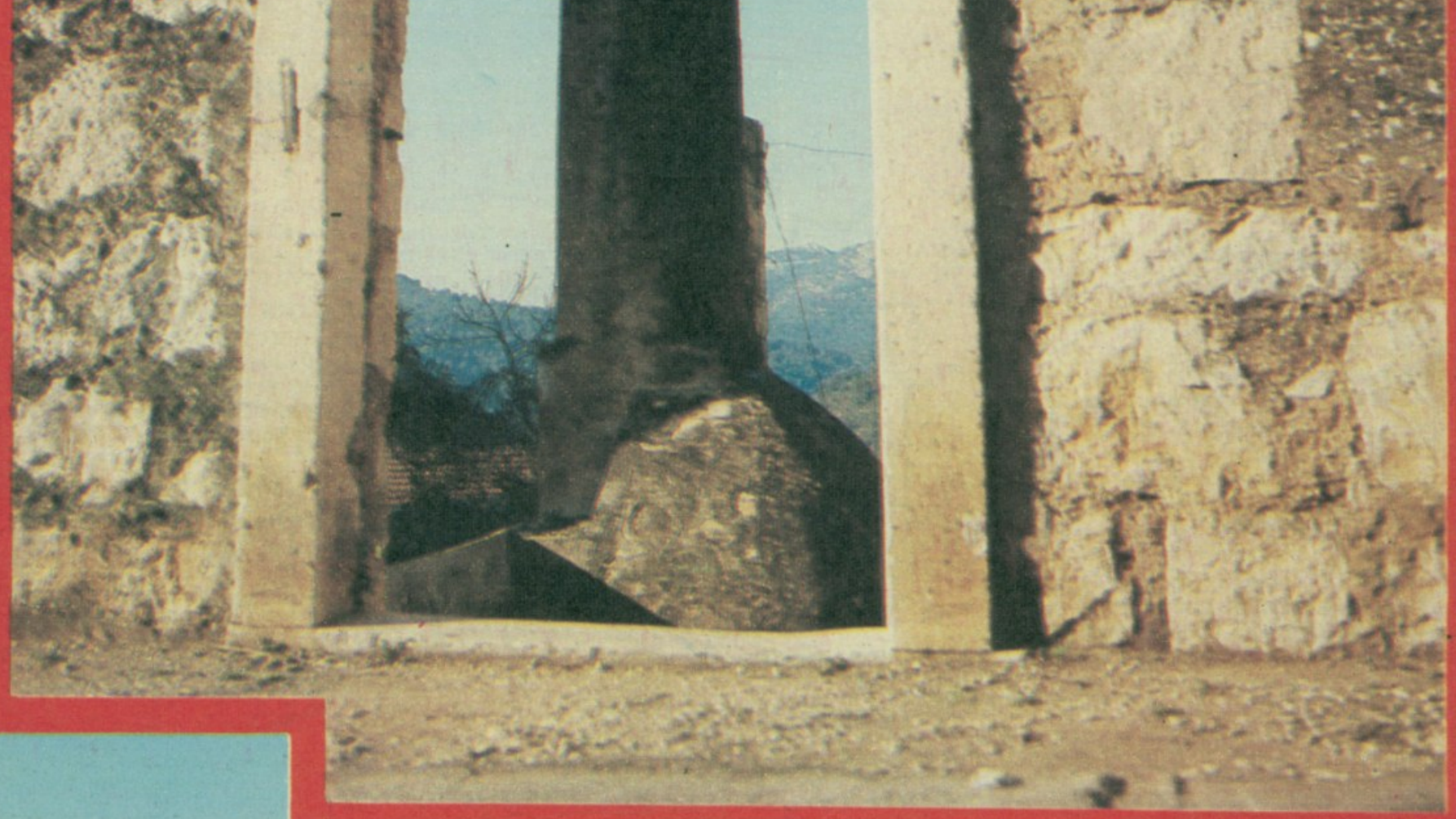
Тај стуб срама Ластовци називају берлина. Стајао је на тргу испред цркве св. Кузме и Дамјана, на месту где су се окупљали мештани, где се трговало, пресуђивало и играло. На берлини се налазио железни ланац којим су кривци везани по неколико сати, као пример другима. Били су то најчешће трговци или пекари који су закидали на мери, али и жене које су клеле, свађале се или ружно понашале. Кажњавани су и они који су без дозволе секли шуму на забрањеним местима. У 16. и 17. веку кажњене би још и шибали или би им језик увлачили у нарочиту дрвену справу. Овај начин кажњавања одавно се изгубио, али и данас непослушној деци прете

„Пођи ћеш, ти, на берлину!“

У другој половини 17. века постојала је и казна нешањем нарочитог камена — морице — о врат окривљеног. С њим о врату, морао је јавно да моли за опроштај. Један такав камен и данас се чува на Пељешцу.

О прошлости Ластова причају и остаци староримских и старохришћанских грађевина, очуване ренесансне цркве, француска утврђења, светионици. Али, о самом месту Ластову, можда још најречитије причају несбични ластовски димњаци или фумари, како их овде називају. Они показују друштвени положај домаћина, сведоче о времену успона и падова. Својим изгледом и величином, па и онда кад су куће наоко једнаке, димњаци говоре о великој разлици два најближа суседа. Како?

Ластовски димњаци, наравно, имају основну функцију: да плавичасти, мирисни дим од лозе и боровине из куће изађе. При њиховој градњи пазило се да добро раде, нарочито у данима кад над каменим или црепом покривеним крововима зафијуче бура. Што је домаћин имућнији, виђенији, или угледнијег порекла, сазидаће на кући упадљивији димњак. А он

је често право, минијатурно ремек-дело градитељске вештине непознатог неимара. Неки од њих су четвртасте куле с отворима за дим попут пушкарница, други имају елегантне испусте или „главе“, али вероватно су најзанимљивији они који неодољиво подсећају на минарет-џамије! Још није објашњено како се овај облик појавио у месту где никад у историји није владао ислам. Можда је неки од помораца понео у сећању са далеких пловидби по Оријенту и витке линије џамијских торњева и пожелео да нешто слично подигне на свом крову и тиме се издвоји од осталих мештана?

Димњаци Ластова су и сведоци о односима међу суседима. На пример, познат је ластовски димњак који се завршава фигуром људске главе на чијем је темену — ноћни суд. Приповеда се, наиме, да то лице од малтера представља првог комшију који је нешто напакостио домаћину. Да би му се осветио, и целом месту рекао какав је то човек, увређени домаћин је подигао димњак, на његовом врху обликовао суседов лик, а на главу му ставио — од малтера — ношу. Нек' се зна!

На Ластову се није само кажњавало нити су димњаци једино што ће запети за око и срце путника који крочи у зеленило и тишину. Ластовци су чувени рибари и морепловци, али и ратари који гаје грожђе и брескве на гласу. Многи су се иселили широм света, али се узак враћају на свој оток, као што све више Југословена хрли у његово кристално море и увек зелене обале. Еко ла коста!

Иван Лончар
Снимио:
Љубомир Патрногић

Два модела

Интересује ме да ли у Црној Гори постоји Факултет народне одбране и гдје га све у нашој земљи има? Молим те да ми одговориш колико кошта виздушна пушка и гдје може да се купи?

ЧИТАТЕЉКА ИЗ БУДВЕ

Факултета народне одбране има у Београду, Загребу, Скопљу, Приштини. У Црној Гори га нема. У београдским продавницама спортске опреме тренутно могу да се нађу два модела ваздушне пушке: један је од њих совјетске производње ИЖ-38 и кошта 1.640 динара а домаћи, „Заставин", 3.120 динара.

Будући Белами

У школском програму запазио сам једну изванредну емисију: реч је о „Не питајте мене!". Пало ми је у очи да су водитељи ове емисије изузетни стручњаци Посебно ми се допао Дејвид Белами па бих желео да и ја постанем биолог. Интересује ме на који факултет треба да се упишем?

ТИКА,
ГЊИЛАНЕ

При Природно-математичком факултету у Београду постоји и Одсек за биолошке науке. Уколико завршиш студије на овој групи, моћи ћеш да се бавиш истим послом као и Дејвид Белами.

Уз помоћ инструктора

Молим те да ми одговориш где и по којој цени могу да набавим књиге о самосталном учењу карате?

САША МАРИЋ,
НОВИ САД

У „Спортској књизи" у Београду, Македонска 19, можеш да купиш две књиге истих аутора Др И. и В. Јорге и П. Ђурића. То су „АБЦ карате" и „Карате" (правила). И једна и друга књига стају по 100 динара а можеш и да их наручиш поузећем или ако претходно на жиро рачун 60801-601-817 уплатиш одговарајућу суму. На уплатници обавезно назначи које књиге желиш да купиш. Уколико заиста желиш да научиш карате, предлажемо ти да се упишеш у Карате-клуб „Војводина" јер ћеш само уз помоћ инструктора моћи у потпуности да овладаш овом вештином. Узгред, један од чланова „Војводине" је и вицешампион света Душан Дачић. Клуб се налази у Улици Ласла Гала 24.

Интерфони

Твој сам редовни читалац па бих те замолио да ми помогнеш да сазнам где да се купи кућни интерфон и колико кошта? Покушао сам да га кађем у Новом Саду али без успеха.

НЕДЕЉКО П.,
БЕОЧИН

Кућни интерфон, заједно са електричном бравом, у Београду може да се купи по цени од 7.269,20 динара у продавници „Акустика-Београд" у Рузвелтовој 51.

Наочаре нису препрека

Имам 17 година и желео бих да знам да ли они који носе наочаре и контактна сочива могу да раде као возачи тешких камиона?

ЛУКА ИЗ БЕОГРАДА

Наочаре и контактна сочива нису никаква препрека за оне који желе да постану возачи без обзира о којој се категорији возила ради.

Ко је бранио у Уругвају?

Интересује ме како се звао голман наше фудбалске репрезентације на Светском првенству које је 1930. године одржано у Уругвају?

ЗЛАТАН,
СЈЕНИЦА

Голман наше репрезентације на Светском првенству у Уругвају био је Милован Јакшић.

Има један јачи

Молим те да ми одговориш да ли је гризли најјачи од свих медвједа?

СЛОБОДАН БАКИЋ,
НАСЕЉЕ НАДЕ ДИМИЋ 8/А
КАРЛОВАЦ

Не, јачи је од њега бели медвед. Гризли се, по снази, налази одмах иза њега.

Црна боја у наслеђе

Имам пудлицу стару пет мјесеци. Кад смо је куповали, била је црна али је власник рекао да ће временом постати сива јер су јој и оба родитеља таква. И један и други имају педигре. Међутим, вријеме пролази а моја пудлица никако да промијени боју. Питам се хоће ли то уопште бити и када?

БИМАСК
ЗА НЕГУ ЛИЦА И ТЕЛА
ПРЕПАРАТИМА ОД ЛЕКОВИТОГ БИЉА И ПРИРОДНИХ САСТОЈАКА из приручника „БИМАСК" одстранићете многе недостатке коже лица и тела, масне косе, ослободићете се сувишних килограма (целулита), знојења ногу, и побољшаћете сан...
Уз приручник добићете и паковање „БИМАСКА" оригиналног препарата од ЛЕКОВИТОГ БИЉА који са успехом отклања: сувишну масноћу лица, проширене поре, митесере, бубуљице, акне, упале, црвенило коже, флеке, ожиљке од бубуљица; изглађује боре, чини кожу еластичном, свежом и здравом. Стручну анализу „БИМАСКА" обавио је Завод за здравствену заштиту СР Србије и издао ДОЗВОЛУ ЗА УПОТРЕБУ. Цена 200 динара. Пишите — послаћемо одмах. Плаћате поштару (иностранство такође). Адреса: „БИМАСК", пошт. фах 34, 11081 ЗЕМУН 1.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Наташа Бибић, 18210 Житковац, Тршћанска 12 — 13 година, воли забавну музику, кошарку и тенис, сакупља постере и шарке, навијач Партизана

Татјана Кнежевић, 11250 Сремчица, Ул. 10. нова 28/15 — 13 година, воли забавну музику, сакупља значке и салвете

Николина Зидар, 41000 Загреб, Лоле Рибара 41 — 8 година, воли музику и сакупља значке

Тања Шошић, 55400 Нова Градишка, Партизанска ЛБ — 14 година, сакупља значке и бочице с парфемима, воли добру музику, спорт и хемију

Марина Богатац, 51000 Ријека, Ф. Белуловића 12 — 15 година, сакупља значке и плоче, воли забавну музику

Емилија Секуловска, 91000 Скопље, Владимира Комарова 13/7 — 13 година, воли забавну музику, спорт и сакупља значке

Срђан Сладојевић, 16247 Туларе — 13 година, тренира кошарку и стони тенис, одговара на свако писмо

Покушала сам да одговор нађем у енциклопедијама, књигама и часописима али нисам успјела па те зато и молим да ми помогнеш.

ВИШЊА ВЕКИЋ,
НИШАВСКА 25
ОСИЈЕК

Нема баш никаквих изгледа да се промени боја длаке твоје пудлице, јер је она без сумње „повукла" црну боју неког претка.

Бокерице у »Ловцу«

Као редовни читалац молио бих те да ми помогнеш у следећем: желео бих да купим ловачку пушку са цевима једном изнад друге па ме интересује колико кошта?

ЧИТАЛАЦ ИЗ БЕОГРАДА

У продаји тренутно могу да се нађу комбиноване „бокерице" калибра 12 и 16 mm. Прва кошта 24.820 а друга 25.760 динара. Има их у продавници „Ловац" Генерала Жданова 34.

Светлост у снопу

Можеш ли ми рећи како могу светлост батеријске лампе сконцентрисати у густи сноп?

ТОМИСЛАВ КАУЧИЋ,
ГРУШКА 2/7
ЗАГРЕБ

Светлосни зрак батеријске лампе можеш да „сконцентришеш" уз помоћ одговарајућих огледала и сочива. Без њих то није изводљиво.

У свакој супи мирођија

Пре неколико дана једна другарица ми је рекла да сам ја у „свакој супи мирођија". Молим те да ми што пре одговориш шта је то мирођија?

ЗОРИЦА,
МАЛИ ЗВОРНИК

Мирођија је једногодишња биљка вретенастог корена и стабла које може да нарасте до једног метра. Цветови ове биљке, пореклом из југоисточне Азије, су жуте боје. Мирођија се обично гаји по вртовима јер се, због ароматичног мириса и укуса, употребљава као зачин. Плод се користи за производњу етеричног уља а чај или прашак од семенки служи против надимања у стомаку.

РЕШЕЊЕ

ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Седећи на веранди инспектор Карацић је приметио гомилу суве траве испод прозора. Како је Миливоје Оташевић рекао да је провалник побегао искочивши кроз прозор, то је значило да је морао да скочи на гомилу траве. А пошто је био само у чарапама, на њима су остале „боце" и папирје маслачка.

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА"

„Супер систем развоја тела" је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела." Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: **„BODY BUILDING" P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК**

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија — 3. Мелодије 130 динара.
Виши курс — 100 динара
Плаћате поштару
Васиљевић Милутин
пост рестант,
11001 Београд

ĐAČKO DOBA-SPOMENAR
poštan. fah 38-157
BEOGRAD 11061

POKLON !
- **nalepnica**
- **značka**

- **64 stranice**
- **32 ilustracije**
- **u boji**
- **postojan povez**
- **naslovna strana zlatotisak**

to je:
đački ilustrovani
SPOMENAR
za samo ***110*** *din.*

NARUDŽBENICA
SPOMENAR u količini od ___ kom

ime i prezime

ulica i broj

broj pošte i mesto *plaćate poštaru*

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY

МИКИ

ХАЈДЕ, ПЛУТОНЕ, ВРЕМЕ ЈЕ ЗА КУПАЊЕ!

ХАЈДЕ, ХОП!

ГОТОВО! САД СИ ЧИСТ К'О СУЗА!

НЕ МРДАЈ! ИДЕМ САМО ПО ПЕШКИР!

Distributed by King Features Syndicate.

ГРРРР!

Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

3-8

BAY!

ПЉУС!